

7257

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

1490

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

661. dt.

Az Igaznak, hólta után-is meg maradó, és még a'
fetét Koporsótól-is bé nem fedeztethető

K e d v e s

EMLÉKEZETE.

a z a z:

Amaz, igazság útáiban találtató Vénségnek Koronájával ékes
nagy Uri Férjfiúnak, ISTEN, KIRÁLY, és Hazája igaz
Hívének,

NÉHAI MÉLTOSÁGOS L. B.

VARGYASI IDÖSB

D A N I E L

I S T V Á N

U R N A K,

NEMES UDVARHELY SZÉK, BÖLTS, ÉS IGASSÁGOT
SZERETŐ FŐ KIRÁLY-BIRÁJÁNAK

Temetterése alkalmatofságával élő-nyelvel el-mondatott, és az
ő nagy tudományának, és igaz Keresztyéni Virtuffainak em-
lékezetét hólta után-is hirdető temetési Befélgetések.

A' mellyeket, nagy emlékezerü, édes Attyához való hívsé-
gének meg-bizonyítására, tulajdon költségével, világ eleiben
terjesztetni kívánt életerben lévő égyetlen égy Kedves Fija.

K O L O ' S V Á R A T T,

Nyomtat. a' Ref. Coll. Betűvel, 1775. Eztendőben.

Kéz Rezső Múzeum Turományi Kötönyára
Széchenyi

07251

TEMETÉSI PRÉDIKÁTZIÓ.

Mellyet

Közelebről való Tzélozással

Ama' példás kegyességü Életéhez illendő, tsendes
Halállal már a' testből ki-költözött,
Igaz, Istent-felő

VÉN JÁMBORNAK

Néhai Méltóságos L. BÁRO, Idősb

V A R G Y A S I

D Á N I E L

I S T V Á N

U R N A K.

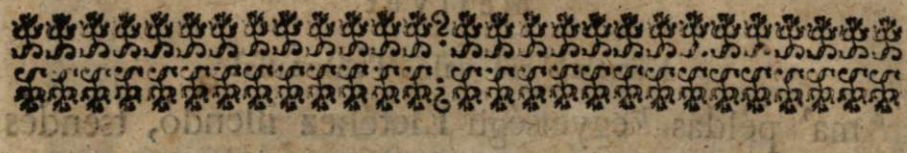
Életében, feles Eftendőig Nemes Udvarhely Szék' nagy
Érdemü Fő-Király' BIRÁJÁNAK

Temetési Tiszteltégére készített

és ezen alkalmatossággal a' Vezfői gyáfos UDVAR
HÁZnál el-is mondott

BOROSNYAI LUKÁTS SIMEON

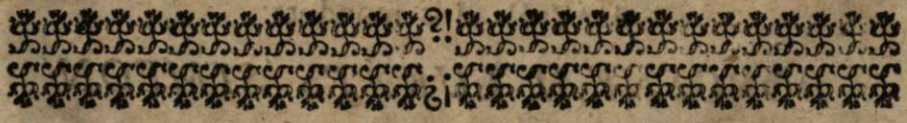
MDCC LXXIV-dik Eftendőben, Pünkösöd Havának
29 - dik Napján.

Dignum Laude Virum, Musa vetat mori.

Termézet 's Kegyelem' Munkája Éép *Ádám*,
 ISTEN' hív Barátja, nagy hitü *Abrahám*;
 KI míg élt ISTENnel járt és társalkodott,
 Mint *Énókh*, 's hogy meg-hólt, Égbe ragadtatott.
 Szelidséggel *Móses*; tanátsban *Salamon*:
 Hív barát *Fónathán*; formás mint *Absolon*.
 Buzgósággal *Illyés*, Tíztségben *Sámuel*,
 Gyermekeit böltsen oktató *Lémuel*.
 Próféták' Fijait tápláló *Abdiás*:
 Fedhetetlenségben elő *Zakariás*.
 Világot meg-utált öreg *Barzillai*:
 Királyához való hívségben *Ittai*.
 Az URnak Templomát tisztító *Fósiás*
 'S *Sálemet* építő kegyes *Néhemiás*
 Igaz, ISTENT-felő Vén Jámbor *Simeon*,
 Kilentzven Éztendöt ki élt e' Világon.
 Jó Izraélita épen *Nathanael*,
 Illyen vólt, Nemzetünk' Nestora **DÁNIEL!**

B. L. S.

SZENT LETZKE.

LUK. II: 25 -- 30.

Vala JÉRUSÁLEMBEN egy Ember, Kinek Simeon vala Neve; és Ez igaz és Istent felő Ember vala -- Ez annakokáért, a' Szent LÉLEK' indításából méne a' Templomba, és mikor a' kis Gyermekek JESUS-t bé-vinnék az Ő Szüléi -- vevé Őtet ölébe, és áldá az ISTENT és monda: Mostan bocsátod el a' Te Szolgádat URam! békességgel; mert látták az én Szemeim a' Te IDVEZITŐdet.

Roma' Várofsát régi virágzó állapotjában, Pál Apostolt tanításában vagy prédikálásában, és a' KRISTUS-t testének Napjaiban földön jártában láthatni, olly' három nevezetes dolgoknak tartotta K. H! egy régi kegyes Atya; hogy tsak nem minden kívánságát, mondhatnám inkább Curiositássát, ezen Ő. rólla még ma-is emlékezetben forgó Mondásban vagy Votumban summázta légyen egybe: Romam in flore, Paulum in ore, CHRISTUM in carne!

Nevezetés Dolgok! akármelly *Curiositást*-is meg-elégít-
hető Ritkaságok! a' mellyeket hogy AUGUSTINUS (mert Ő
vólt az említett régi Atya) látni kívánt, nem tsudáлом; jól-
lehet ezen Ő *Curiositássát*, 's abból származott kívánságát
minden részben helyben nem hagyom, sőt némelly tekinte-
tekre nézve hijánosnak taláлом, 's fűkségtelennek tartom.

Mert hogy elsöben-is az *Elsöt* fel-végylem: Méltán kérd-
hetném én ezen szent Püspöktől, a' mit kérdett vala régen
MELIBOEUS TITYRUSTól: *Et quae tanta fuit Romam tibi causa
videndi?* (*) Valjon 's kegyes AUGUSTINE! mi okod vala réa,
hogy Rómát régi virágzó állapotjában annyira kívántad volna
látni? Igaz ugyan az, hogy Róma Várossa azon állapotjában
mellyben vala AUGUSTUS vagy TRAJANUS Tsáfárok' idejek-
ben, egy általjában méltó vala a' nézésre. Hogy-is ne? *Ter-
rarum Dea. Gentiumque Roma, cui par est nihil et nihil se-
cundum.* (**) Ez az egész földnek Isten-Azónya, mellyhez
hásonló Város nem vala! *Urbium Regina: Ocellus Italia; Or-
bis Compendium!* s a' mint a' Régiek ezt a' Vároft nevezik vala.
Az a' régi ditsöfséges Róma! a' mellynek még ma-is a' mi-
dön már egyéb aránt, hogy ismét a' Poétával szóljak: *Romæ
in Roma nûl reperis media.* (***) még ma-is, mondom, an-
nyi fok változásai, pusztulásai és romlásai után-is, ritkasága-
it, és régi Ditsöfségének maradványjait nem lehet eléggé
tsudálni. Ez az ilyen pompás Város bizony, magában méltó
Objectuma lehet vala az emberi *Curiositásnak*! De még-
is mit nyert volna benne AUGUSTINUS ha ezt a' Vároft azon
virágzó állapotjában, mellyben vala a' feljebb említett Tsá-
fárok' idejekben, láthatta volna-is? a' midön azt a' Po-
gányi tudatlanságnak és *Superstitionak* fetét homállya egészen
béborította vala, és annak lakossai között nagyobbára, min-
denféle

(*) VIRG. Eccl. I. (**) MARTIAL. Epigr. (***) Ianus Vitalis
apud Schottum in Itiner. Ital.

denféle gonofság és útálatofság el-áradott vala. Mitsoda gyönyörüséget talált volna egy olyan szent Püspöki Ember, a' ki ama' magofságos Jerúsálemnek, ama' tizta és Szent Városnak lakosá vala, egy ilyen fok tisztátalanságokkal tellyes földi Városnak szemlélésében? Ugy járt volna, el-hízem, AUGUSTINUS Rómával, mint sz. Pál Athéné Várofsával, mellyben midön múltatna várván a' maga Társait, az ő *Lelke báborog vala ő-benne, mivelhogy látná hogy az a' Város a' Bálványokhoz ragafkodott volna.* Tsel. XV: 11.

A' mi pedig a' *Második* Dolgot illeti: Pál Apostolt tanításában vagy prédikálásában halhatni és láthatni, ez hízem már amannál fokkal helyesebb kívánság vala. Mert 's valjon? szent Pált! a' Pogányoknak ezt a' nagy *Doctorát!* Ezt az Angyalok Oskolájában tanult és Nagyságos Isteni Jelentésekre méltóztatott nagy Apostolt, a' kit némelly régi Atyák, méltán neveztenek, Evangyéliom hangos Trombitájának, ama' Jüda-Nemzetéből való *Oroflán ordításának*, a' Kereztény Ekefenn állásnak *folyamatjának*, és az egész Világ *Præceptorának!* A' kinek szájából ki-fármazó, ISTEN' élő Be-féledének két élű hegyes töre, olly' fok kemény Szíveket által hatott, a' kinek prédikálására, *Ásia, Görög és Olaf* Ország 's más fok Tartomány a' JÉ'SUSnak meg-hódolt! Ezt az ilyen nagy Apostolt, mondóm, Ezt az arany száju *Ora-tort*, valjon 's ki ne kívánta volna látni és hallani prédikálásában? De bizony ez-is, csak magában gondoltatván, éppen olyan nagy Szerentse és boldogság nem vala; mert melly fokban látták és hallották ezt a' nagy Apostolt, a' kiknek mindazáltal ez a' látás és hallás semmit nem használt: Hallotta *Felix!* hallotta *Agrippa!* hallották a' 'Sidók' Fő-Rendei! és Görög Országok fok Böltsei! Sőt hihetöképpen hallotta maga Néró Tsázar! 's mi hasznát vették? Oztán a' kik sz. Pálnak ditsőséges Irásait 's Leveleit olvashatja, ha szintén Ötet

elő szóval való prédikálásában nem láthatta-is; mi kárát valja?

Utóljóra: A' KRISTUS-t a' Testben, földön jártában láthatni vagy látni kívánni; e' már úgy tették Sz. H! ártatlan *Curiositás*, sőt helyes és idvefséges kívánság? Mert ha fíntén tudom-is én azt, hogy a' JE'SUS-nak-is tsak külső szemekkel való láthatása, magában keveset használhat vala valakinek valóságos Bóldogságára; a' mint ezt a' bóldogtalan *Judásnak*, *Herodesnek*, *Pilátusnak* 's másoknak példája bizonyítja; úgy hogy a' Kereftény ember idvefségének, épen nints abból femmi hátramaradása ha fíntén a' KRISTUS-t testben, e' földön nem láthatja-is; e' lévén inkább az ő kívánságának helyesebb tzielja, hogy az ISTEN-nek jobb-ján lévő meg-ditsöittetett JE'SUS-t láthassa a' fínt Istvánnal, *Tsel. VII: 55.* és hogy innen el-költözvén lehesse a' KRISTUS-sal, a' fínt Pállal: annyival-is inkább, mivel a' mint az Apostol *2Kór. V: 16.* tanítja, *még azoknak-is a' kik a' KRISTUS-t lástá fírint físmérbették és láthatták, többé már nem kell test fírint físmérbínek!* nem-foglalhatván ez a' külső érzékeny-féggel való tapasztalás magában, ő nékiek femmi ollyas bóldogságokra és ditsekedésekre, hanem a' Lélek fírint-való físméret. Ha fíntén, mondom, ezek így vagynak-is, mind-azáltal még-is, kivált az O' Testamentomi Hívekre nézve, helyes és fokott kívánság vala láthatni vagy látni kívánni Ezt a' még, a' Paraditsomban meg-ígért áldott Magot, Ezt a' *Jákóbtól* meg-jövendöltetett *Schilot*, Ezt a' *Bálám-tól* távoírólt láttatott *Tsillagot*, Ezt az *Isai* törökéből fírmazandó *Vefző-fílat*, Ezt a' *Szüztől* fíülettetendő *IMMANUEL-t*, Ezt a' minden Népeknék Kívánságát, és az ISTEN' Nevét fíelőknék fel-támadandó *Igazság' Napját*, a' Kínek fíárnyai alatt egészég lenne; a' Kít és a' Kínek Napját maga az *Ábrabám*-is, és fok régi Kírályok és *Proféták* kívánták látni, a' Kínek el-jövele iránt való Kívánság miatt az O' Tes-

tamen-

tamentomi *Ekklesiá* ottan-ottan így foházkodott-fel: *Vajba el-jöve Sionból az Izraelnek Szabadítója, hogy mikor az UR az Ő Népeinek foglyait meg-fabadítja, a' Jákóbb örüljön és az Izrael örvendezzen!* 'Sólt. XIV. A' Kinek látására, a' Mennyei Lelkek el-hagyván az Egeket a' föld felé alá szállanak, és mezze lakozó Személyek, Hazájokból ki-indulván Napkelet-ről *Jérusálembe és Bethlehembe* jövének, a' KIt még *Hérodés-is* Luk. XXIII. és ama' Görögök Ján. XII. annyira kívántak látni, és hogy a' törpe *Zákeus* láthatna elől el-futván egy fige-fára fel-hága; Végezetre, a' KIt, és a' Kinek mint az *ATYÁnak Egy-Szülöttének Ditsőséjét*, hogy az Apostolok láthatták azt nagy Bóldogságoknak és Ditselkedéseknek tartották: Ezt az ilyen nevezetes Személyt bizony láthatni, nem utolsó szerentse, sőt különös Bóldogság vala! az honnan Maga az *ISTEN*, amaz Izrael vígasztalását váró Istent-felő vén Jámbornak a' *Siméonnak*, mint különös jótéteményt és Kegyelmet úgy ígérte, hogy halált addig nem látna, míg az URnak ama' *KRISTUSSát* meg nem látná! a' ki-is midön olly' szerentsés lehete, hogy Ezt az áldott Gyermecket meg-láthatá, nem tsak hanem ölébe-is forithatá; mi nem tsuda? ha ezen kiváltképpen való Szerentséből zármozott Örömeben erre a' gyönyöröséges Hattyui Énekre foka-da: *Mostan botsátod-el URam a' Te Szolgádat békességgel! mert látták az én femeim a' Te IDVEZITÖdet.*

Gyönyöröséges Igék! ditsőséges Példa! kívánatos *Spe-taculum!*

*Adspicite! augusta Simeon ut tollit in Æde
Infantem tremulis fessiadem manibus.*

Mint Simeon régen, a' *JÉ'SUS*t ölében, tartotta a' *Tem-plomban*:

Ugy én-is Simeon, *JÉ'SU* St *Karjaimon*, mútatom ez *Hajlékban.*

Nyis-

Nyírsátok-fel azért K. H! elméiteknek zemeit! Gyönyörköd-
 tetsétek magatokat ezen különös Dolognak zemplélésében!
 Imé! láttok egy kis Gyermeket egy Vén Jámbornak Ölében;
 a' Gyermeket rejtsetek-el Ti-is Szerelmeiteknek ölében; a'
 Vén Simeont pedig tegyétek Tükör gyanánt Szemeitek elei-
 be; és Ennek a' Világ' Meg-Váltóját Ölében tartó, haldakló
 Igáznak Példájában, Amaz Életében, Szerelmes JE'SUSat Szí-
 vében hordozott, és már a' böl dog halál által a' maga fejét
 Annak Ölében tsendefen le-hajtott b. e. Vén Jámport, a'
 Néhai Méltóságos *Vargyasi* L. B. Idösbb DÁNIEL ISTVÁN
 Urat terjesztétek zemeitek' eleibe! és az Ö áldott Emléke-
 zetét, ezen, Simeonról lezendö mostani rövid befélgetésem-
 nek alkalmatóságával újítsátok-meg Szíveitekben!

Mellyre nézve; míg én-is mostani Elmélkedésemben
I-för ugyan, ezen ISTENt-félö Kegyes Vén Jámport a' Si-
 meont, azon Képe zérint mellyet a' SZENT LÉLEK az É-
 vangyélista által előnkbe rajzoltatott Ti-veletek zempléltetem,
II-för pedig, Ennek, az Ö Ölében zoritott IDVEZITÖjé-
 nek látásán való Örömezből zarmazott gyönyörüséges Hattyui
 Énekét rövid Magyarázattal meg-világositom; Légyetek kér-
 lek figyelmetesek!

I. *Meg-ditsöitettelek, és ismét meg-ditsöitlek!* Ilyen rö-
 vid, de fontos Válaszfa jöve az Égből IDVEZITÖnknek, mi-
 dön Halála előtt nem sokkal, a' Szent ATYJÁhoz e'képen
 foházzkodott-fel: *ATYAm! ditsöítsd meg a' TÉ Nevedet! Szö-
 zat jöve leg-ottan az Égből mondván: Meg-ditsöitettelek, és
 ismét meg-ditsöitlek!* Ján. XII. Valójában meg-is ditsöitette
 az ISTEN a' maga Fiját fok-képen, és meg-alázódott álla-
 potjának Homálya alatt ideig el-rejtett ISTENi Ditsöségé-
 nek sűgárait-is ottan ottan ki-tündököltetvén, külömb-külobm
 féle Jelek és Tanuk által bizonyította Ötet Maga Fijának
 lenni. Alig közöne-bé ugyan-is, ez az áldott Gyermek e'

Világra, és az ISTEN, a' régi jövendölések fzerint, mind-
 járt meg-inditá az Egeket és a' Földet, 's mindenikből hite-
 les Tanúkat állitva-élő a' Maga Fijának meg-ditsöittésére!
 Az Egek meg-nyílatkoznak és Mennyei Serégek szállanak-le,
 a' testben meg-jelent I S T E Nnek tizteletére 's hirdetésére:
 A' Páfzorok fel-kelnek, el-mennek mind *Bethlehemig*, tsu-
 dálkozással zemlélik Ezt a' Gyermecket a' Jázolyban, és nagy
 örömmel beféllik mindeneknek azokat, a' mellyeket láttan-
 nak és hallottanak vala: A' levegő Égben új Tsillag, Vi-
 lágosság támad, mellynek vezérlésére, mezze lévő Tarto-
 mányból idegen Személyek jönnek-el, a' *Bethlemben* fület-
 tetett Királynak imadására! De itt sem állapodik-meg, a'
 Maga Fijának meg-ditsöittetése körül fzorgalmatoskodó IS-
 TENnek tsudálatos Gondviselése; hanem hogy a' JÉ'SUS-
 nak Ditsösége *Férúsálemben*-is nyilván való lenne, ezen nagy
 Városnak Lakosfai közül, két nevezetes Személyeket válaft-
 ki, mindenik Nemből egyet, *Simeont* és *Annát*, a' kik ál-
 tal a' Maga Fijáról, a' leg-ditsöségefebb és közönségefebb
 helyen a' Templomban bizonyoságot tétet.

Régen a' Frigy Láda felett két *Kérubok* kézfittettek va-
 la aranyból, mellyek ki-terjeztett Szárnyakkal, egymás elle-
 nébe lévén helyheztetve, a' Kegyelem' Táblájára függefittet-
 ték vala Szemeiket. 2Mós. XXXVII. Ugy gondolom én K.
 H! a' *Simeont* és az *Annát*, mint két ditsöséges *Kérubot*,
 a' Kik, midön az URnak ama' valóságos Frigy Ládája, a' *KI-
 ben lakozik vala az ISTENSÉGnek Tellyesége Állatja fzerint*,
 Kol. II: 9. és a' Mellynek közepette el rejtetve vala az ISTENnek
Törvénye. 'Sólt. XL. Midön, mondom, Ez UR ISTENnek
 Frigy-Ládája fel-vitették a' Templomba, a' magok Hiteknek
 Karjait, és Szerelmeknek, 's Örömöknek Szárnyait, arra és
 a' körül ki-terjeztvén, Annak Ditsöségének zemlélésére füg-
 gefittették vala zemeiket. Én azért ezeket előre meg-jegyez-

vén, azt pedig, melly idő tájban történt légyen ez a' Dolog; a' Bölrsek el-jövele előtt-é? vagy az után? most nem kérdezvén; ügyelek különösön a' *Siméon*ra, és ennek a' Személynek, mind külső mind belső Képét Tielöttetek le-rajzolni igyekezem.

Ugy vagyon ugyan, a' mint a' Köz-mondás-is tartja, hogy valamint a' jó Bornak úgy a' jó Embernek-is, nem kellene főz-ízál hasogatva éredetét vizsgálunk, mindazáltal mint hogy ritkán nyúgtathatja-meg magát ezen a' *Régulan* az emberi *Curiositás*, tehát itt-is leg-elsöben ez a' Kérdés fordul-
elő: Ki volt ez a' *Simeon*, a' kiről most vagyon befélgeté-
ünk?

Vóltanak nem utolsó rangu és tudományu Emberek; a' kik úgy gondolkoztanak, hogy ez a' mi *Siméonunk* egy lett volna *Siméon Justussal*, a' kiről a' Sirák Könyvében (a' mint neveztetik) az 50-dik Réfzben az íratatik, hogy Ő az *Oniás Fő-Papnak* Fija, és maga-is Fő-Pap volt *Jérúsálem*ben. Melly fzerínt Unokája lett volna, annak a' híres *Faddua* Fő-Papnak, a' ki *Nagy Sándor* eleibe ki-menvén, *Jérúsálem* Várofsának *Grátziát* nyert, a' mint *Josephus Historicus* írja; jól-lehet némelly Tudósok ezen Dolognak valósága iránt kételkednek, és azt, az említett *Historicusnak*, azon Költeményei közé fámlálják; mellyek által ő a' maga Nemzetét nagyzeni kívánta. Akármint légyen ez, azt mindazáltal kiki által lát-hatja, hogy ezzel a' *Siméonnal* nem lehetett egy az, a' ki a' JÉ'SUS-t ölébe vette, tsak azért is, hogy most egyebeket el-halgassák, mivel a' kettőnek ideje meg nem egyez; hanem ha azt mondanók, hogy az *Oniás* Fija három Ember nyomot, és rendes időt élt volna által; a' mellyet mint különös dol-got az *Évangélista* el nem halgatott volna.

Mások azért, nagyobb hiteleséggel úgy vélekednek,
hogy

hogy ez a *Siméon*, bizonyosan ama' híres *Hillel*nek Fija, a' *Siméon Rabbi* lett volna, ama' nagy *Gamaliel*nek, a' Pál Apostol *Praeceptor*ának (Kiról Tsel. V: es XXIII. emlékezet vagyon) az Atyja: Kinek - is mind Neve, mind lakásának Helye, mind ideje, mind pedig *Character*e, úgy - mint: különös Szentsége, Tudományja és Kegyessége, azokkal, a' mellyeket az *Évangyélista* a' mi *Siméonunk*ról fel - jegyzett meg - egyezni láttatik. Mindazáltal, valjon 's ki hihetné? hogy ezen mi *Siméonunk*, a' ki olly' nagy buzgósággal várta az Izraelnek vigasztalását, és a' JÉ'SU Snak látásában helyhezette különös Bóldogságát, Ki hihetné? mondom, hogy ez a' JÉ'SU Shoz való Kívánságnak és Szeretetnek tüzével gerjedező Szívü Kegyes Ember, ezt az Indúlatot, a' maga Tanítványjaiba - is által ne plántálta volna, sőt a' helyet (a' fel - tétel - zérint) a' maga Fijának *Gamaliel*nek Szívét, a' JÉ'SUS Követői ellen való, olyan nagy gyűlöléssel töltötte volna - bé, a' minémüt Ennek egy nevezetes Tanítványjában a' Pál Apostolban az ő meg - térése előtt találunk. (*) De továbbá; ama' *Siméon*nak a' *Hillel* Fijának, tsak abból ki - tettző *Ambitio* - ja - is; hogy ő volt az első, a' ki a' pompás *Rabbani Titulussal* kezdett élni, meg - nem engedi azt nekünk, hogy ezen mi zelid, és a' Kegyességgel fűkfégesképpen együtt járó alázatossággal ékeskedő Vén *Siméonunkat*, ama'nak Személyében keressük. Végezetre, hogy egyebeket el - halgaszunk, nem hihető az - is, hogy ha ez a' *Siméon* olyan nagy

(*) Nem ellenkezik ezzel az a' mi *Gamaliel*ről Tsel. V: 35. íratattik; mert a' mint egy tudós Ember a' *Gamaliel*nek ezen favairól helyesfen meg - jegyzette: *Ea quidem aequitatis naturalis reliquias in ipso arguunt: favorem in Evangelium non arguunt.* *Wits Misc.* I. Lib. I. Cap. XXI. §. 16.

hírű, nevű és méltóságú Ember lett volna a' 'Sidók között, a' milyen a' *Gamaliel* Attya, arról az Évangyélista Éokása ellen semmit nem emlékezett volna. Midőn azért a' Szent *Historicus*, a' mi *Siméonunkat* tsak ezen rövid leírással kívánta ki - tüzimerezni: *Vala Férusálemben egy Ember, Kinek Siméon vala neve*, nem egyebet hozhatunk abból - ki, hanem hogy ez a' *Siméon*, magános állapotú és nem annyira külső Méltóságokkal, mint belső szép Tulajdonságokkal és *Virtusokkal* ékeskedő Ember lett legyen, jöllehet e' mellett meg - lehetett az, hogy külső állapotjára nézve - is épen alacson forsu Személy nem volt. De én már most ezekkel időt nem töltök, a' mint - hogy nem tudom azt - is, ha említsem - é még azokat a' mellyeket, némelleyek a' *Siméonról* írtak, p. o. hogy Ő egy lett volna ama' híres 70. vagy 72. Fordítók közül (a' mint neveztetnek) a' kik; a' közönséges, de hibás vélekedés szerint, *Ptolomaeus* & *Pbiladelphus* Egyiptomi Király? kívánságára, az O Testamentomi *Szent Irásokat* 'Sidóból Görög nyelvre fordították. (*) Továbbá, hogy addig vak lett volna, és akkor nyílatkoztak volna - meg szemei, mikor a' JÉ'SUSt ölébe vötte. Ennek - felette hogy Pap - is lett volna, hogy

a'

(*) Ide tartozik az - is, a' mit némelleyek a' *Simeonról* költöttek; hogy midőn Ő, az O Testamentomi Irásoknak fordításában foglalatoskodván az Ésa. VIII: 14. versére jutott volna, az ottan elő - forduló Éót מלך nem *Szüznek* hanem *Afszozonynak* fordította, 's e'képpen a' Könyvet vagy Irását egybe hajtván, 's bé-tsinálván, annak - utánna tsudálkozással észmélte, hogy e' Éó helyett *Afszony* a' *Szüz* nevezet volna oda téterve, ezen töle kézzitett Görög Fordításban 's a't.

És

a' 'Sidók irigységből 's különösen ezen Ö -töle a' J É 'SUS -
 ról tett Tanubizonyosságért, ellene gerjedett gyűlölségből,
 néki még tisztességes Temető - helyet - is engedni nem a -
 kartak, és hogy az, ő Tetemei vagy tsontjai a' XIII - dik
Seculumban vitettek volna által *Velentzébe*, minék, - utárna
 azok az előtt jó darabig *Konstantinápolyban*, a' kissebb
Jakab Apostolnak nem tudom mitsoda *Kápolnájában* állot -
 tanak volna. Ezeket, mondom, és az ezekhez hasonlókat
 most én hozzáfáson nem vitatom, mivel ezeket említeni - is
 annyi mint megczafolni.

A' pedig már bizonyosabb (hogy ezt is még a' *Si -
 méonnak* külső állapotjáról meg - jegyzem) hogy Ö meg -
 élemedett vén ember volt: mert ha fíntén ezt az Évan -
 gyélísta világos főkkel nem említi - is, mindazáltal olyan
Circumstánciákkal adja elő, ennek a' Személynek állapot -
 jat, a' mellyekből ki - lehet azt hozni, hogy Ö, az
 emberi életnek rendez Harárát által lépte vala, ugy - mint,
 a' kinek életét az I S T E N mint egy ki - nyújtotta és
 meg - töldotta vala a' végre, hogy az U Rnak ama'
 K R I S T U S sá t testi fêmeivel meg - láthassa; az honnan
 közönségesen *Vén Siméonnak* nevezetével - is illettetik és
 esmértetik.

Közönséges mondás vala ez a' régi Görögöknél: *ὅν
 φηλε θεος ἀποθνεσκει νεος; quem dii diligunt adolescens mo -
 ritur;* A' kit az Istenek szeretnek az iffjú korában hal -
 meg. Sokkal nagyobb bődökságnak állítván azt még a' Po -

B 3 gányok
 és talám ezen alkalmatossággal vakult - is volna - meg, mint Za -
 kariás hogy meg - némult a' hihetlenségért. Luk. 1. *Savin ex
 Leone Allatio et Niceph.*

gányok közzül - is némellyek, ha valaki életének virág-
 jában iffjú korában, minek előtte az únalomnak Napjaira
 jutna, és ez életnek minden gonofzain által menne, e-
 zektől a' halál által meg - szabadulhatna, mint - sem hogy
 Vénséget érven, e' Világon sokáig nyavalygani, 's végre
 ez Életnek sok terheitől el - nyomattatván lassan lassan
 meg - eméztetni kényszerítettnek (†) A' melly okoskodás
 ugyan, jóllehet mind a' természetnek, mind pedig a' Ke-
 reztvény Vállásnak *Principiumaival* meg - egyező légyen;
 mindazáltal ugyan csak igaz az, hogy sokszor sőt rend-
 szerént, a' hozzú Élet, és a' Napokkal meg - elégedett jó
 Vénség az ISTENnek különös Áldása és Jó-téteményje az
 emberekhez (*) Leg-alább, a' mi *Siméonunkat*, minthogy IS-

TEN

(†) Ide tartozik, ama' két Testvér. Atyafiakról *Cleobisról* és
Bitonról való *Historia* vagy *Fabula*; kikről azt emlegeti a' Ré-
 gifég, hogy midőn ezek, az ő öreg Anyjokat, ki is a' *Juno*
 Isten-Azóny Papja vala, ennek *Templomához* hékéren magok
 el-vonták volna, és az öreg Anya az Isteneket arra kérte vol-
 na, hogy az ő Fijainak ezen Kegyelességeket, valami különös Jó-
 téteményjel jutalmazzatnák meg; történt hogy azután csak ha-
 mar a' két Fiú együtt halva taláitattott; ezt álitván az Istenek
 leg-nagyobb jutalomnak, hogy őket illy' iffjú korokban ez
 életből ki-költöztették. *Herodot. Val. Max.*

(*) Illő mindazáltal erre nézve-is az O Testamentomi időt,
 a' miénktől meg különböztetnünk. Amabban, különös Áldás és
 Jutalom vala a' hozzú élet, a' mint ezt az Ötödik Parantso-
 lathoz ragaftatott ígélet, és más Sz. Irásbéli helyek és pél-
 dák-is bizonyítják. Mert minthogy ahoz a' külső Szövetséghez,
 mellyet kötött vala az ISTEN az Izraellel az akkori Oecono-
 miához képest külső Jutalmak, Ígéletek 's Büntetések-is külsök

ragaz-

TEN szerette, azért hozzú Élettel meg-is áldotta, és az Ő Kegyetségét különösen ezzel jutalmaztatta, *hogy balált addig ne látna, míg nem az URnak ama' KRISTUSát meg-láthatná.*

De, minek töltök én több időt, ezen Vén Jámbor' külső Képének rajzolásával? holott a' Szent LÉLEK inkább az ő belső Tulajdonságainak és ditsőséges *Virtussainak* fém-lélésére 's vizsgálására kívánt serkenteni minket akkor, a' midőn ama'ról majd semmit sem említvén, ezeket különösen fel-jegyeztette, és ezen örök emlékezetre méltó ditsőséges *Elogiumban* előnkben terjeztette; hogy a' *Siméon, igaz Istent-felő ember vala, ki-is az Izraelnek Vigasztaltatását várja va-la, és a' Szent Lélek vala ő rajta.* Oh ditsőséges *Elogium!* Oh minden Ditséretnek felett való Ditséret! Mert ha, *Laudari a laudato Viro*, ditséretre méltó embertől ditsértetni, méltán nagy Ditséretnek tartathatik; mit gondoljunk 's íté-lünk K. H! a' *Siméonnak* Ditséretéről? a' Kit maga az IS-TEN e'képen ditsérni méltóztatott: és ha régen Nagy Sán-dor, bóldognak és szerentsésnek ítélte lenni *Achillest*, *quod suarum Virtutum Homerum praconem invenerit*: Valjon nem méltóbb okunk vagyon-é nekünk arra, hogy a' *Siméonra* néz-ve így foházkodjunk-fel: *O! fortunate Senex, qui Virtutum tuarum Praeconem Ipsum Spiritum Sanctum invenisti!* Oh se-rensés Vén Jámbor! a' kinek jeles *Virtussáidat* és *Ditsére-teidet*

ragasztattak vala, tehát a' hozzú Életet-is, mind a' Kanahán földének birására, mind pedig a' Messiás el-jövetelének várásá-ra, mind egyéb okokra nézve nevezetes Áldás, Igéret és Jútal-lom vala. Ma pedig már az Uj Testamentomi időben, a' földi hozzú élet, nem gondoltathatik úgy mint Szövetségnek Ja-va, jóllehet magában nem-is átok. Tudniillik, a' milyen va-lakinek élete és állapota; mert itt-is igaz az hogy: *Vita felici brevis, misero longa.*

teidet Maga az ISTENnek Szent LELKE, méltóztatott hagyatni örök emlékezetben.

A' bölts Király azt mondja, Péld. XVI: 31. *Igen szép ékes Korona a' Vénség, melly az Igazságnak útjában találtatik.* Ugy-is vagyon; mert a' mint egy tudós Ember állott: *Est unde gaudeas, si non inter Vitia consenuisti! talis enim Senectus non exiguum est Divini favoris indicium.* Vayon ú. m. minek örülj, ha nem a' gonofságban Vénültél-meg, mert az ilyen Vénség az ISTEN jó Kedvének és Kegyelmének bizonyos jele. Imé! K. H! mutatok én Ti-nétek egy ilyen Igazságnak útjában találtatott jó Vénségnek szép Koronájával ékeskedő Vén Jámbort! *Jertek-el* azért (hogy az Énekek Énekéből a' III. Réznek 11. Verséből vett szókat ide alkalmaztassam) *jertek-el! mondom; nézzétek és feleléljétek* ezt az Igazat a' Koronában, mellyett szerzett néki az ISTEN, az ő Szívének vigafságának Napjára! *Jertek-el*, nézegefsük és vizsgálgassuk *rendre*, azokat a' drága Köveket mellyek ragyognak ezen Koronában! *Első* ezek között az *Igazság második* a' *Kegyesség*, a' *harmadik* a' *Hit*. Mindenikről főllok valamit, de tsak rövideden.

Tudjátok Sz. H! hogy a' Kereftényi Tökéletességre, és így az Idvefségre, ezen két dolgok kívántatnak-meg ú. m. *Rectè credere et piè vivere: a' Hit és a' Szent Élet. Térjétek meg és hidjétek az Évangéliomnak!* Ez az egész Kereftény Vallásnak Sumájája Márk. I: 15. A' valóságos Szent Élet pedig magában foglalja és meg-kívánja, *Amorem erga Deum et Proximum: ISTENnek és Felebarátunknak Szeretetét;* avagy mind azoknak a' Kötelelsségeknak gyakorlását, a' mellyekkel az ember egy felől ISTENnek, más felől pedig Felebarátjának az az, más embereknek tartozik. *Amazt*, nevezhetjük szorosabb értelemben *Kegyességnek* vagy *Isteni félelemnek*; Ezt pedig, *Igazságnak*. Midőn azért a' Vén *Simeon*ról az
iratta-

frattatik; hogy Ő, igaz, Isten-felő és az Izraelnek vígáztaltatását váró Ember volt; azzal a' fejeztetik-ki, hogy ő a' maga fcinélyében egybe foglalta és summázta vala, mind azokat a' Tulajdonságokat, a' mellyeket a' Vallás az Embertől meg-kíván. Jóllehet pedig ezek között az első a' *Hit*, úgy - mint a' melly mind a' *Kegyességnek*, mind pedig az *Igazságnak* Kút-feje, gyökere és fundamentoma; mindazáltal még-is nem ok nélkül tétettetett ezen *Siméon' Elogiumá-*ban, leg-elöl az *Igazság*; mivel a' kegyes Embernek Képéből, ez a' Tulajdonság és Tökéletesség ötlődik mintegy leg-elsőben szemünkbe: Minthogy a' *Kegyesség* vagy Isteni-félelem és a' *Hit*, a' Léleknek belső Tulajdonságai és Munkái, a' mellyek az *Igazságnak* gyakorlása által ökták nagyobbára magokat ki-mutatni, és ebből esmértenek - meg. *Mútsad meg a' te Hitedet a' te tselekedeteidből!* így szól a' Jakab Apostol. II: 18. a' Szent János pedig, első Levelében sok helyeken azt tanítja; *hogy a' ki a' maga Felebaráiját nem szereti, az, az ISTENT is se nem esmér, se nem szereti.*

Az *Első drága Kö* azért, a' melly a' *Siméonnak* fejében lévő ékes Koronában tündöklék az *Igazság*. A' melly szó ugyan ha közönséges és véles értelemben vétettetik; *Complexio est omnium Virtutum*, az ember minden némü Kötelelségeinek gyakorlását magában foglalja: Ugy hogy a' Szent Irásokban a' kegyes Isten-felő emberek, közönségesen *Igazaknak* nevezete által jelentetnek és illetetnek; mint ezt a' *Noénak*, *Lótnak*, *Jóbnak* 's másoknak példája bizonyítja: Mindazáltal, midön ez a' Szó, más Tökéletességeket jelentő Igék' mellé vagyon tétetve, mint itt-is; akkor az által különöfebben csak azoknak a' Kötelelségeknak gyakorlása fejeztetik - ki, mellyekkel az ember másoknak tartozik; melly szerint az *Igaz-ember*, igyekezik mindenekkel jól tenni, és nem kíván senkinek ártani, *meg-adja min-*

dennek azt a' mivel tartozik; a' kinek adóval, adót; a' kinek félelemmel félelmet; a' kinek tisztességgel, tisztességet, a' kinek segítséggel, segítséget, Róm. XIII. vagy a' mint a' Szent Dávid az Igaznak Képét a' XV. 'Sóltárban gyönyörűségesen le-írta: Tökéletességben jár, Igazságot tselekezik és Igazságot föl az ő fivében, nem rágalmaz nyelvvel, nem tselekezik Felebarátjának gonoszt, és annak gyalázatot nem ferez, a' gonoszokat utálja, az Istent-félőket pedig szereti, esküvését káraval-is meg-álja, pénzét usorára nem adja, és ajándékot az ártatlan ellen nem véken. És így nem rekedtem-ki innen, az Igazságnak azt a' nemét vagy részét-is, a' melly a' Szívnek tökéletességét vagy egyenenségét, az az: az ember mindenmü külső maga-viselésének, befédének és tselekedeteinek belső Indulatjaival 's gondolatjaival, és ezeknek viszontamakkal való meg-egyezését jelenti (*) Illyen Igaz vala a' *Siméon!*

(*) **Vagyonzmégu** a' Szent Irásokban, egy-némü-némü olyan Igazságról emlékeztet, a' melly úgyan másé és mástól kéreztetett, de a' hívő embernek tulajdonittatik, minekutánna ő azt igaz *Hit* által magáévá teszi; melly - is a' JÉ'SUSnak a' mi Közben-járónknak *Érdeme* és *Igazsága*: mellyben a' ki részesülhet, a' nem tsak meg-igazul ISTEN előtt, és Igaznak ítéltetik 's neveztetik; hanem ennek-felette, ez által az ISTENnek Kegyelmet-is meg-nyelvén, arra-is alkalmatósá téttetetik hogy az Igazságnak útjában járhaflon, és e'képen életére 's tselekedeteire nézve-is Igaznak neveztetetik. Ez az *Igazság* vala már a' *Siméon Igazságának*-is Kút-feje és fundamentoma; úgy-mint a' ki azon Személlyben vetett *Reménység* és *Hit* által, a' Kinek mint Izrael Vigasztalójának és Idvezítőjének meg-jelenését várja vala, nem tsak büneinek botsánatját nyerte vala-meg, és annak az *Igazságnak* melly Isten előtt meg-álhat lett vala részese; hanem ez az ő meg-igazulása lett vala egyfersmind ő benne a'

Szen-

méon! Suum cuique tribuens. Munkás szeretetű; másokkal jól tévő; a' Sirókkal síró, az örülökkel örülő, a' ki, a' mint IDVEZITÖnk ennek az Igazságnak Réguláját, igen fontoson ki-fejezte, *Mát. VII: 12.* abban igyekezte magát gyakorlani, hogy úgy és olyant tselekednék másokkal, a' mint és mit kívánna hogy mások-is véle tselekedjenek, *Sincerus*, egyenes szívű, igaz befédű, és így nem azok közül való; a' kik (a' mint Dávid énekel 'Sólt. XXVIII.) *félnek nagy nyájsággal, de félnek rakva álnoksággal:* hanem a' ki, bátran így ditsekedhetnék az említett Prófétaival, a' XVII. 'Sóltárnak szavaival, *Szívem éjjel meg-próbáltad, és meg-visgáltad tellyességgel; Láttad hogy egyez én nyelvemmel, tsalárdság nélkül találtad.*

A' *Második Virtus* a' *Siméon' Elogiumában*, a' melly mint valamelly drága *Kárbunkulus* fénylik az ő Koronájában; az *Isteni-Félelem*, vagy a' szorosabb értelemben vétettetett *Kegység* a' melly *Tökéletesség* már, azoknak a' *Kötelekségeknek* gyakorlását foglalja magában a' mellyekkel ISTENnek, mint Teremtőjének, Táplálójának és főképpen Megváltójának tartozik az ember. Minéműiek p. o. az ISTENnek igaz és élő esmérői, az Ő-hozzá való Szeretet, Hívség és Engedelmség, az Ő-benne való Bízodalom, Szentséges Akaratján való meg-nyúgovás, Szent Nevének Félelme, belső és külső Tíztelete; mellyek mind, egy *Summában* az Isteni-félelemnek nevezete által szoktak ki-fejeztetni a' Szent Íráfokban. Ugy hogy, mikor a' *Siméon* Istent-félő embernek neveztetik, ez által, ennek a' Vén Jámbornak az az álhatatos Igyekezete jelentetik, melly szerint ő, nagy szorgalma-

Szentségnek-is Kút-feje. És így ezt az *Igazságnak* nemét-is én innen ki nem rekezttem, sőt előre fel-tézem; mindazáltal mint-hogy a' *Siméon Hitéről* alább különös emlékezet vagyok, azért ennek bővebb elő-adását oda háláztottam.

rossággal úgy kívánta folytatni, minden külső és belső tselekedeteit és egész életét, hogy mindent el-távoztatna 's kerülne, a' mivel Ezt az ő jó ISTENét, URát, és mennyei édes Attyát meg-bánthatná; más felől pedig különös buzgósággal gyakorlaná magát mind azokban, a' mellyek ISTEN előtt kedvesek volnának, és az Ő Felsége Ditsőségre szolgálának úgy hogy: *Éltét tsak azért kívánná lelke; a' Dáviddal, hogy az URat ditsérhesse.* 'Sólt. CXIX.

Azt pedig már, ha én nem mondanám-is, tsak magatoktól-is meg-tudnátok gondolni K. H! hogy-midőn a' Szent Irásokban a' kegyes Emberek, Igazaknak, Szenteknek és Istent-félőknek neveztetnek, és néktek, mint itt a' *Siméon*-nak, ilyen ditsőséges *Elogiumok*, 's az elébbi magyarázat fzerint, azokban bé-foglalt Tökéletességek tulajdonittanak; nem kell minékünk azokat a' szókat betű fzerint való szoros értelemben venniük, és a' Szent Irásokban lévő más Igazságokkal, a' közönséges Tapasztalással, és kinek-kinek tulajdon maga érzésével, ellenkezőképpen magyaráznunk; úgy-mint, a' mellyek egyetembe azt bizonyítják, hogy e' földön egy emberben-is nem találtathatik tökéletes Szentség és Igazság. Ne gondoljátok azért, hogy a' *Siméon*-is tökéletes Szentségü, tiszta Igazságu, és minden hiba 's fogyatkozás nélkül való Ember lett volna: Hanem, *Igaz* vala a' *Siméon*, mert *Igaz* lenni, vagy igazán élni tellyes erővel igyekezik vala, 's nagyobbára úgy-is él vala: *Szent* és *tökéletes* vala, mert a' Tökéletességre egész igyekezettel törekedik vala: *nem mintha már el-érte volna a' tztelt*, a' mint az Apostol áll magáról Fil. III: 12. *avagy hogy immár tökéletes volna, hanem igyekezett azon hogy el-érhetné.* Azon közben mindazáltal, kétség kívül ez a' Szent Ember-is, a' maga hibáit és fogyatkozásait fájdalommal érzi és sajnálja, 's azoknak bocsánatját ISTENTől várja vala; és bizodalmit nem a' maga

Igaz-

Igazságában 's Jóságában, hanem az ISTENnek Irgalma-ságában helyezteti vala; tudván azt bizonyosan hogy: *E' kívül nem kérkedhetnék semmivel, hogy néki bafnálbatna jótérivel.* 'Sólt. XVI.

Mint-hogy azért, a' mint feljebb látók, a' Kereftényi Tökéletességre, valamint a' Szent Élet úgy a' Hit-is meg-kívántatik; *lehetetlen dolog lévén hogy hit nélkül valaki ISTENnek kedves légyen,* 'Sid. 11. és mint-hogy a' legnagyobb Szentek-is, akármelly nagy szorgalmatossággal igyekezzenek-is azon hogy minden módon igazán, fentül, kegyesen és mértékletesen éljenek e' jelen-való Világon; ugyan csak míg a' testben sátoroznak, a' természeti vezettségnek maradványaitól egészen nem üresek, és a' miatt, ottan-ottan meg esnek és hibáznak; Sőt, minthogy természet fzerint, mi magunkban, a' jónak csak meg-gondolására-is, annyival is inkább végbe-vitelére alkalmatlanok vagyunk, és az embernek leg-jobb tselekedete-is *hibás és fogyatkozás nélkül* nem lévén, Törvényből való Igazságra, maga tselekedetei által fzer nem tehet: tehát tellyességgel fükséges nekünk egy olyan tökéletes Igaznak Igazsága, a' melly nekünk tulajdonittatván, minket ISTEN előtt kedvesekké és a' jó-tselekedetekre alkalmatosokká tégyen. E' pedig, a' Közben-járónak Érdeme és Elégtétele, mellyet-is mi Hit által tehetünk magunkévá. Mind ezek fzerint azért, hijános léz' vala a' *Siméon*nak tökéletessége, és a' fzerint formált *Elogiuma* 's *Di-tsérete*; hanem ha abban az ö Hitéről-is emlékezet lenne: Hibás és tsonka léz' vala, hogy így szóljak, az ö fejében lévő Korona, ha abban ez a' drága Kö fel-nem találhatik vala.

A' *Harmadik* drága Kö azért ebben a' Koronában, a' *Hit*, a' melly annak az időnek 's *Oeconomianak* természetéhez képest, a' mellynek végén a' *Siméon* él vala, ezzel fejeztetett-ki: hogy *Ö az Izraelnek vigasztaltatását várja vala.*

Régen *Lemech*, mikor Fiját nemzett volna, nevezé azt *Nóénak*, ezt mondván: *E' vigasztal-meg minket a' mi fáradságunkban és nyomorúságunkban e' földön.* 1Mós. V: 29; Nem vitatom én azt most, mitsoda gondolattal és reménységgel lett légyen ekkor ez az Atya a' maga Fijáról, a' midőn arról e'képen szólt? Valjon gondolkodott-e úgy? hogy e' volna a' meg-ígértetett Mag; a' mint némelyeknek értelmek szerint, gondolkodott volna az *Éva*-is, midőn az Ő első fiját szülvén így szólla: *Nyertem Férfiát Fébovált.* Ezt, mondom, én most nem vizsgálom: a' mindazáltal bizonyos, hogy a' *Nóé*, fok tekintetekre nézve, igen világos *Typussa* és példája vala a' *Messias*nak, úgy mint a' KI lenne az a' valóságos lelki *Nóé*, a' KI meg-vigasztalná a' maga Népet az ő fáradságos munkájában, mellyel kivált az Ő Testamentomi Ekklesia meg-terheltetett vala. Az honnan, mind a' régi mind az újabb 'Sidók között szokás az, hogy a' *Messia*t Vigasztalásnak vagy Vigasztalónak nevezetével fejezzék-ki, és mikor a' Vigasztalásnak Elztendeiről szóllanak, értik azokon a' *Messias*nak idejét. (*)

Nem-is lehet vala találni ennél egy alkalmasabb szó-lásnak formáját, az Ő Testamentomi Hívek' Hitek' természetének ki-fejezésére; úgy-mint a' kik, különösen Várás és Reménység alatt élnek vala, és az akkori *Oeconomiának* fok fo-

(*) Olly' közönséges szóllás-formája ez a' 'Sidóknál, hogy még *Esküvéseikben*-is szoktak ezzel gyakran élni; úgy hogy szokott *Formuláji* nálok az *Esküvésnek* ezek: *A' melly igazán kívánom látni a' Vigasztalást!* vagy: *Ne lássam bár a' Vigasztalást ha nem igaz a' mit mondok!* vagy rövidebben: *A' Vigasztalásra mondom;* mint midőn mi-is így szóllunk: *Lelkemre mondom.* Vették pedig a' 'Sidók ezen szóllásnak formáját kétség kívül a' *Prófétáknak* Irásáikból. Lásd. *Esa.* XL: 1, XLIX: 13, LXI: 1. 's máfutt- is.

fogyatkozásai, a' Törvénynek fenyegetései, a' *Tzerémóniák*-nak terhei, és mind ezek által, az ö még le-nem fizetett Adótságoknak, naponként elejekben terjesztetni szokott emlékezetének rettegetései, 's ezek fzerint züntelen szemek' előtt forgó Halálnak félelmei miatt, a' Vígáztaló és Szabadító *Messiás*nak el-jövetelét mint-egy Szívbeli nyúghatatlansággal várják és óhajtják vala; és, az elébb említett Dolgoknak terhe miatt el tsüggedett Lelkeket, Ennek el-jövelele iránt való Reménység által enyhítik és bátorítják vala.

Minthogy azért ezek fzerint, az O Testamentombéli Hívek' Hitének és Vallásának, egy nevezetes fő ágazatja, söt épen sarka és fundamentoma vala az Izraelnek, az el-jövendő *Messiás* által lejendö meg-vígáztaltatása iránt való Igéret; által lehet látni, hogy tehát a' *Siméon*-is, ennek az Igéretnek bé-telyesedését, nem tsak áhíatosan várja és reményli vala; hanem ennek-felette, mint valamelly Ör-ál-ló. Ennek a' Királynak el-jövetelének minden jeleire és környül-állo dolgaira zemesen vigyáz vala, és azokat a' régi Profétáknak írásaikból ki-keresvén, 's az akkori időnek mi-vóltával és ábrázatjával egybe vetvén, 's különösön a' Já-kóbnak ama' nevezetes Jövendölését *1 Mós. XLIX: 10.* a' *Dá-niel Proféta Heteit*, és a' *Messiás* el-jövetelének idejének több ilyen meg-határozásait, zorgalmatosan meg-fontolván; nem lehetett, hogy ezen Időnek közel-való létét észre nem vette volna, és azért azt annál nagyobb kívánsággal és bizodalommal várja vala: kivált, minekutánna az ISTEN, ennek a' Vén Jábornak, ezen rend fzerint-való fundamentomon épült Hitét és Reménységét, ezzel a' rend-kivül való Jelen-téssel és igérettel erősité, hogy ötet különösön-is mintegy *adsecurálná* az aránt, hogy *balált addig nem látna, míg a' JÉ'SUS*t meg nem látná.

Illyen Ember vala a' *Siméon*! a' kiben mind azok a'
Tulaj-

Tulajdonságok, a' mellyek a' leg-hitelesebb Tanúban megkívántatnak, fel-találtatnak vala; Mert minthogy *Igaz* vala, nem férhetett Ő hozzá a' hamis tanubizonyosság-tétel, sem hogy mást meg-tsaljon, és a' meg-esmért Igazságnak Vallásától akármelly tekintetekre nézve-is el-áljon: Minthogy *Istent félé* vala, nem engedte ez az ő Kegyessége, hogy valamit az ISTENnek Tiszteletében, és az igaz Tudományban vakmerőképpen újítson, és valamit, az Ő Felsége Ditsőségeivel ellenkezőt tselekedjen és főljon: Továbbá, minthogy az *Israelnek Vigasztallatását várja* és annak idejének alkalmazhatóságait tudja vala, sőt erre különösön a' Szent LÉLEKtől meg-tanított vala; tud-is vala mind ezekről illendő Bizonyosságot tenni. Kinek hihetnénk azért inkább itt mint a' *Siméon*nak? a' ki a' dologról mellynek Tanuja vala, tehetett-is igaz Tanubizonyosságot, 's akart-is tenni.

Illyen Ember vala a' *Siméon!* *Igaz, Istent-félé*, nagy *Hitü* Kegyes *Israelita*, a' kiben mind azok az Ajándékok és Tulajdonságok fel-találtatnak vala, a' mellyek megkívántatnak az olyan Lélekben, a' kit az ISTEN, hogy úgy szóljak, különös Tárfalkodására és Barátságára méltóztat! a' ki mind azokkal a' Szépségekkel ékeskedik vala, a' mellyek megkívántatnak abban a' Hajlékban, mellyet a' Szent LÉLEK Magának Templomul válazt, Mi, nem tsuda azért! ha a' *Siméon*, ennyi Kegyelmei után, mellyeket közölt vala ő-vele az ISTEN, arra-is méltóztaték különösön, hogy a' *Szent LÉLEK lenne ő-rajta*.

Tudni való dolog, hogy a' mint az Apostol tanítja 1Kór. III: és VI: minden *Igaz Hívek* a' Szent LÉLEKnek Templomai legyenek; és így mind azokban és azokon vagyon a' Szent LÉLEK, a' Maga rend-fzerint való Kegyelmeire és Munkájira nézve, valakik mint a' *Siméon* igaz, *Istent-félé*, 's igaz élő Hittel ékeskedő Emberek; mert mind ezek

a' Tulajdonságok a' Szent LÉLEKnek Kegyelmei és Murkái mi bennünk, úgy-mint a' KI, *Igazságnak* Ján. XVI. *Böltességnek*, UR' *Félelmének* Ésa. XI. és *Hitnek* 2Kör. IV. *Lelke*. Mindazonáltal, midön a' *Siméonról*, mind különös dolog, úgy jegyeztetett-fel hogy a' Szent LÉLEK vala ő-rajta; által lehet látni, hogy ezt a' Szent LÉLEKnek különös Kegyelme-re, úgy-mint, a' *Prófétálásnak* Ajándékára és az ISTENi ki-váltképpen való Jelentésekre nézve kell érteni; a' minthogy ez a' *szóllásnak* formája másutt - is a' Szent Irásokban ilyen értelemben szokott elő - fordulni. 1Sám. X: 10. XIX: 23. 4Mós. XI.

El-közelgetett, sőt jelen vala ugyan-is! már az az idő, mellyről az ISTEN a' Jóel *Próféta* által szóllott vala ezt mondván (*) *És ez után léfén ez; hogy ki-öntöm az én Lelkemet minden emberre, és a' ti fíjaitok 's leányitok prófétálnak a' ti Véneitek álmokát álmodnak, és a' ti ifjaitok látásukat látnak.* Joel. II. *Imé! itt egy ilyen álmokát látó Vén Jambornak a' Siméonnak Példája; a' kinek az ISTEN, álomban-é, vagy másképpen? már azt most nem vizsgálom, megjelenté hogy halált addig nem látna, míg az URnak ama' KRISTUSát meg nem látná.*

D

Mit

(*) Közönséges vélekedés ez mind a' 'Sidók mind pedig a' Keresztények között hogy *Malakiás* után, meg-üzütek volna a' *Prófétziák* és *Próféták* Izraelben. Magok a' 'Sidók-is meg-valják azt, hogy a' *Prófétálásnak* Lelke, azok közül a' dolgok és *Praerogatívák*' közül való, a' mellyek a' második Templomban nem találtak vala fel. Mennyire légyen ez igaz? én azt most hozzáfalon nem vizsgálom. Lásd VITRING. *Observ. Lib. VI. Cap. VI. seq.* A' mindazáltal igaz a' *Prófétziák*' *érint-is*; hogy a' Szent LÉLEK Kegyelmeinek és így a' *Prófétálás* Ajándékának-is, az utolsó Időkben az az: a' *Messziásnak* idejkor, kell vala bővebb mértékben közöltetni az Ekklesiával.

Mit gondoltok már Sz. H! Melly nagy kívánsággal kellett óhajtani ennek a' kegyes Léleknek, különösen ezen néki tett Igéret után, annak az áldott Napnak fel-tetzését; a' mellyen láthatná ennek a' kedves Igéretnek bé tellyefedését! Melly nyúghatlanúl fámlálta mintegy, azokat az órákat és fempillantásokat, mellyek még tartóztatják vala ezen ő bizonyos Reménységének kívánatos Tzéljának el-érhetését? mellynek kellemetes Emlékezete, mint valamelly hathatós Balsamom, az ő, már a' Vénség miatt el fogyott erejét és el-fáradt Testének fíntén el-apadott élető-nedvességét kedvesen éleltsi és táplálja vala, és az Öregségnek egyéb aránt únalmas napjait, ő néki, vidám és örvendetes napokká változtatta; el-annyira, hogy ez által, *meg újittatnék az ő ifjúsága, mint a' Sas-kefelyének* 'Sólt. CIII. és az *Ő életének vége, áldottabb lenne, hogy sem mint annak eleje!* Jób. XLII. Kiváltképpen, minekutánna fel-tetzett volna az az áldott nap, mellyet ISTEN el-rendelt vala, hogy azon ennek az ő hív Szólgájának, *ezt a' régen várt kedves Vendéget* meg-mútatná; és arra nézve Szent Lelkének különös Munkája által ötöt fel-indicá, hogy mikor ez az áldott Gyermek a' Templomba fel-vitettetnék, ő-is oda, a' hol az előtt-is kétféleg kívül sokszor meg-jelenni szokott vala, fel-menne, hogy ott *ezt az URat a' maga Házában* meg láthaffa: mint repefett! mint örült! Nékem ugyan úgy tetzik, mint ha látnám ezt a' kegyes Vén Jambort, a' Templomnak Hegyére ereje felett való fapora lépésekkel fel-menni, és mint valamelly *Sas-kefelyűt, meg-újult erővel, ki terjefített fárnyakkal magasan repülni* Ésa. XL. hogy az Igazságnak fel tetzett napjára, minél közelebb való nézéssel tekinthessen: Ugy tetzik, mint ha látnám a' Templomnak Pitvariban félyel futkosni, *fe-meivel ide 's tova vígyázni, keresvén azt, a' Kit az ő Lelke keret vala:* Mintha hallanám, e'képen kérdeződni és fo-házkodni: *Hol vagy én Szerelmes JÉ'SUS KRISTUSom? Hol talál-*

találjalak-fel. Édes MEG-VALTOM? Mikor pedig meg-láthatja! minekutánna meg-találja! kezeit ki-terjeztvén ezt az áldott Gyermekeket apolgatni kezdi, és a' Szüz Anyának öléből kellemetefesen el-eimelvén, a' maga ölébe vézi, és Szívéhez szoritja.

Régen, ama' *Syracuse* Városbéli híres *Mathematicus* az ARCHIMEDES, midőn az oda-való Királytól HIERÓTÓL, ennek parantsolatjára kézfittetett arany Koronába, a' mester-emberről elegyített ezüst' mennyiségének ki-találása iránt való, eleibe terjeztett *Problemának* vagy *Kérdésnek* meg-fejthetésének Kúlsát, a' feredezés közben ki-gondolta volna, örömében ki-űzkvén a' feredöböl, így kiáltá-fel: *εὕρηκα! εὕρηκα! Fel-találtam! Fel-találtam!* Mit gondoltok Sz. A! melly nagy lehetett öröme a' *Siméon*nak is akkor, mikor azt a' Személyt, a' Klt ö olly' nagy kívánsággal vár vala, a' Templomban meg-láthatja? Vala bizony méltó oka réa, hogy ezen való örömében így kiáltana-fel a' **Lelki Meny-Afzonnal: Meg-találtam! meg-találtam** Azt, a' Klt az én **Lelkem feret és keresett.** Ének. III: 4.

Tudakozzák némellyek, a' kik az e'féle Kérdeződések-re réa érkeznek: Miről esmérhette-meg azt a' *Siméon*, hogy ez a' Gyermeke bizonyoson a' volna a' Klt ö látni kíván vala? Nem tudom honnét vette eredetét az a' **állatás** a' melly azt tartja, hogy a' *Siméon* a' több Anyák között, kik ekkor az ö Gyermekeiket hasonlóképpen a' Templomba vitték vala, a' Máriát, valami szépen ragyogó különös Világosságról és fényről esmérte-meg a' melly a' Szüz Anyát, az ö ölében lévő Gyermeke **JÉ'SUSSal** együtt körül fogta vala; majd olyan formán a' mint a' Kép-írók szokták le festeni a' Szüz Máriának Képét; mellyet látván a' *Siméon* a' több Anyáknak e'képpen szólott volna: *Mire hozzátok elébb ide az Oltárhoz a' ti gyermekeiteket? jöjjetek inkább Ehez a' Gyer-*

mekbe az a' *Ki régibb Abrahámmal!* (*) De, mi szükségünk
 vagyon k ezekre Valjon, az a' LÉLEK, a' KI *Simé-*
onnak előre meg-mondotta vala, hogy *balált addig nem lát-*
na, míg a' KRISTUST meg-nem látná, és a' KI ötet arra in-
 ditotta, hogy ekkor fel-menne a' Templomba; nem meg-
 jelenthette-é? néki azt-is, ha több gyermekek lettek völ-
 na is ott, mellyik légyen azok közül az URnak ama' KRIS-
 TUSsa?

Mi, nem tsuda! pedig Sz. H! ha a' *Siméon*, meg-lát-
 ván és találván Ezt az ö-töle rég óhajtott Személyt, karjait
 ki-terjezti és Ezt az áldott Kisdedet, Ezt a' Kedves Alakot
 ölébe vévén, örömeben az ISTENT áldja és dicséri! Mikor
 egyfzer egy Afzonyi-állat hallaná a' JÉ'SUSnak bölts Beféde-
 it, e'képen kiálta-fel a' sokaság között: *Boldog méh az a'*
melly Tégedet hordozott! és boldogok az emlök a' mellyeket fop-
tál! Luk. XI. Mikor mi látjuk a' Vén *Siméon*nak karjain a'
 JÉ'SUST, *án nem méltán fel kiálthatunk-é? mi is e'képen: Oh!*
boldog Kezek! és áldott Karok! ha, mellyek tartják Azt, a' KI
 tart mindeneket Oh boldog *Siméon!* a' Kinek öle és kebe-
 le, Ennek a' Kedves Gyermekek böltsője lehete!

Felix, nimirum! qui per tot Secula mortem

Distulit, atque suis JESUM iam amplectitur ulnis,

hogy *JUVENALIS Poétának* a' Vén *NESTOR*rol fálló Verseit, ke-
 vés változtatással *Siméon*ra alkalmaztassam. De, ímé! Maga
 ez a' Vén *Jámbor*-is, nem tartóztathatja tovább Szívében,
 ezen különös boldogságán való örömet, hanem meg-nyitja
 fáját, és ezen gyönyörűféges Hatyui Énekkal áldja az IS-
 TENT: *Mostan borsátod-el a' TE Szolgádat URam! békesség-*
gel, a' TE Befédet ferint; mert látták az én femeim a' TE
IDVEZITÖdet.

II. Ama'

(*) SAURIN ex BARONIO.

II. Ama' *Thebae* Városbéli Vitéz Hadi-Vezérről az FRA-MINONDASRÓL, hagyták emlékezetben a' *Históriák*, hogy midőn ő, a' *Mantinéánál* esett véres ütközetben, halálos sebet vett volna, mind addig tartóztatá mintegy életét, nem engedvén a' meljébe törött Dárdának darabját ki-vonattatni, mellyel bizonyoson következő Halála, tsalhatatlanul egybe-kötetett-vala; míg az ő Népeinek győzedelméről bizonyos hírt vehetne: mikor pedig ezt meg-értette volna, ottan ki-vonatá a' vasat testéből, és örömmel meg-hala. Imé! a' Vén *Siméon*-is, úgy látvik, mintha tsak azért tartóztatta 's nyújtotta volna eddig Életét, hogy az URnak Szabadítását, az Idveséget, mellyet kékített vala ISTEN minden Népeknek femeik előtt, meg-láthassa; 's minekutánna ezt meg-érheti, tovább már a' testben élni nem kíván, hanem a' halálra örömmel mégyen. Majd éppen mint *Jákob*, mikor az ő vélekedése fserint meg holt Fjéről a' *Josefról* azt hallá, hogy ő él; nem tsak, hanem ötet meg is láthatá és ölelheté, e'képpen szólla: *Immár örömezt meg-halok, mivelhogy láttalak tégedet, hogy még élék!* 1 Mós. XLVI: 30. Ugy a' *Siméon*-is, mikor ezt a' lelki Jósefet a' JÉ'SUST meg-láthatá, nem tsak, hanem ölébe-is veheté, ezen Igékre fokada-ki: *Mostan immár örömezt meg-halok! most már botsássad el a' TE Szólgádat URam! békességgel; mert látták az én femeim a' TE IDVEZITÖdet!*

Mert hogy a' Vén *Siméon* ezen fzaivaival a' maga Halálát, és az iránt-való Indulatját jelentette legyen, az minden kétség kívül helyheztetett dolog. Nyilván bizonyítja ezt az itten elő-forduló állásnak formája, úgy-mint a' melly az eredeti fónak ereje és jelentése fserint, mind a' meg-kötötetnek fel-öldoztatását, és a' rabnak fogságból való el fza-badulását Mát. XXVII. 15. Tsel. V: 40. mind pedig valakinek valamely helyben egy darabig lett tartóztatatása 's múlatafá után való el-botsáttatását és haza térését, jelenti Mát.

XIV: 22. (*) mellyek közül mindenik Jelentés, az embernek, 's kivált a' Kereftény Embernek Halálát és annak mi-vóltát igen szépen ki-fejezi; az honnan a' Szent Pál-is fzeret-te ezen szóval, 2Tim IV:6. és egy más ehez épen hasonlóval Filip. I: 23. a' maga Halálát jelenteni. Még az értelmesebb Pogányok is úgy gondolkoztanak, hogy míg az ember e' Vi-lágon él addig a' lélek a' testben, mint valamely tömlőtzeben mintegy fogva tartattatik, mellyből a' Halal által szabadul-ki; az honnan a' külső Irók-is, az itten elő-forduló szó-láfnak formájával, a' Halálnak ki-fejezésére gyakran szoktak élni. (†) A' *Siméon* pedig, midőn ezen szóval él, annak nem annyira *első* jelentésére tzelozott, mint az *utólsóra*; az az: nem annyira, úgy gondolta magát, mint valamely rab-ságban fokaig tartattatott, és abból meg-f szabadulni kívánó foglyot; jóllehet ez a' Példázolás is, mint minden Istent-felő Kegyes Hívekre, 's kivált a' Vénség' únalmas napjait únalommal fámláló Öregekre, úgy a' *Simeonra*-is, szépen illik vala: Hanem inkább úgy gondolja magát mint valamely *Stationarius* Katonát és *Speculatort*, mintegy ör-álló és ví-gyázó Szólgát, a' ki az ő Fő-Vezérétől és Urától bizonyos helybe állittatott, mellyből el-nem távozhatik addig, míg arra néki engedelem és parantsolat nem adattatik. Hasonló-
képpen,

(*) Lásd. még Mát. 14: 15. 18: 27. 15: 32. Márh. 15: 11. Tsel. 3: 13. és 13: 3. 's a't.

(†) Sok ide tartozó *Mondásaikat* hordhatnám itt egybe a' régi Iróknak; de most csak kettőt említek: EPICETUS szavai e-zek; *Midőn az Isten ebből a' Szólgálatból* vagy *Szolgaságból* (így nevezi e' testben való életet) titeket *el-botsát* (ἀπολοση) *akkor mennyeték* vagy *térjeték-meg az Istenhez*. AELIANUS pedig a' Ha-lált világosan, *Test' köteleiből való el-botsáttatásnak* nevezi, hogy most már SENECANAK 's másoknak hasonló mondásokat ne említsen.

képpen, a' Vén *Siméon* mintegy Vígázó helybe és bizonyos *Statioba* állittatott lévén ISTENTől, ezen Igéret által, hogy *halált addig nem látna, míg az URnak KRISTUSát meg nem látná*; minek-utánna már Ezt meg-látta, és e'képpen mint jó Szólgá, az ő réá bizattatott Hívatalt végbe vitte, nem csak, hanem, azt-is, a' miért még e' Világon élni kíván vala el érte: jelenti hogy már, békéségben való el menete-lének 's botsáttatásának ideje jelen volna és mivelhogy nem volna már semmi hátra a' miért még e' testben élni kívánna, és itt az ő U-Rának valamiben főlgálatjára lehetne, tehát már nyúgodalomra való botsáttatást várna és örömeft meg-halna. És, éppen ez az oka annak-is, hogy az ISTENT URának, magát pedig ennek az URnak *Szölgájának* nevezi: Meg-esmévén tudniillik, és meg-valván ez által-is azt, hogy egyedül ISTEN légyen mind Életünknek mind Halálunknak URa; a' Kinek egyedül volna arra hatalma, hogy az Embereket, mind ez Életre bé-hozza, és a' meddig ő-néki tetzik itt tartsa, mind pedig hogy innen ki-küldje és el-botsássa; és így tartozik ki-ki ez Életben, mint ISTENTől rendeltetett *Statioban*, maradni mind addig, míg ezen Fő *Imperator*nak tetzik ötet itt tartani, és annak idejében el-botsátani.

Ezekből azt-is jó rendin meg-lehet már határozni, a' mi itt Kérdésben főkott némellyek előtt forgani, hogy, val-jon a' *Siméon*nak ezen fővait úgy kell-e vennünk csak, mint az ISTENnek bölts Rendelésén és Szent Tetzésén való meg-nyúgovásának Jelentését; vagy pedig mint Könyörgést és Kéréft? Ugy tetzik hogy, mind a' két tekintetben és érte-lemben vehetjük 's kell-is vennünk a' *Siméon*nak ezen főva-it: mert ugyan-is, az ISTEN ennek az Embernek vilá-goson meg-mondotta vala előre, hogy *halált addig nem lát-na, míg a' KRISTUSt meg nem látná*; midön azért ő Ezt a' Személyt meg-láthatta, bizonyoson ki-hozhatta ebből,

hogy

hogy tehát az ő bódlog meg-ozlattanásának ideje-is jelen
 volna; és így, úgy gondolhatta a' KRISTUSnak Születteté-
 fét mint a' maga halálának bizonyos Jelét; úgy nézhetne
 mintegy a' JÉ'SUS Böltsőjét, mint a' maga Koporsójának
 meg nyilását, és abba leendő bé-téttetésének bizonyosságát.
 Látván azért e'képpen hogy az ő Életének ISTENTől ren-
 deltetett Határa, és Halálának meg-határozott órája jelen
 volna; örömmel és tsendes Lélekkel fejet hajt ezen Men-
 nyei Rendelésnek: *Mostan bocsátod-el URam a' TE Szólá-
 dat békességgel, a' Te Bekéded ferint; mert látták az én fe-
 meim a' TE IDVEZITÖDet!* mintha mondotta volna: „Mint-
 „hogy ez a' Te Szent Tetézéd Mennyei Édes Atyám!
 „hogy itt légyen az én Világi Életemnek határa; minthogy
 „ez az áldott óra, mellyben láthattam a' TE IDVEZITÖ-
 „det, úgy adattatott előmbe Te-tőled mint Halalomnak elő-
 „járó *Postája*, és minthogy ennek a' kedves Vendégnek lá-
 „tásá, vala még egyedül hitra, a' miért magam-is élete-
 „met kívánhatom vala, azért minekutánna ezt meg-értem;
 „ímé már én-is kéz vagyok a' Halálra; meg-nyúgozom
 „a' Te bölts Rendeléseden, és zúgolódás nélkül, sőt öröm-
 „mel alája adom magamat Szent Tetézédnek. *Imbol vagyok,*
 „*hogy ebben-is tselekedjem a' Te akaratodat,* nints már tovább
 „mi tartóztasson. Immár örömeft és tsendes Lélekkel meg-
 „halok, *mivelbogy látták az én femeim a' Te IDVEZI-*
 „*TÖdet.*

De, úgy tetzik, hogy ennél még többet-is foglal-
 nak magokban a' *Siméonnak* ezen szavai! Tudniillik: Nem
 tsak jelenti ezek által ISTEN' Rendelésén és Végezésén való
 meg nyúgozását, hanem kéri-is annak minél hamarébb le-
 jendő bé telyesfését! Nem tsak tsendes szívvel nézi előtte
 lévő Halálát, hanem azt ugyan óhajtja-is! nem tsak nem
 irtózik attól, hanem siettetí is, és annak mintegy eleibe

Éalad,

falad, 's kívánja hogy azt minél hamarébb el-érhesse. És ezért, nem-is kerüli Életének meg-vetett Határ-Kövét; nem igyekezi el-távoztatni 's mellözni az alkalmatosságot, a' melly néki a' Halálra útat nyitandó vala; nem irtózik 's tartózkodik fel-menni a' Templomba, hogy ott a' JÉ-'SUS-t meg-láthassa, jóllehet tudná hogy Ennek látása, lenne mintegy az ő Életének *Fatalis Terminussa*, 's utolsó *Periodussa*: hanem, örömmel mégyen, sőt ugyan repül erre az órára, tsak nem nyúghatatlanul várja érkezését Ennek a' Kedves Vendégnek, a' Kinek érkezése, az ő Testből való ki-költözésének bizonyos Jele vala. Nem fut attól, hanem azt fel-keresi, eleibe falad, hogy minél hamarébb el-érhesse Tzélját kívánságának, és addig való várakozásának; És midön e' fzerint Azt, a' miért még eddig Életét kívánta és annak Terheit hordozta, el-érte volna; midön annak az Igéretnek bé-tellyesedését, melly régen várt Halálát még eddig tartóztatta; meg-láthatta; már, tovább e' Világon élni nem tsak nem kíván, hanem kéri-is Halálát, és az IS-TENT néki tett Igéretére emlékeztetni kívánja: *Most már URam! bocsássad-el a' Te Szolgádat békeféséggel!* Imé! jelen vagyon az az áldott óra, mellyről Te énnékem Szent Lelked által fólottál vala! Imé! Ez a' Te IDVEZITÖD, mellyről nékem azt ígérted vala, hogy addig meg nem halnék, míg Ezt meg nem látnám. Imé! látom már és karjaimon tartom Azt, a' Kinek látásától haláloamat fel-függefztetted vala! Már azért most telyesítsed bé, ezen rézben is nékem tett Kegyelmes Igéretedet! Ne halátszad tovább szabadításodat. Nints már semmi hátra a' miért kívánjam életemet! Nints miért tartóztats többé e' földön engemet! Elégeld-meg már Szolgádnak bujdosását, és ez el fogyarkozott testnek romladozott Hajlékában való lakozását. Már minekutánna a' Te IDVEZITÖDöt testi fze-meimmel láthattam, hadd érhessem-meg a' Te Ábrázatodnak is fzinről-fzinre való

látását; minekutánna Szólgálatomnak és fáradságomnak rzel-
 jat el-erterm, add-meg szólgálatomnak Kegyelemből való jü-
 talmát; minekutánna Pálya-futásomat el-vegeztem, és Hitem-
 nek végét el értem, hadd vehessem-el az Igazságnak Ko-
 ronáját! Azért, ne késsél óh én URam! ne kényszeritsem
 tovább múlatozni a' *Méfekiták* között, és lakni a' *Kédár* Sá-
 toriban! Siefs! jövel! botsáfs-el már engemet, és költöz-
 tesd-ki e' testből Lelkemet! *mert látták az én femeim a'*
Te IDVEZITÖDet!

Nem annyira únalomból, kéri és kívánja tehát a' *Si-
 méon* Halálát, mint régen az *Illyés* Próféta. *1 Kir. XIX: 4.*
 annyival-is inkább nem békételenségből mint *Jónás*, *Jón. IV:*
3. hanem ISTEN akaratján meg-nyúgodott tsendes indulat-
 ból, és a' tökéletesebb Bóldogságra, az ISTEN' Színének lá-
 tására, 's az Ö-vele való szorossabb társalkodásra és egyesül-
 hetésre törekedő zíves kívánságból. Azért kíván innen el-
 költözni a' Szent Pállal, hogy leheffen közelebb az ISTEN-
 nel. Nem-is félelemből származott a' *Siméon*nak ez a' Fo-
 házkodása; mint némelly O Testamentombéli Hívekről ol-
 vassuk, hogy mikor ök valami Mennyei Jelenést láttanak,
 meg-ijedvén így kiáltottanak-fel félelemmel: *Faj nekünk!*
meg-balván meg-balunk; mert az ISTENT láttuk *Bír. VI: és*
XIII. Nem: Sz. A! mert jóllehet tudta azt jól a' *Siméon*,
 hogy az a' Gyermekek a' Klt ö ekkor lát és ölében tart va-
 la, bizonyoson a' testben meg-jelent ISTEN légyen; mind-
 azáltal tudta azt-is, hogy ez az áldott FIU, nem azért jött
 erre a' Világra, hogy a' bünösöket el-vezesse, hanem in-
 kább hogy meg-tartsa és idvezítse, és a' maga Népet annak
 büneiből 's a' Halálnak köteleiből meg-fabadítsa. Nem en-
 nek az ISTEN' Ortzája' Angyalának tekinteti által okozta-
 tott Félelemből származott azért a' *Siméon*nak ezen foház-
 kodása, hanem inkább azon való örömből és Bízodalomból!
 úgy-

úgy mint a' ki, éppen ebből lehetett bizonyos az iránt, hogy mivel már el-jött volna Az, a' Kinek el-jövele, vala tsak egyedül hátra, a' mit ő még ez Életben meg-érni kívánhat és reménylhet vala; és hogy E' volna a' JE'SUS, a' KI el-venné e' Világnak bűneit, meg rontaná az Ördögöt, el-venné a' Halálnak fulánkját, és az övéinek a' bóldog fel-tamadásra és az életre a' maga Halála által útat készítene: tehát nem volna már néki semmi oka arra, hogy vagy még e' Világon élni kívánna, vagy pedig a' Haláltól és az, azu-tán lejendő Itélettől félne és rettegne; a' melly két okok-ból foktak egyéb aránt közönségesen annyira ez élethez ra-gafzkodni az Emberek.

Szokták tudniillik, fogan, Életeknek továbbra való ma-radását 's nyúlását, kívánni egy' félől ez okból; mivel fe-retrnének még némelly nevezetes Dolgokat meg-érni, és ezt vagy amazt, magok' vagy *Familiájok* javokra végbe vinni: az honnan alig hallattarik az Embereknek, még pedig né-mellykor hiteles kegyéségű Embereknek, szájokból, valami gyakrabban, mint ezek 's ezekhez hasonló kívánságok és Fo-házkodások: „Ha ez, vagy amaz dolgot még meg-érthet-ném, és végbe vihetném! Ha magot és örökös-t „hagyhatnék magam után e' Világon! ha meg-érhet-ném Gyermekeimnek fel-nevekedéseket, 's őket bizonyos „állapotban felelhetném! ha jó karba helyeztethetném „Házam 's Jófágom dolgát, ha meg-láthatnám még Szerel-mes *Jósefet*! ha meg-érthetném az ISTEN' Várofsának „helyre állított békeségét, a' *Sion* romlásának meg-épité-sét, *Babilonnak* le-esését! ha tsak addig élhetnék míg ez „vagy amaz nagy dolgot véghez vízi az ISTEN, oztán örö-„meft meg-halnék.„ Mennyire légyenek helyesek vagy hely-telenek az e'féle kívánságok? én azt most nem vizsgálom; úgy ítélek mindazáltal, hogy ezekre nézve-is el-lehetne ta-lám fokfor mondani azt, a' mit monda IDVEZITÖnk a'

Zebedéus Fijainak és azoknak Anyjoknak Mát. XX: 20. *Nem tudjátok mit kívántok és kértetek!* mivel többire az e'féle kívánságoknak-is, mint szintén a' *Könyv Írásnak* Préd. XII. *nem volna vége.* Oztán, nem-is kívánhat a' Kerefztény ember semmi olyan jó és ditsőséges dolgot látni és érni ez Életben, a' minél fokkal jobbat és ditsőségefebbet ne látna a' következendőben; az ISTEN pedig nálunk-nélkül is véghez tudja vinni a' maga fándékát 's Dolgait e' Világban. A' mi pedig *Siméont* illeti, mit kívánhatott volna ő még valamit látni és érni ez Életben, minekutánna meg-látta Azt, a' KInél foHa nagyobb és ditsőségefebb Személy nem volt 's nem-is lez' e' Világon. *Hálákat adok néktek Meny-béli ISTENek!* (így foházkodék-fel régen egy Afrikabéli Pogány Király MASINISSA, midön az iffjú P. Cornélius Scipiot kívánsága fzerint még halála előtt meg-láthatta 's ölelhetett volna) *Hálákat adok ú. in. Ti-néktek Meny-béli Istenek!* *hogy minek-elötte ez életből ki-költözném, Országomban 's Hajlékomban fsemlelhetem Scipiot, a' kinek tsak Nevezete-is meg-újít engemet* (*) A' *Siméon* is, minekutánna láthatta Azt, a' KInek Nevén kívül nem adattatott ég alatt más Név, melly által lehetne meg-tartattatni; már tovább a' testben élni nem kíván; tudván azt bizonyoson, hogy ha fok fáz Eftendőket élne-is, e' Világon ennél nagyobb Dolgot nem láthatna; azért így foházkodik-fel: *Mostan botsátod-el a' Te Szólgádat URam! békességgel; mert látták az én fsemeim a' Te IDVE-ZITÖDet!* Oh bódog *Siméon!* Bódogabb bizony! minden

rég

(*) Ad quem (*Masinißam* scil.) ut veni, (*Scipio loquitur*) complexus me Senex collacrymavit, aliquantoque post suspexit in Coelum et: Grates inquit, tibi ago summe sol! Vobisque reliqui Caelites! quod antequam ex hac Vita migrò, conspicio in meo regno et his tectis P. Cornelium Scipionem, cujus ego nomine ipso recreor. Cic in Somn. Scip.

régi Atyáinknál, a' kik csak távol nézik vala az Igéretet, de azt el-nem vehették. 'Sid. XI. Bóldogabb, azoknál a' régi Királyoknál és Profétáknál, a' kik olly' nagy kívánsággal kívánták látni azt, a' Klt látott a' *Siméon*, de nem láthatták. Luk. X: 24. Bóldogabb *Bálámnál*, a' ki csak távolról nézheti vala Ennek a' Jákóbból származandó Tsillagnak fényét 4Mós. XXIV. Bóldogabb *Mósesnél!* a' kinek csak hátulról mutatá-meg magát az UR. 2Mós. XXXIII. Bóldogabb *Jákóbnál!* a' ki így foházkodék-fel halalos ágyában: a' *Te Szabadításodat várom URam.* 1Mós. XLIX. mert ímé a' *Siméon!* így kiálthat már-fel: *Látták az én Szemeim a' Te IDVEZITŐdet!* Mit kívánhatna azért egyebet már látni e' Világon? miért kívánna még tovább is élni ez életben? Azért-é hogy a' *Bethlehemi* ártatlan Gyermekeket mézfároltató *Hérodésnek* zörnyü kegyetlenségét szemlélhesse? Azért-é, hogy *Fijait* keservesen sírató *Rákhelnek* jajgatását halhassa? Azért-é, hogy a' *kisded JÉ'SU* Snak Hazájából lejendő fámkivettetését és Egyiptomba való faladását láthassa? Azért-é, hogy a' 'Sidók Ö-ellene való dühörségeknak Tanúja legyen; és Ezt, a' Klt most ölében illy' édesdeden apolgat, zörnyü kínok között *Kerezt* fajáról függve szemlélje? Azért-é, hogy *Jérusalem* Várofsának és a' 'Sidóságnak csak nem végső puftulását meg-érhesse? Oh bizony! ezek olly' kedvetlen Dolgok valának, hogy ha egyéb aránt kívánt volna-is még élni a' *Siméon*; csak azért-is méltán kívánhatta Halálát, hogy ezeket ne láthassa. *Most azért óh URam! most! botsáffad-el a' Te Szólgádat békességgel!*

De továbbá más felől, abból sem vehetett okot a' *Siméon*, Életének tovább való kívánására, vagy a' Haláltól való félelemre; a' miért többire az emberek fokták kívánni Életeknek nyúlását, és annak végétől irtóznak, melly-is a'bünnök büntetése, az Itélet,

és az után következő Életnek réájok nézve való némü-némü Bizonytalansága. *A' Halálnak fulánkja a' bün* 1K6r. XV: 56. ez az, a' mi azt rettenetessé és félelmeknek Királyává teszi. *El-végeztetett dolog, hogy egyfer mindenek meg-haljanak, azután pedig ítélet lépjen.* 'Sid. IX. Az utolsó, az elsőnek Kolompja! Ha e' nem volna? ha meg-halni, nem egyéb volna, tsak e' Világból ki-menni; egy kis *Philosophia*, egy kis bátorság, egy kis józan elmélkedés és okoskodás, elegendő volna a' Halál félelmeinek el-üzésére, 's kivált az öregekre nézve kik hetven, nyóltzvan Eftendőt éltek e' Világon, nem nagy *Virtus* volna meg-únni ez Életet 's meg-halni kívánni, akkor, mikor látják hogy mind magoknak mind másoknak únalmafokká lettenek. De, hetven, nyóltzvan eftendeig bünben élni, hetven nyóltzvan eftendeig rakni az adóságot 's bozszantani az ISTENT! 's így meg-halván Ítéletre, fámadáfra menni! ez az, a' mi azt tselekezi, hogy rendszerint még az Istápos vén Emberek-is irtózzanak a' Haláltól 's kívánjanak tovább-is élni. De imé! nintszen ezeknek a' Dolgoknak a' *Siméonra* nézve semmi rettentő erejek, egyfersmind el-enyéznek mind ezek a' félelmek az ő femei elől. Nints oka néki arra, hogy ezekre nézve vagy kívánja még életének tovább való maradását vagy irtózzék a' Haláltól. Mit félne ugyan-is büneinek büntetésétől? holott ölében tartja a' Bárányt, a' KI az ő büneiért engeftelő Áldozat! a' KI ő ekkor nem tsak külső femeivel néz vala, mint Gyermeket az ő póláiban, hanem hitének femeivel látja vala a' Kereft-fán, mint a' maga Lelkét az ő büneiért-is áldozatul tejendő Kezest Ésa. LIII. mert hogy a' *Siméon* értette légyen a' KRISTUS' Kereftének Titkát, a' tsak abból-is meg-tettzik, hogy a' bődogságos Szüz Anyáról azt jövendöli alább, hogy az ő Lelkét-is által hatja az éles tör, úgy hogy midőn ez a' Vén Jámbor a' JÉ'SUST ölébe vézi, egyfersmind Annak érette-is ki-ontandó vérét Szívébe el-rejti.

rejt. Az Itélettől pedig mit félne? holott karjain tartja az Itélő Bírót, a' KI nem lehet hogy meg ne esmérje, az Itéletnek rettenetes Napján-is, ezeket a' Kegyes Kezeket, melyeken most nyúgzik, és a' mellyek ötet illy' édesdeden apoligatják. Avagy hogy talám a' következő Élet iránt való Bizonytalanság nyúghatatlanitaná 's irtóztatná a' Haláltól ötet? Nyúghatatlankodjék bátor e' miatt egy *Adriánnak* bujosó Lelketskéje! egy *Aristotelesnek* kétséges elméje! (*) A' *Siméoné* nem! Tudja ö *Kinek bitt*, a' Szent Pállal! tudja ö hogy az ö *Meg Váloja él!* és hogy épen azon-teszben, mellyben most látja a' JÉ'SUST, és ezen szemekkel meg-látja Azt, a' KIt most karjain tart, minekutánna a' Halálnak álmából fel-ébred. Jób. XIX. Látja ö azt, az ISTENnek néki tett Igéreteinek pontban való bé-telyefedésekből, hogy a' következő Élet 's Örökké-való Böldogság iránt való minden Igéretei-is Ennek a' változhatatlan ISTENnek minden bizonyial Ugyanokká és Ámenekké léznek.

Igy gondolkodik vala a' *Siméon!* ilyen indúlatok töltötték vala-bé az ö Szívét! Mi nem tsuda? azért, ha mind ezekre nézve semmit nem nyúghatatlankodik, hanem tökéletes tsendességben és békességben mégyen a' Halálra: *Mostan borsábot-él a' Te Szólgádat URam! békességben! Nínisen semmi békességek az Istenteleneknek! azt mondja az UR. Ésa. XLVIII. 's kivált Halálokkor nyúghatatlankodnak, és rettegéssel véfnek véget. 'Sólt. LXXIII. A' Siméon pedig békességben halhat-meg; olly' állandó és változhatatlan Békességben, mellynek négy fundamentomai és Oflopai valának: az első,*

e'

(*) Tzélozás vagyon *Adrianus Római Imperatornak* ezen kö-zönséges favaira: *Animula, vagula blandula!* - - - *Quae nunc abibis in loca?* - - és *Aristotelesnek* imez Foháfkodására: *Anxius vixi, dubius morior; nescio quo vadam: Ens Entium miserere mei.*

e' Világnak meg-utálása, és a' földi dolgoktól el-fakasztott szív, a' *második*, a' JÉ'SUSban való Hit, a' *harmadik*, a' következő Élet iránt való bizonyos Reménység, a' *negyedik* a' jó és tsendes Lelki-ésméret. Ezeken az OZloponkon fundáltatott vala a' *Siméon*' Békefsége! Ezek valának a' párnák, mellyeken ez a' haldakló Vén Jámhor bátorsággal nyúgzik vala; mellyekre le-hajtván fejét, e' Világból tsendesen ki-múlék, és örömmel ki-botsátá Lelkét! (*)

Jertek ide már K. H! Tekintsetek e' Példára! függőzététek fêmeiteket a' *Siméonra*! *Nézzétek-meg ezt a' Tökéletest!* 'Sólt. XXXVII. és Ö-töle, *Artem beatè moriendi*, a' bóldogul és békefségben való meg-halásfnak Mesterségét, tanuljátok-meg!

Az *Igaznak bóldog balála*, olly' kívánatos Dolog, hogy még a' gonof *Bálámok*-is nem álhatják-meg, hogy ez iránt való

(*) Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Szekérvényi Mihály
 Némellyek, (mint *Niceph.* és *Leo Allar.*) úgy vélekednek hogy a' *Siméon*, mihelyt el-vegezte ezen, 's következő éavait, mindjárt meg-hólt. Hihető-is hogy nem haladott ezek után fokára Halála.

Én pedig még utóljára a' *Siméon*nak ezen éavairól azt jegyzem-meg, hogy egy nem régi tudós Ember, innen egy nevezetes Erőtséget *Argumentumot* vézen, annak meg-bizonyítására, hogy a' Szent Lélek, egy valóságos különös ISTE Ni Személy légyen. Mert, (így okoskodik ez a' tudós Ember) a' kinek a' *Siméon* itt esdedzik, a' Kit mint igaz ISTENt imád és ditsér, a' Kit életének és Halálának URának lenni vall és ésmér 's a' t. Annak bizonyos ISTENi Személynek kell lenni, már pedig Ez, nem más, hanem az a' Kire a' *Siméon*nak ezen éavai: a' *Te Beféded ferint*, vitetethetnek és tzéloznak: Ki-is hogy a' Szent Lélek légyen, a' 26. *vers*ből világoson meg-terzik. G.G. *Hofmann*, in Var. Sacr. seu Opusc.

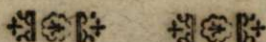
való kívánságokban így ne foházkodjanak fel: *Haljon-meg az én Lelkém az Igazaknak halálával! és légyen az én utolsó napom mint azé.* 4Mós. XXIII. Nintsen azért egy hafnósbabb és fükségefebb *Tudomány és Mesterség*, mint: *Ars beatè moriendi*, a' bődögöl való meg-halásnak *Mestersége*. Az honnan minden-féle emberek igyekeztek 's mesterkedtek azon eleitől fogva, mit találhatnának-fel valamit, a' mi által a' Halálnak felelmeit meg-győzhetnék, és annak Retteggetései ellen magokat meg-erősíthetnék, hogy e'képen, minthogy látnák azt hogy a' Halált tellyes lehetetlen volna el-kerülni-ek, leg-alább magokat valami mesterség által olyan állapotban helyheztethetnék, hogy bátran és tsendefen halhatnának-meg.

Némellyek, (a' mint az e'félékben könnyen meg-történhetik) a' Halál félelmei ellen akarván magokat bátorítani, azt, a' mi azt félelmesé tézi hozták kétségbe, és a' Lélek halhatatlanságát kezdték tagadni; minthogy az ember természet szerint hajlandó arra, hogy a' mint a' köz mondás tartja, a' mit kíván és akar azt könnyen hidje, a' mitől pedig ellenben irtózik, és nem akarná azt ne hidgyé. Erre nézve a' mái és régi szabadon gondolkozó *Erős Lelkek*, azt igyekeznek magokkal és másokkal is el-hitetni, *hogy tsak addig vagyon az ember míg él e' Világon, a' Halál után pedig többé nem léfén*, és így nem volna semmi oka az embernek, miért a' Haláltól rettegjen; mert, a' mint a' nagy *Caesar*, ezen *Principium*hoz képest szóllott a' *Római Tanátsban Salustius*nak szavai szerint: *Mortem, cuncta mortalium mala dissolvere, ultra neque curæ; neque gaudio locum esse.* A' Halál az Embernek minden nyomorúságainak véget vét, és az után, sem szenvedésnek sem örömnök nem volna semmi helye. Mások pedig *Epcurus* után más Orvofságot gondoltak ki a' Halálnak Félelmei ellen így okoskodván a' *Lucretiás*-sal. *Nihil igitur mors est, ad nos neque pertinet bilum,* hogy

a' Halál semmi volna, és mi réánk semmit nem tartoznék, mert minthogy a' Halál el-ozlatja az embert, az el-ozlattott részek pedig semmit nem éreznek, és minthogy a' Halál által Lelkünk Testünktől el-választatván többé nem léfzünk azok a' kik vóltunk; tehát *haud nobis quidquam* (a' mint okoskodik az említett Poëta) *accidere omnino poterit, sensumque movere.* (†) Továbbá némellyek a' *Stoicusok*nak ama' híres *Apatheia*jokhoz, érzéketlenségekhez folyamodtanak, a' Halálnak el-kerülhetetlen vóltával erősitvén magokat annak félelmei ellen: mert minthogy a' mint *Seneca* vóllott: *Certa expectantur, dubia timentur,* tehát, *mortem timere dementis est.* Bolondság volna a' Haláltól félni, mivel a' mi még kétséges attól fél az ember, a' mi pedig bizonyos és el-kerülhetetlen, azt inkább várni kell. *Feras non culpes, quod mutare non potes!* Ezek fzerint azért, semmivel az ember magát a' Halálra jobban el-nem kézfitheti, és magát az ellen hathatósabban erőfitheti, meg-nem mint annak meg-gondolásával, hogy azt tellyésséggel el-nem kerülheti. Innen azért: *Discite vulgares animae! mori sine murmure!* a' mint végezte

egy

(†) *Epicurus*nak értelmét így fejezte-ki *Diog. Laert.* ó *Σαυάτος* 'σθεν προς ήμας, το γαρ διαλυθεν άναισθητεί, το δε άναισθητην 'σθεν προς ήμας. Tudniillik: *Epicurus* a' Lelket-is *materialis*nak hitte lenni. *Lucretius* pedig így okoskodik? Et si jam nostra sentit, de corpore postquam distracta est, animi natura, animaeque potestas, nil tamen hoc ad nos! qui coetu conjugioque corporis atque animae consistimus uniter apti. Nec, si materiam nostram condegerit aetas, post obitum, rursusque redegerit, ut sita nunc est, atque iterum nobis fuerunt data lumina vitae; pertineat quidquam tamen ad nos id quoque factum, interrupta semel cum sit repetentia nostra. *De Rer. Nat.* Lib. III.

egy *Frantzia Poéta* egy Fejedelmi Embernek *Epitaphiumát*. (*) El-halgatom fánt-fándékkal, ama' tsudálatos Tárfaságból való titkolódó Embereknek, kik *Szabad kö-miveseknek* (*Frey-mauvriereknék*) nevezik magokat, ezen Dologra nézve való tzi-fra Ditsekedéseiket, mivel azokban, mint minden egyéb Dolgaikban és gondolatjaikban-is, több a' pompa és kérkedés mint a' valóság, és ha mi jó azokban vagon, azt a' JESUS Tudományjában és *Moráljában* sokkal hathatósfabban fel-találhatni. Így bolondozott eleitől fogva az emberi magára hagyattatott okoskodás! De hát a' *Superstitio* mivel mehe-tett itt többre? fégyenlem tsak említeni-is azokat a' gyer-mekségeket, a' mellyeket Ez, ki-gondolt a' Halál félelmei-nek el-üzésekre.

Így kell é meg győznünk (hogy az *Agágnak* szavait né-mellyeknek fordítárok szerínt ide alkalmaztassam 1Sám. XV: 32. *Így kell é? mondom, meg-győzni a' Halálnak keserűségét!* Ezek-től tanuljunk-é meg, böldogul és békéségben meg-hal-ni? Oh bizony! mind ezek, *ártalmas Vigasztalók*, és *sem-mire kellő Orvosok*, a' mint áll vala *Jób* az ő Barátiról. *Jób*. XIII. és XVI. és mind ezeknek méltán 's helyesen el-mond-hatjuk azt, a' mit monda az említett kegyes Ember *Bildád*-nak: *Jób*. XXVI. *Bezzeg jól meg-segítétek! meg-vigasztalátok bezzeg bathatóson! Bezzeg jó Tanátsot adátok! és a' mi Fő dolog velünk igen meg-esmértetétek!* Olyanok bizony mind ezek a' Tanátsok és segítségek, mint a' meg-romlott nád-fál, mellybez a' ki támaszkodik, meg-fem tartatik, 's annak felette, az ő kezébe-is bé-mégyen és meg-sérti azt. *Esa*. XXXVI. 6.

F 2

Miért

(*) Az említett *Malherbe* nevü *Frantzia Poétának* Versei e-zek: *Je suis poudre toutefois, Tant la Parque a fait ses Loix. Egales et necessaires; Rien ne m'en a su parer. Apprenez ames vul-gaires! a mourir sans murmurer.*

Miért költenénk azért pénzt ezen hazontalan eledelekre? miért ásnánk magunknak illy' víz nélkül való Kúta-
kat? miért tartanók jobbaknak *Damascus*nak vizeit, a' *Fordánnak* vizeinél? Ne hadjuk-el az élő vizeknek Kút-fejét! Hazontalan itt akármelly emberi agytól koholtatott 's képzelt *Philosophiai Constantia*, természeti erőből való Álhatatosság! Hijában-való a' Halálnak el-kerülhetetlen szükség voltáról való akármelly eleven elmélkedés és Gondolkozás! annyival-is inkább veszedelmes, a' Lélek' halhatatlanságáról formált Kételkedés, és Halál után való semmiségünkről vagy egész oda létünkről 's el-múlásunkról képzelt *Praesumptio* és erőltetett Vélekedés. Egyedül a' JÉ'SUS Tudománya a' Keresztény Vallás fegethet nekünk itten. Ebből tanulhatjuk meg egyedül hogy leheffen bátran, békeféségben söt örömmel meg halnunk. A' Vén *Siméonnak* Példája, többet hánál itt nekünk; mint minden *Sokráteseknek*, *Cátóknak* 's más akármelly Világi Böltsékeknek és *Herósoknak* magok-vifelése. Állapodjunk-meg azért e' Példa mellett, és tanuljunk-meg abból jól és bódogul meg-halni!

Elsöben-is azért jegyezzük-meg! Hogy, ha békeféségben akarunk meg-halni a' *Siméonnal*, szükség hogy ö-vele együtt igyekezzünk igazán és kegyesen élni. Mert; *Non potest esse mala mors, quam bona vita praecessit*, lehetetlen hogy roszul haljon a'-meg, a' ki jól folytatta életét! De ellenbe, a' ki egész életében, mind végig igazságtalanságban és Istentelenségben foglalta magát, és meg-térés nélkül várja-el életének végét, nehezen lehet annak bódog és békeféséges Halála. Tudom ugyan én azt, hogy egy igazán meg-téző bünös elött-is nintsen bé-zárva a' Kegyelemnek ajtaja; tudom hogy a' Kereszt-fán meg-tért tolvaj-is, nyerhetett Paraditsomot. De azt-is tudom, hogy a' késő meg -térés, ritkán fokott lenni igaz és valóságos! azt-is tudom, hogy a' kik a' kereszt-fán

fán meg-tért Tolvajnak példájával ketsegtetvén magokat, é-
leteknek utolsó óráira halasztják meg-téréseket; úgy gondol-
kodván, hogy akkor oztán egy két erőltetett fohászkodással,
egy két hideg könyhullatással meg-nyerhetik a' boldogságot;
többire meg tsalják magokat. De tegyük-fel, hogy az IS-
TEN egy ilyen bűnösnek ilyenkor meg-kegyelmezzen; ki-
ragadván azt, mint az üfögöt az égő kementzéből; mind-
azáltal ugyan tsak nem lehet, hogy az ilyen, olyan tsen-
defséggel haljon-meg, mint az, a' ki életének nagyobb ré-
fét ISTENnek szentelte, és igazán 's kegyesen igyekezett
élni e' jelen-való Világon. De ki-kötvén és el-halगतván most,
az Isteni Kegyelemnek ilyen rend-kivül-való ritkább tsudait,
és a' Dolognak rend-férint-való közönséges folyását forgat-
ván; Ti-magatok képzelhetitek, mitsoda fível 's indulattal
mehet fzembe a' Halállal az olyan Ember, a' ki egész Éle-
tét, Igazságtalanságban, Istentelenségben és e' Világnak 's
a' Testnek szolgálatjában töltötte-el. Mitsoda ortzával ne-
vezheti az ilyen, az ISTENt, halála óráján maga URának,
magát pedig ISTENnek szolgájanak? holott egész életében
az ISTEN' Ellenségének az Ördögnek szolgált. És ha fíntén
már most réa véfzi-is ötöt a' Félelem, hogy kételemenségből
a' JÉ'SUST így szöllitsa-meg: URam! URam! De valyon
nem méltán ilyen válast veheté Ö-töle: *Soba sem esmérte-
lek Tégedet!* Nem méltán azt mondhatná-é ö-néki, a' mit
hajdon (ha szabad ezt ide alkalmaztatnom) Ötödik Károly
Tsáfár monda a' Mühlbergánál esett ütközetben el-fogatta
tott 's eleibe vitettetett *Saxoniai Electornak*; midön Ez
Ötet ekkor, *Kegyelmes Tsáfárának* szöllitotta volna:
Nunc ergo sum tibi Caesar! Most ú. m. már kételemenségből
meg-esméréd hogy Tsáfár vagyok. (*) Az ISTEN is bizony
méltán ezt vetheti fzemére az ilyen egész életében ö-ellene

(*) Sleidan. Comment. Lib. XIX.

járt és ötet bozszantott, 's már most kételenségből ötét URának nevező bünöfnek. *Most már URad vagyok? 's annak neveffk.*, holott eddig Engemet mint URadat nem féltél 's nekem nem szolgáltál. Mitsoda békefsége lehetne az ilyen boldogtalan embernek az ő halálának idején? a' midön az ő töle el-nyomattatott fok Árváknak 's Özvegyeknek kiáltások és jajgatások, mint nagy seregnek zugása úgy fog hangzani az ő füleiben! a' midön az ő erőfak-tetele által meg-nyomorítottaknak, könyhullatásaik, ár-víz módjára rohannak ö-réája! a' midön egész életében tselekedett fok gonofságai, mint valamelly el-rendelt hadi sereg úgy állanak ö-elötte! A' midön kap minden felé mint a' vízbe haló ember, ragaszkodnék fűhöz, fához, hogy magán valamit se-githetne. Hívatja a' Papot, a' kit, és a' kinek szolgálatját addig kevésre betsülte; esdeklük nekünk, hogy bátorítsuk, vígáztaljuk; érette ISTENnek esedezünk, azt kívánná hogy ötét egyzersmind a'Meny-Országba repítsük. De bizony mi-is méltán azt mondhatnók az ilyennek, a' mit a' *Fabula* fe-rént mondott vala a' beteg Ölyvnek vagy ülőnek az Annya, midön az ötét arra kéré, hogy meg-gyógyulásáért az Istenek-nek esedeznek: *Qui delubra omnia, vastando, cuncta pollu-isti altaria, Sacrificiis nullis parcens, Nunc quidvis regem? (*)*

„ Te ki egészséges korodban, az Isteneknek minden oltárait „puftítottad és meg-fertéztetted nem kedvezvén semminémű „áldozatoknak, már most mit akarék hogy kérjek, és mitso- „da ortzával esedezzem éretted az Isteneknek; a' kiket ed- „dig bozszantottál! „ Az ilyen hamis *Mammon*nak, tsalárd Világnak és a' testnek szolgálatjában életét töltött ember, könyöröghetne-é? azért így a' *Siméon*nal: *Mostan bocsátod-el a' Te Szolgádat URam! békességgel!* Avagy inkább ha igazat akarna mondani, és szívének belső érzékenysége fe-rint

való

(*) Phaedr. in App. Fab.

való Gondolatjait akarná egyenesen ki-fejezni, nem kénze-
 rítettnek-é e'képen foházkodni-fel: „Mostan már óh Világ!,,
 óh múlandó ditsőségu, vezedelmes gyönyörüségu tsalárd,,
 Világ! most már el-botsátod a' Te Szolgádat, ki te néked,,
 egész életében, a' *test* kívánságának, *semek* bújálkodásá,,
nak, és az *élet* kevélységének, követése's bé-töltése által,,
 fáradhatatlanul szolgált; ezen te Szolgádnak most már, min,,
 den Vígafztalás, Segedelem, és tanáts nélkül; mindentől,,
 meg-foztatva bóldogtalan állapotban el-botsátod, és kön,,
 nyebbülésemre semmi egyéb vígafztalásodat nem adhatod,,
 hanem hogy a' bóldogtalan *Kaimak* szavait magaméivá té,,
 vén, e'képpen kiáltsak-fel rettegéssel: *Nagyobb az én bűnöm,,*
és annak büntetése, mintsem én azt el-borádozhatnám!, Illyen
 végek 's ki-menetelek vagyon mind azoknak valakik ez Élet-
 ben a' *Testnek* vetettek; *aratnak* tudniillik a' *testből* *veze-*
delmet Gal. VI. és nem tsendeséggel, hanem *rettegéssel* ér-
nek véget 'Sólt. LXXIII. Ellenben, az olyan kegyes Lélek,
 a' ki e' Világból való ki-költözésekor *irtózás* nélkül nézhet
 vízfűá el-tölt életének folyására, és arra nézve el-mondhatja
 a' *Jóbbal*, hogy *nem annyira vádolja* őtet az ő *Lélki-esméreti*
Jób. IX. A' ki nem úgy élt, hogy meg-halni féljen, hanem
 egész életében abban gyakorlotta magát a' *Szent Pállal*, *hogy*
botránkozás nélkül való Lélki-esméreti légyen, mind *ISTEN'*
mind emberek' előtt mindenkor. Tsel. XXIV. Az illyen ember
 már tsendesfen halhat-meg a' *Siméonnal*. *Ez el-nem döl*, meg-
 áll végiglen, mert az illyennek, a' *Halálnak* *setétségében-is*,
Világot támaszt a' jó ISTEN, 'Sólt. CX. és mikor a' bóldog
 Örökké-valóságának partjára ki-teheti lábát, így kiált-fel ör-
 vendező bátorsággal. „*Inveni portum, spes et fortuna valet!*,,
El hagylak Téged már Világ! mert nem vagy jobb, sem ál,,
landóbb, mint a' múlandó Virág. Már benned eleget éltem!,,
Fátékidat, fokásídat, únalommal semléltem: Már jobb Életre,,
mégyek;

mégyek; hogy JÉ'SUSommal légyek, 's a' Szentekkel, több,
Hivekkel, Töle gazdag jutalmat végyek!

De 2-zor. nagyon meg-tsalnók ugyan tsak magunkat, ha úgy gondolkoznánk, mintha ezen *Siméon*, Halálának jdején való Békeféségének és tsendefségének, egyedül az ö Életének Igazsága és Szentsége vólt vólna a' Kút-feje; és így eből azt akarnók ki-hozni, hogy egyedül a' mi jó tselekedeteinknek, és azokon fundált igazságunknak érdeme ferezhetné 's adhatná nekünk azt a' lelki nyugodalmat és örömet, melyet kívánnánk érzeni magunkban, mikor a' Halállal szembe kell állanunk. Söt inkább ha erre hagynók 's bíznök magunkat, éppen fővényre építenénk és töredezett nád fálhoz támaszkodnánk; mert kitsoda az, a' kit halálának óráján tellyesféséggel semmiben nem vádolna az ö lelki esméreri egéz élete felöl? Ki az, a' ki el-mondhatná magáról: Tízta az én fívem, tízta vagyok minden bünöktöl? Ugy vagyón; hogy a' *Siméon* igaz és Istent-felő ember vala; de egyedül a' tézi vala az ö Igazságát és Kegyefségét kedvessé ISTEN előtt, mivel az, igaz Hitből foly vala; a' melly nélkül minden Szentség tsak Színség. Ha azért böldogul akar meg-halni a' *Siméonnal*, fűkség hogy az ISTEN' Fijában való Hitnek általa éljünk és haljunk-meg, KI fzeretett minket és adta önnön Magát mi érettünk. E' nélkül, ha-fzontalan minden *Praesidium*. E' nélkül nem mondhatja-el fenki hogy ö úgy élt hogy nem fél meg-halni. E' nélkül, fenki a' Halálnak félelmeit fzívéből ki-nem üzheti, és az Itéletnek retregéseit meg-nem gyözheti; mert hogy bízthatná magát a' leg-nagyobb Szent-is azzal, hogy ö az ISTEN' fzeros Itéletének ditsösfséges Széki előtt, a' hol néki, egéz életébéli minden tselekedeteiröl, Befédeiröl, söt még Gondolatairöl és indulatairöl-is fzeros fámot kellett adni, meg-állhat; hanem ha lézen olly' Kezes és Közben-járó ö mellette,

lette, a' Kinek Erdeme és Igazsága az ő fogyatkozásait ki-
 pótolhatja; és ötet ISTEN előtt kedvessé teheti. Hol ta-
 lálhatnánk? bátorságos menedék helyet, a' Halálnak retteg-
 tetései, ama' gonoszok tüzes nyilai, és mint vérünket fém-
 júhozó kegyetlen üldözőknék kergetései ellen; hanem egye-
 dül a' JÉ'SUSnak sebeiében, mellyekben mi Hit által rejtez-
 hetünk-el; mi által tompíthatjuk-meg a' Halálnak fulánkját,
 melly a' bűn, hanem egyedül azzal a' Hitbéli bizodalommal,
 hogy minden mi bűneink a' JÉ'SUSnak érdeméért meg vagy-
 nak bocsátatva, és így a' Halál-is minket az ő férelmétől
 el-nem szakaszthat. Egy szóval: a' veheti egyedül hájában
 halálának óráján a' *Siméon* Énekét, a' ki így szólhat a' Szent
 Pállal: *Tudom kinek bittem, és bizonyos vagyok benne, hogy
 az én ö-nállal le-tett Kintsemet meg - tarthatja ama' napra.*
 2Tim. 1 (*)

Az ilyen, mind Életnek Szentségével, mind pedig
 igaz Hittel ékeskedő Kegyes Ember már, nem lehet Sz. A!
 hogy a' Szent LELEKnek Temploma ne légyen; nem le-
 het hogy azon és abban ne légyen 's lakozzék az ISTEN-
 nek Lelke! és így már 3-for, ez-is egy nevezetes Elköz a'
 boldog és tsendes Halálnak meg-nyerésére, és igen hathatós
 Orvosság annak Félelmei ellen, hogy a' Szent LELEKnek
 Templomi légyünk, és az ISTENnek Lelke lakozzék mint
 a' *Siméonban*, mi-bennünk. Ez az a' Lélek, a' ki minket
 mint *Sámfont* régen, fel indít és segít ezen utolsó Ellenség-
 gel való viadalra. Ez, az a' Lélek, a' ki minket a' Halál
 fetét völgyén által - is igazgat és vezérel. Ez, az a' Lélek,
 a' kinek bennünk való lakozásából, a' mi testünknek követ-
 kezendő ditsőséges fel-támadása iránt-is bizonyosok lehetünk.

G

Mert

(*) Si justus es, et fide vivis; si vere in Deum credis; cur
 non? cum Christo futurus, et de Domini pollicitatione securus,
 quod ad Christum voceris amplecteris? *Cyprian.*

Mert minthogy a' Híveknek testek a' Szent Léleknek Temploma. 1Kór. VI. tehát, nem lehet hogy ez a' Templom, mint régen a' Jérúsálem; az ő porából-is ísmét fel ne építettessék; még pedig úgy, hogy *Ennek a' Háznak is második Ditsössége* (a' mint fordítják némellyek. Agg. II: 9.) *nagyobb léfén az' elsőnél.* Azért: *In pace dormiam!* békefésben le fekszem, tsendesen aluzom, testem is bátorságozon nyugfik a' földben; mert tudom hogy meg-elégittetem a' Te ábrázattoddal URam! mikor fel-ferkenek. 'Sólt. XVI. XVII.

Ez-is igen hathatós Efköz és Orvofság még 4-fer, a' Halál Félelmei és Keferúsége ellen, ha azt úgy nézzük és gondoljuk mint *ἀπολυσις*; *El botsáttatást*, vagy meg-fabadulást. Valósággal nem-is egyéb az Igazaknak és Híveknek Halálok, hanem a' testnek köteleiből való fel-óldoztatás, és annak römlörzéből való ki-fabadulás! nem egyéb az, hanem e' földi romladozott Hajlékból való ki-költözés, és únalmas bujdosásból való haza érkezés. Azért irtóznak többire az emberek a' Haláltól, mivel nintsen arról jó *Conceptussok* és *Ideájok.* *Piis, mors ultra non est mors, sed nomen tantum habent mortis, imo et ipsum nomen sublatum est,* a' mint helyesen mondotta egy régi kegyes Atya. Hogy ne örülne a' rab, mikor a' tömlörzből ki-fabadittatik? Milyen jól esik a' Szólgának, a' Munkásnak, mikor fok fáradságai után megnyúghatik? mint repes örömében a' madárka, mikor a' kalitzkából ki-botsáttatik? Milyen bóldognak tartja magát az úton-járó; midön hozzfas és únalmas bujdosásából haza érkezhetik? Nó! épen így vagyon dolga a' hívő embernek a' Halálban. Miért irtóznánk azért attól. Igaz ugyan, hogy magában, irtózik a' természet ettől a' változástól, melly fe-rínt, ennek a' két hív Barátnak, a' Testnek és Léleknek meg-kell válniok egymástól! de hízem a' mint föllott egy valaki: *Absolvitur Anima, resolvitur Corpus; gaudet quod ab-*

solvitur, quod resolvitur non sentit. Ne irtózzunk azért a' szabadulástól! Sőt inkább kívánjunk innen elköltözni, és a' KRISTUS-sal lenni, minthogy a' mindennél sokkal jobb.

Továbbá 5-*főr*, annak meg-gondolása-is nagyon tsendefiti Szívünket a' Halálra nézve, hogy az ISTEN a' mi URunk, mi pedig az ő Szolgai vagyunk. Ez az Élet nem egyéb, hanem Pálya-futásnak helye, mellyben az ISTEN béállit minket, annak végbe vitelére, a' mit ez a' mi URunk nekünk előnkbe ad. Tartozunk azért, mindenekben Ennek a' mi URunknak Parantsolatjához tartanunk magunkat. Tartozunk addig itt maradni míg Ő-néki tetfzik minket itt tartani; és mikor innét ki-hívú, Parantsolatjának örömeft engedelmeskedni! tudván azt, hogy ő mindent a' Maga Ditsőségére és a' mi Javunkra fokott tselekedni. Ha azért az ISTEN a' mi URunk mi pedig az ő Szolgai vagyunk, megkell magunkat az Ő Szent Tetfzésén nyugtatnunk, és békesféges-türéffel el-kell az-ő Parantsolatját várnunk; úgy foházkodván fel az Élivel: *Ő az UR-tselekedjék úgy a' mint Ő-néki jobbnak tetfzik.* 1Sám. III. Nem szabad azért nekünk; ha fíntén a' mi ítéletünk fzerínt idő előtt láttatnék-is Ez az UR, minket e' Világból ki-fóllítani; nem szabad mondom, ő-elle ne zúgolódnunk és a' Titus Imperatorral mintegy *expostulál*-nunk; annyival is inkább nem szabad, akár mint meg-únnók-is Életünket, azt fántfándékkal el-fogyatnunk, és erőzako-fon el-végeznünk; a' mint gondolkoznak vala mások között a' régi *Stoicusok*, úgy vélekedvén, hogy semmit az ISTEN, jobbat nem adott az embereknek annál, mint-hogy a' mi természetünket úgy formálta, hogy tehetségünk és erönk nagyon mikor tetfzik életünknek el-fogyatására, és azt magunktól el-ronthatjuk. Távól légyen Kereftény Embertől, az ilyen vakmerő kegyetlen gondolat. URunktól kell várnunk! Ő Felsé-

gétől kell az el-menetelre szabadságot kérnünk 's nyernünk.
URam! bostássad-el a' Te Szolgádat békességgel. ()*

*Utóljára: JESUM videri et mori! A' JÉ'SUS-t láthatni és oltán meg-halni! e' már az, a' mi a' Kerefértény Embernek Halálát bóldoggá és tsendessé tézi. E' nélkül hijabanvaló minden Halálra való kézület. E' nélkül, Siméon-is nem halhatott volna meg békességgben. Haizontalan minden igazságunk, hijabanvaló minden Szentségünk, semmire kellő a' mi Hitünk, nem lehet a' Szent LÉLEK mi bennünk, a' Halál-is nem szabadulás, hanem még nagyobb rabság nekünk, az ISTEN sem kegyelmes URunk, mi is ő Szolgái nem lehetünk; ha JÉ'SUSunk nintsen nekünk! Nintsen pedig; ha a' JÉ'SUS-t nem láttuk, és Ölünkben nem vettük! ha a' Siméonnal ezt nem mondjuk: *Látták URam! az én femeim a' Te IDVEZITŐdet!* De, ezt halván, így gondolkoztok talám! Ha így vagyon a' dolog; vezett hát a' mi állapotunk, és egyfzérsmind el-enyészik a' sorda léfzen minden mi bóldog Halál iránt való Reménységünk; mert ímé! a' JÉ'SUS az Egekben vagyon, mi pedig e' földön sátorozunk; azért, ha, vagy az Egek meg-nem nyílatkoznak nekünk mint Szent Istvánnak; vagy a' JÉ'SUS hozzánk nem jö és nekünk meg nem jelenik mint Szent Pálnak, nem lehet az ő látásához semmi reménységünk.*

De bízzatok ISTENT-félő K.H! Vagyon mód benne, hogy a' JÉ'SUS-t most-is meg láthassátok, söt öleitekben-is forithassátok: *A' Hit, az olyan dolgoknak a' mellyek nem láttatnak bizonyos mutatójok.* 'Sid XI: 1. Hitnek femeivel azért a' JÉ'SUS-t most-is meg-láthatjátok; Hitnek karjaival Ötet magatokhoz kaptsolhatjátok! *Siméonnak -is nem annyira*

(*) Idem, qui nos mundo infert, Idem et educat necesse est. *Tertull.*

a' külső testi, mint a' belső és hitbéli fűmekkel való látás okozta ezt a' nagy örömet és bődögságot. Mert mit látott egyebet külsökképpen, hanem egy alaton állapotban lévő gyenge kis gyermeket? Hitének fűmeivel látta pedig ebben a' Gyermekben e' Világnak Meg-Váltóját és az UR-nak Idvezitőjét. A' Hit az, a' mi nekünk az Egeket megnyitja, azokat a' mellyek a' Kárpiton belől vagnak megmútatja, és az ISTENnek Jobbján ülő JÉ'SUST velünk meglátatja, söt nekünk mintegy alá hozza, és fűvűnkbe béköltözteti. Bizonyos tekintetben azért még nagyobb, mint a' *Siméoné*, a' mi bődögságunk; mert Ő látta a' kised JÉ'SUST alázatos állapotjában: mi pedig láthatjuk ötet ditsőséggel meg-koronáztatva, az ISTEN Hatalmaságának Jobbján ülve; *Siméon* látta a' JÉ'SUST földi Hajlékban, balandó Embereknek tárfaságiban, Szolgai formában; Mi pedig látjuk Őtet, mint már Idvefségűnknek sok fűnvedések által felzenteltetett Fejedelmét, a' Kinek Királyi Széki előtt, ditsőséges Sérafok, fók fűent Angyalok, és minden meg-ditsűilt Lelkek állanak és udvarolnak, ama' felső Mennyei Jérusálemnek Szentséges Templomában! *Siméon* látván a' JÉ'SUST meg-hólt; és e'képpen e' földön hagyván Őtet, Ő-töle némünémüképpen egy ideig el-fakasztott és látásától megfoztatott. Mi pedig minekutánna ez Eletben-is hit által Őtet megláttuk; a' Halál által oda mégyűnk, a' hol Ő vagnon; meglátjuk Őtet a' mint vagnon; és mind örökké véle léfűzűnk, nála maradunk és az Ő Szerelmének Őlébe egéfen bé-mérűlűnk, 's Ő-véle egybe vég-nélkül élűnk és uralkodunk (*) Jöjjön-el hát bátor mikor ISTENnek terfűzik utólsó óránk! Jelentse bár magát nekűnk ma vagy hólnap a'

(*) Eius est mortem timere, qui ad CHRISTUM nolit ire: Eius est ad CHRISTUM nolle ire, qui se non credat cum CHRISTO incipere regnare. *Cyprian.*

Halálnak Postája! ha a' JÉ'SUST láttuk és Szívünkbe zártuk, nintsen semmi okunk a' meg-háborodásra: Sőt inkább örömmel mehetünk erre az órára; mint Lelkünknek kívánatos Szabadulására; mert a' Híveknek bődlog Halála, éppen olyan mint az URnak amaz Angyala, melly el küldettetett vala régen a' tömlörzben lévő Péternek szabadítására Tsel. XII. Így szabadít-meg a' Halál-is minket e' testnek tömlörzéből; le vézi rólunk a' vas lántzokat; meg-nyitja előttünk a' vas kaput, és útat készít nekünk a' Mennyei Bódogságra, a' JÉ'SUS ditsőséges Színének látására, és az Ö-vele való szorosabb társalkodásra. Kívánta légyen azért bár, egyfzer az *Augustinus*, hogy a' KRISTUST a' testben láthatra volna; mi inkább kívánjuk látni ötet e' testből való ki-költözésünk után a' Szent Pállal, és azért foházkodjunk így fel, ugyan az *Augustinussal*: *Cupio mori Domine! ut Te videam.* Kívánok URam! meg-halni és innen el-költözni, hogy Tégedet meg-láthassalak! Oh bődlog ember az! a' ki így élhet 's halhat-meg a' *Siméonnal*; mert Ez, ha él-is, az URnak él; ha meg-hal-is az URnak és az URban hal-meg; akár éljen azért, akár meg-haljon, mindenkor az URé, és a' JÉ'SUS-is mindenütt véle vagyon; nem-is félhet azért, és nem tarthat attól, hogy még a' Halálnak fetét Völgyében is, ama' sívó rívó kegyetlen Orozlánnak körmei közé akadjon; hanem minekutánna a' bődlog Halálnak Szekerén, a' Mennyei Jérsáletnek Kapujához békeféggel el érkezik, így kiált fel szív-béli örvendezéssel; *Aperite mihi Portas Justitiae! Nyíssátok-meg nékem az Igazságnak Kapuit! hogy azokon bé-menvén ditsérjem az URat!*

* * * * *

Eppen így élt, és így holt-meg Sz. H! a' már Néhai Méltóságos L. B. Vargyasi Idősbb DÁNIEL ISTVÁN Ur;
Éle-

Életében fázos Elzindökig Nemes Udvarhely-Széknek Igazságot szerető 's szolgáltató Fő Király Bírāja 's bölts Igazgatója, az ISTEN Városának hívséges Ör-állója, és első rangu Polgára, KIRÁLYjának igaz Híve, Hazánk' és Nemzetünk' bölts *Nestora* és *Mentora*! Egy valóságos, igaz, Istent-felő *Vén Siméon*, és nagy hitű, kegyes *Pátriárka*: a' Kiben én, ezen eddig folyt együgyü Békéltetésemben le-rajzolt, Kegyes Vén Jambornak Képét, ditsőséges *Characterét*, különös Kegyességét, Igazsághoz való szeretettel és ISTENi Félelemmel tellyes Szívét; az URnak ama' KRISTUSához és az Izraelnek Vigasztalójához való buzgó Kívánságának 's Szeretetének tüzével gerjedező Hitét, 's Annak látásához 's meg-esméré-féhez való különös Szerentséjét, és mind ezek után ez Életből békefésében lett el-botsáttatását és ki költözésér; és így a' *Siméon*nak, mind Életét, mind Halálát, nyilván szemlélem és fel-találom.

Szükségtelen munkában faradozom, és a' leg-világosabban tündöklő Napnak Fényét, igyekezném ok nélkül híjában nevelni; ha Ennek a' Néhai Méltóságos Nagy Uri Férjfiúnak, Természeti és Kegyelembéli fok szép Ajándékait, jeles *Virtussait*, és azok által érdemlett 's szerzett drága Hírének, Nagy Nevének Fényességét, tsekélységemtől kézfittethető *Elogiumokkal* 's Ditséretekkel öregbiteni és ki pallerozni igyekezném: sőt talám csak homályosítanám is inkább, mint világosítanám, alatt járó Gondolatimmal és tudatlan Befédeimmal, az ő, minden mástól költsönözött sugárok nélkül, magától-is szép fényjel ragyogó Ditsóségét.

Ki volna? ugyan is; nem mondom csak Ti-közöttek, hanem egész Hazánkban és Nemzetünkben-is olly' ügyetlen; a' kinél DÁNIEL ISTVÁNNak Neve esméretlen lehetne! Ki volna olly' idegen és jövevény Jerúsálemben, a' ki ezen titkos értelem szerint való Jerúsálembéli *Siméon*nak, külö-

különös Kegyetségének, egész Életének 's kivált nevezetes Hivatalának folytatásában gyakorlott, Igazsághoz való Szeretetének, ISTE Ni Félelmének, és az Ő Szent Nevének, mind közönséges mind különös Tízteletében való fáradhatatlanságának; *Abrahámi* nagy Hitének, Szelídséggel fépen egybe elegyített *Mósesi* Buzgóságának; Itéletben 's Törvény Székben táma nélkül meg-mutatott *Salamoni* tanácsos Böltsétségének; Kedves Gyermekének oktatásában, nevelésében 's Házanak igazgatásában meg-füvés nélkül fáradozó Atyai Indulatjának; a' *Prófétáknak* és azoknak *Fijaiknak* táplálások körül foglalkozó *Abdiási* Adakozásának; Hazájának 's Királyának Szolgálatjában egy aránt híven forgoló Munkás-ságának; Kegyeiséggel és Kenettel telyes sok Iráfainak; Éneklésben 's Könyörgésben való Ábitatofságának (*) ISTEN-nél el-rejtett és mintegy ISTEN-be merült Életének, kivált az utólsóbb Eztenőkben, csak nem Angyali és Mennyei módon való folytatásának; az únalomnak napjaiban is Szent Elmélkedésekben és Munkákban szakadatlanul és únalom nélkül forgoló Foglalkozásának, és mind végig munkás Magínofságának, egy szóval: épen Énöki, ISTEN-nel való Tárfalkodásának, 's ki tudná elő lámlálni? még mitsoda *Virtussainak*! vagy bizonyos jeleit ne tapasztalta, vagy leg-alább hírét ne hallotta volna? Mind ezek bizony, E' mi DÁNI-ELünknek olly' nyilvánosságos és minden Hízlekedésnek gyanuja nélkül való valósigos Ditséretei, hogy ha ezeket még tovább-is akarnám vitatni, a' Világot igyekezném, mindenek előtt tudva lévő dologra tanítani.

De

(*) Mellyre nézve méltán ö-réa lehet alkalmaztatni azt, a' mit *Dávid* mond magáról a' CIX-dik 'Sóltárnak 4-dik versében וְאֲנִי כְּכֹלֵת *En pedig Könyörgés!* az az: a' mint egy tudós ember ezeket az Igéket Magyarázza: *Oratio sic vaco, ac fitatus oratio efficerer. Calov. vid. Ramb. de Passio. Christi. 1. 2.*

De épen meg-menthetetlen hibának ítélném lenni Sz. A! ha azt az egy nevezetes Dolgot, a' mellyre ezen Tanítá-fomban-is főképpen tzeleztam; és a' mellyre nézve a' Vén *Siméonnak* Példáját-is Tanítá-fomnak *Matériájául* főképpen vá-lasztottam, el-mellözném. Értem, azt a' különös Szerentsét és Böldogságot, a' mellyre méltóztatta több Áldási között, Ezen Néhai Méltóságos Uri FÉRJFiat az Isteni Kegyelem, Tudniillik: valamint hogy a' *Siméonnak* minden Világi Böldogsága felett való Böldogsága, Szerentséje és fő Ditsekedé-fe e' vala, hogy az URnak ama' KRISTUSSát láthatá és ölébe veheté; mellyet meg-érvén örömmel és jó kedvel meg-halhata: fíntén úgy, ezen Néhai Méltóságos URI FÉRJFIU, azt tartotta leg-nagyobb Szerentséjének, Böldogságának és Vígafztalásának, hogy minekutánna, Születtetésének 's Nevel-tetésének forsa fzerint, Eletének elsőb Efttendeit olyan hit-béli Tárfaságban 's állapotban töltötte volna-el, mellyben a' JÉ'SUS-t egész Ditsőségeben nem esmérhette, és elméjének fzekein lévő hályog miatt, Ezt az Igazságnak fényes napját egész fényében 's Világában nem láthatta; az ISTEN könyö-rüle ö-rajta (hogy a' Szent Pálnak, a' maga meg-térését elő adó hathatós fzaivaival éljek. 1 Tim. I.) és azt, a' mit ő tu-datlanságból mivel 's követett a' hitetlenségben, néki meg-botsárván, a' fetétségből, a' maga Szent FIJÁnak igaz Es-méretének ditsőséges világofságára ki-hozá; a' JÉ'SUS, a' KIt ő eddig jól nem esmért vala; meg-jelenék néki, és Ma-gát véle meg esmérteté; KIt is ő fzívbeli örömmel fogada, hitének karjaival meg-ölelé, és fzívében el-rejte. Illy' nagy Kegye-linességére méltóztatá az ISTEN ötet még Ifjúságában, hogy ő benne meg-mutatná a' JÉ'SUS KRISTUS minden Ke-gyelmességét, meg-esmértetvén véle az Ö. Igaz ISTENSégét, hogy leane például az ő benne bívöknek az Örök Életre. A' minthogy, nem-is lehet hogy mind azok valakik Ennek a'

Néhai Méltóságos Kereztény FÉRJFIUnak, meg-térésének és ritka Kegyeiségü Életének illy' ditsőséges és különös példáját értették és látták, nem lehet mondom! hogy meg ne esmérjék (ha csak fántfándékkal magokat meg nem akarják keményíteni) annak a' Hitnek és Vallásnak Igazságát; a' mellynek követése, Ezen Szent Emberben, olyan példás Kegyeiségnek lett Kútfeje; lehetetlen dolog lévén hogy rofz Fa légyen az, a' mellynek illy' kedves jó Gyümöltsei teremnek,

E' vala azért a' mi DÁNIELünknek az a' különös Szerentséje, és az ISTENnek ö-hozzá meg-mútatott kiváltképpen való Kegyelmeisége; a' mellyet ö-is legnagyobb Böldegságának esmér és fő Vigasztalásának tartott; a' mellyet ö mindenkor örömmel hirdetett és befélt! a' mellyet ö ISTENnek, minden Könyörgéseiben meg-közfönni el nem múlatott; a' melly által ö arra indittatott, hogy életét egészen ISTENnek fentelne, hogy a' JÉ'SUS Ditsőséjét mindenek előtt hirdeté és óltalmazná, hogy kegyes Iráfai által is, az IDVEZITÖnek ezen igaz Esméretét terjesztené és prédikállaná, és azt mind hóltig, különös buzgósággal vallaná. És a' JÉ'SUS látása és esmérte, mellyre ö méltóztatott vala, tselekedte azt-is végezetre ö-benne, hogy ö a' Haláltól nem csak nem félt 's nem irtózott, hanem arra ugyan repült, és fúntelen a' JÉ'SUSHoz kívánczozott. Arról elmélkedett, arra kézült, és kivált az utólsóbb egy néhány Eftendökben, a' Világtól egészen el-fakasztván magát, elméjét egyedül a' Mennyeiekre függeztette, és a' Mennyeiekkal társalkodott; úgy hogy jóllehet teste e' földön 's magános hajlékban vólt, 's látratott; de Lelke és Elméje akkor-is az ö JÉ'SUSsánál vólt, és éppen Angyali Életet élt; söt nem ö élt annyira, mint a' KRISTUS élt ö-benne! e' lévén ö-néki

leg-nagyobb kívánsága, és zűntelen való sohajtása, hogy it-
 nen el költözheffen, és a' JÉ'SUSsal leheffen. Az honnan
 a' *Siméoniak* ezen Énekét zűntelen elméjében és szájában
 forgatta, azt ottan ottan éneklette és másokkal is énekel-
 tette, és annak mintegy gyönyörűséges magyarázatját és *Pa-
 raphrasissát* ama' szép *Hattyui Énekében*, Világ eleibe-is ter-
 jektette. Mind addig gyakorolván magát ezen Szent Foglá-
 latofságban, míg nem elhozá ISTEN azt a' bódog és töle
 régen várt órát, mellyen egész erőben szájában vehette ezt
 a' *Siméoni Nótát*, és Halálát jelen lenni érezvén, így soháj-
 kodhaték fel örönnel; *Mostan botsátod-el a' Te Szolgádat*
*URam! békességgel, mert látták az én felemeim a' Te IDVE-
 ZITÖdet!* és e'képpen kilentzven Éftendökig folyt Életét
 's Világi Pályáját, különös Kegyefségéhez illendő, különös
 tsendes Halállal bódogul bé-rekefzté.

E' volt a' Ti édes kedves A T Y Á tok! Ezen Néhai
 Méltóságos URi FÉRJFIUnak, az ő Élete Néhai kedves Pár-
 jától, Néhai Méltóságos Gróf PEKRI POLYXÉNA Afzony-
 tól zűlettetett kilentz Gyermekai között, tsak ketten élet-
 ben lévő Kedves Gyermekai! Méltóságos L. B. és *Camera-
 rius* Vargyasi DÁNIEL ISTVÁN Ur! Nemes Udvarhely-
 Széknek Fő *Adminiftrator*a; és Méltóságos L. B. Vargyasi
 DÁNIEL POLYXÉNA Ur Afzony! Néhai Méltóságos L. B.
 Hadadi VESSELÉNYI ISTVÁN' Urnak Istent-felő Özvegye!
 E' volt mondom a' Ti édes Atyátok! Ettől a' ritka Ke-
 gyefségü FÉRJFIUtól esék Világra való fázmazástok! Melly
 nagy bódogság ilyen Atyától fázmazni és neveltetni! melly
 nagy ferezntse ilyen Atyának ilyen Gyermekeket nen zeni,
 's maga után hagyni; olyan rangban, időben és állapotban
 a' minémüben Ti! Néhai édes Atyátoktól el-maradatok!
 Vétkezném a' Ti Méltóságos Uri Személyetek ellen; Vétkez-

ném mindenek előtt tudva lévő Értelmek , Tudománytok és Kerefténységtek ellen ; sőt vétkezném az illendőség ellen ha ezen Halál felől Titeket vígáztalni igyekeznék. Sőt vétkezném ezzel az ISTE Ni Jóság és különös Gondviselés ellen , a' melly a' Ti Néhai édes Atyátoknak Halálát olly' időre rendelte ; a' mikor már magatok-is , Ö-réá nézve kivált , életének nyúlását e' fzerint rég óhajtott Tzéljára való el-jutásának , még továbbra-is lejendő haladását , úgy szólva nem kívánhattátok. Tudom , mindazáltal Méltóságos Liber Báró Ur ! különösön mi epefti fívedet ! mi neveli mostan kiváltképpen keferüségedet ? Az , a' mit én-is , mint Te gyáfzos Leveledben ki-fejezted , annál hathatósfabban ki nem tehetek. *Hárman valánk Istvánok , (így kefergefti említett Leveledben) nem sokkal ez előtt , e' valóságoson gyáfba borult Házban ! de már akár merre nézzek , nem látom édes ISTVÁN Atyámat ; nem találok kedves ISTVÁN Fijamat ! úgy képzelem életemet , mintegy vízen sebefen futó Hajót , a' melly maga után nem hagy semmi utat és nyomot. Tudniillik : édes Atyádnak Halála , nagy reménységű egyetlen egy Fijadnak Halálát ezedbe jutratja ; Ez a' Koporsó , Annak idegen Országon 's földön lévő Sír - halmát fzeleid eleibe terjefti : Vagyon azért , magam-is meg-vallom ! okod a' keferüségre ! keferegj - is és bánkódj ! nem tiltom ; tsak hogy ne úgy mint a' kiknek nintsen reménységek . - Az UR a' Te fíralmidat fordítsa örömré ! Szivednek febeit enyhítse , és Tégedet feljebb említett Kedves Testvéreddel , 's annak Méltóságos Uri Kedvesseivel egybe kegyes fárnyaival takargaffon és védelmezzen , 's minden fomorú változásoktól örizzen kegyefen.*

Én pedig már utóljára Ti - töletek egyet kérek : Engedjétek - meg tudniillik én - nékem, hogy én a' Ti Néhai édes Atyátok' Temetési Kövére és Oázopára, valamivel külömböző rzállal és értelemmel azt az *Inscriptiotskát* tehessem, a' melly egy régi Egyiptomi Királynak Képén olvastatik vala, ezen Igékkel :

In me quis intuens, pius esto!

Uton - járó! nézz e' Jelre! 's emlékezzél DÁNIELre
Tanúlj - meg tőle jámborul. Elni, 's meg-halni böl dogul!

Á M E N.

Haáz Rezsó Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

KEDVES ÉS TISZTES DÁNIEL
NÉHAI MÉLTÓSÁGOS L. B.
VARGYASI IDŐSBB

DÁNIEL ISTVÁN

UR Ö NAGYSÁGA,

A' Tsászári Királyi és Apostoli Felség' Kegyelmes-
ségéből Nemes Udvarhely-Széknek huzon-nyóltz
Eszkendők alatt, nagy érdemü Fő Király Birája,
a' N. Enyedi Réf. Nemes Collegium és Udvarhelyi Gym-
nasium háznos Fő Curatora, 's a't. 's a't.

Kinek - is,

Áldott emlékezetét, hideg Teste felett, utolsó Tisz-
tetsége meg-adattatására rendeltetett Pünköszt
havának xxix. Napján

HALOTTI ORATIOVAL

T i t e l t e

K I S G E R G E L Y

A' VESZSZÖSI GYÁSZOS VDVAR-HÁZNÁL

MDCCLXXIV. Esztendőben.

KRÓVES ES TISZTES DANIEL
MÉLTAL MÉRTOSSÁGOS L. B.
VARGYASSI IDŐSB
DANIEL ISTVAN
UR O. NAGYSÁGA

Symbolum pie defuncti:

Deus, qui cuilibet rei suam praedestinavit Finem; is et Me-
dia consequendi Finem illum, praecordinavit.

Tieler
K I S C E R G E L Y
A N E S Z T O S I G I S Z O S N O V A R H A N A I
M D C C L X X I V . E s t a n d o n a

Magyar Hazánknak fényes Tsillagjai, Méltóságos Urak! Tekintetes Haza-Fijai!

Virtusokkal és Méltósággal Tifetes Afkonyi Rendnek kellemetes

Ház Rezső Múzeum Tudományos Könyvt. Serege!

Székelyudvarhely

A' Mennyei URnak Hív Szólgái, Tif: Tudós Férjfiak!

Minden Rangban, Renden lévő Szomorú Halgató.n!

Isb chamüdot! Iscb chamüdot!

Degen nyelven kezdék főllani, talám nem mindenek értik, mit akarok mondani. Ezek azok a' fők, mellyekkel ottán-ottan főkta vala megfőlítani az Angyal, mint a' Mennyei Felsőges Királynak Követe, vagy inkább önnön maga ez a' véghetetlen Felsőgü Ur DÁNIEL Prófétát, mintha

más nyelven mondotta volna: *Vir desideriorum! Vir desideratissime! DÁNIEL! DÁNIEL! TE Kívánatos, Te Kedves és Tisztos Férjfiú!*

Ditsőséges meg-éollítás! Hozzá hasonlithatatlan Ditsőséret! Szép dolog volt, és a' melly nagyra nevelte Ditsőségeket, söt ugyan örök emlékezetre tartja Híreket azoknak a' Fejedelmeknek, Tsáfároknak, a' kik mások felett, *Patres Patriae: Amor et diliciae Genetis humani*, az az, az Emberi Nemzetség' Gyönyörüségének neveztetni érdemlették; de a' Dániel Próféta *Elogiuma* annyival febb és nagyobb, hogy ez nem valamely hízelkedő tséltsap nyelvnek, hanem az Igazság Szájának szózatja; nem csak az Embereknek, hanem az Angyalnak, söt magának az ISTENnek hibázni nem tudó ítéleti szerint-is réá illett Titulusnak bizonyítatott. Ezt érdemli, a' ki a' maga érdemeit nem hányja veti! Így magasztaltatik-fel, ki magát megalazza! Így tiszteltetik-meg, a' ki az ISTENT síve szerint tiszteli, az Embereket, mint illik meg-betsülli!

Egykor *Augustus* Tsáfár Rómában, a' Játék' néző Helyre menvén, és ottan az *Astor, Dominum et Principem bonum*, az az, Jó Urat és Fejedelmet említvén, a' Játék-nézöknek fok ezerekből álló egész fokasága egy szempillantásban a' Tsáfárra tekintett, és a'zal kiki a' mit hallott réá alkalmaztatta. Hibázomé? vagy jól találom a' dolgot? Ugy tetézék énnékem, hogy mikor leg-elsőben *VIRUM DESIDERIORUM, ISTEN 's Emberek előtt KEDVES, és valósággal TISZTES FÉRJFIAT, Nagy Lelkü Próféta't, nevezet szerint pedig DÁNIELt* említék, úgy tetézék mondom, hogy Tikközületek is kiki egyik szemével ugyan néz vala ama' régi elmúlt idökre, a' Babylóniai keserves rabságnak napjaira, és azokban élt DÁNIEL szent Próféta'ra; másik szemét pedig függefzti vala e'Bánat *Castrumára* ki-tézetett gyázos Koporsóra, avagy

avagy inkább, a'ban, meg-hidegült Tetemeire nézve fekü-
 vő Néhai K. e. Méltóságos L. B. Vargyasi Idösb DANIEL
 ISTVÁN Ur ö Nagyságára, úgy-mint a' ki Régi Nemes és
 Nagy Familiából lett házmasására, Uri Nevére, Hivatalaira,
 Testének lép formájára, hofzu és Kegyes Életére, Men-
 nyei böltsefégre, mint az ISTEN 's Emberek előtt való
 KEDVLESSÉGNEK és TISZTESÉGNEK fundamentumofabb
 okaira nézve, méltán, mint ama' DÁNIEL egyik mássa, KI-
 VÁNATOS és TISZTES Férjfiúnak ítéltethetik. Söt úgy
 tetzik énnékem, mintha látnám Szíveiteknek kettös Táblá-
 it, és egyiken eleven fényekkel le-rajzolva amaz *Izraelbélit*,
 a' másikon pedig hasonló formára festve e' mi KEDVES és
 valósággal TISZTES Uri DÁNIELünket. Jól vagyon Sz. H!
 nem ki-venni, hanem inkább mélyebben kívánom gyökerez-
 tetni ezen gondolatokat Elméitekben. E' végre, ímé úgy
 intéztem lengetég Oráziótskámnak hátra lévő részit, hogy
 befélgelek egy keveset Ti-elöttetek ama' régen élt DÁNIE-
 EL Szent Profétáról, az ő Test' és Elmébéli Javairól, Ter-
 mézet' és Kegyelembéli Ajándékairól, mint ISTEN, 's Em-
 berek előtt nyert KEDVLESSÉGÉNEK, nagy TISZ-
 TESSÉGEINEK fundamentumofabb okairól: annakutánna, u-
 gyán azonokat, a' mennyire illenek, illenek pedig kíváltkép-
 pen való módon, e' mi Kedves emlékezetü, és igen TISZ-
 TES DÁNIELünkre alkalmaztassam.

A' melly Matériáról is annakokáért, midön immár egy
 keveset Ti-elöttetek befélgetek, olly' véggel, hogy én-is
 alatson *Oráziótskám*mal, ezen szomorú Koporsóba bé záratta-
 tott Néhai Méltóságos L. B. Vargyasi Idösb DÁNIEL IST-
 VÁN Ur ö Nagyságának, Ditsöfségefen uralkodó Fejedel-
 münk Kegyelmesfégeből, Nemes Udvarhely Szék' nagy Ér-
 demü Fő Király Bírójának, a' Tsáfári és Királyi Felsőgek'
 Igaz Hívének, Hazánk egy egyenes indulatu Fijának, Tíztes

Nestorának, a' N. Enyedi Reformatum Nemes Virágzó Collegium, és az Udvarhelyi Oskola haznos *Inspector* Fő *Curátor*ának; a' Próféta Fiak hív Abdiásának; a' Magyar Izraelnek, olykor a' kedvetlen környül állások között-is pihenést és vigasztalást szerző valóságos DÁNIELÉNEK utolsó Tíztesféget tégyek: jertek-el Ti-is, minden renden lévő Szomorú H! szemléljétek az ő Uri, és Keresztényi Virtusait, és azokkal érdemlett méltó KEDVESSÉGÉT, nagy TISZTESSÉGEIT: Tegyétek azokat jó Például magatok eleibe: Tegyétek ezen utolsó Tíztesfégek-tételteknek-is mértékivé 's materiájává; és a' miképen ötlet életének XC. Ezentökre terjedett folyása alatt jó kedvetekben tartottátok, tiszteltétek, viseljétek e' fertály órában-is hasonló indulatokat. Hogy így, Ti, a' mint reményilem 's kérem-is, figyelmetesen halgatván; Én, bár gyengédeden beszélgetvén; mind két rézről pedig, illy' Kedves és Tíztes Férjfiútól, valóságos DÁNIELTől lett meg-fosztatáfunkon egyaránt bánkódván, *parentáljunk*.

A' Kedveségnek és Tízteségnek nevezeti foktök közönségesen azt, a' midőn valaki valamelly személyben találató Tökéletességekről, Virtusokról, kedvező ítéletet tézen; és egyfersmind azokban, némü némü maga gyönyörködtetését esmérvén jó hajlandósággal vonzon az ollyatén személyhez. Hogy ha már csak az Emberek téznek illyetén kedvező ítéletet valakinek *Perfection*iról, nevezük azt *Emberek előtt való Kedveségnek*; ha pedig a' Mennyei Felséges ISTEN-is helyben hagyni, 's mintégy *vox*át adni méltóztatik, ISTEN előtt való Kedveség és Tízteség az. Az UR ISTEN, a'ki mindeneket jól lát és jól tud, a' maga ítéletében soha nem hibáz, a' ki miben vagon, a' szerint ítéli; következés szerint, midőn az Embereknek valamelly személyről, avagy annak Jóságáról tétettetett Itéletekkel meg-egyez az ő Felsége *vox*a-is, bizonyos jel ez; hogy helyes az illyetén

tén ítélet, és ez immár valóságos *Tisztesség*. A' mi pedig tsupán tsak az Embereknek ítéleteket illeti, igen sokszor görbe az, és mezze távozik az Igazságnak egyenes lineájától. Gyakorta meg-esik t. i. hogy a' kellemetes fejr színü Liliomot fekete árnyékáról ítéljük: gyakorta a' Farkast báránybörbe öltöztetjük: a' tarka díztelen fajkót Pávától költsönözött, vagy lopott tollakkal tzifrázzuk. Jól értitek mit akarok mondani. Az ilyen immár nem valóságos, hanem tsak réa' fogott, képzelt, és áll ortzás *Tisztesség*. A' valóságos Kedveltségnek és Tisztelőségnek nem álom, nem árnyék, nem képzelődés, hanem valóság az oka 's fundamentoma. Ezek pedig azok: *Bona Naturae et Gratiae Divinae*: a' Test és Élmebéli Jók, a' Termézet és Kegyelembéli Ajándékok. A' mellyekkel, hogy amaz Izraelbéli DÁNIEL birt, és kiváltképen való módon ékeskedett légyen, kétség kívül meg-esmérhetjük, ha figyelmeztünk.

Leg-elsöben is az ö *Eredetére*. Nem tzéломv hogy mostan a' Verfengéfnak fővenyére ki-áljak mely Zibla vólté az Anyja, vagy más; Bethaborában, Jérúsálemhez közel, született é, vagy másutt, nem vitatom. Lássa *'Sidó Jósef Historicus*, én azt-is átalyában nem erősitem, hogy a' Zédékiás közel való Atyjafiai közül való lett vólna. A' tagadhatatlanul igaz, hogy ha nem éppen Királyi Lineából is, de ahoz közel járó Fő, vagy Fejedelmi Familiából származott. Mert *Nabugodonozor*, *Babylóniának* Királya, azt parantsolta vala *Aspenáznak*, a' Komornyikok Fejedelmének, hogy a' Királyi Nemből, és a' Fejedelmek Fijai közül venne gyermekeket, kik jövendőben állanának a' Király Palotáiban. Dán. 1: 3, 4. Söt Ésaiás Próféta által jövendölésképen, egyebek közt, a'zal fenyegette vala-meg az ISTEN Ezékiás Királyt, hogy az ö Fijai közül, kik ö tölle származnak, Udvari Szólgák léfnek a' Babylóniai Király Udvarában. 2Kir. XX: 18. Ilyenek lönek idő jártával

néhány nevezetes 'Sidó Ifjak 'Sidrák, M'sák, Abeadnégo, és ezek közt egyik vala a' DÁNIEL szent Próféta.

A' régi Nemes és tör'sökös Nemből vett Eredetet, nem meg-vetendő oka a' Tíztefségnek. *Venerationem habet intueri antiquam nobilem Profapiam a fluctibus temporis illaesam*, Angliában hajdon nagy Méltóságú, nem kisebb tudományu *Cancellarius* Ur Balo de Verulamio szava szerint: Ha örvend az ember, mikor régi, de ép Kástélyt, avagy, fok idejü magos, de egészséges Élő fat lát; mennyivel inkább fel-serkentetik a' tízteletre; valamennyifer fok időkre ki-terjedett Familiát szemlélhet. Ez mindazáltal a'kor esik méltábban, ha az Uri Nemes Eredettel özve vagyon kötve az Erköltsbéli Nemes-fég-is. Mert egyéb-aránt

Quis fructus Generis tabula jactare capaci

Fumosos Equit um, cum Dictatore, Magistros:

Si coram Lepidis male p'vitur.

Mi házna hányja valaki Nemzetségit? Mire mútogatja ennyi, vagy amannyi Száz eftendökre fölló Genealogica Tabelláját? Mi házna nevezgeti fejenként Eleit, hogy ez ilyen Hivatásokban forgott, amaz ain' olyan nagy dolgokat viselt, ha maga azonban semmi kedvelséget és Tíztefséget nem érdemlő Életet él? Mivel ér ez többet, mintha valaki a'zal ditsekednék, hogy az ö Elei egészséges erős, izmos emberek voltak, holott maga azonban erötelen, gyenge és beteges.

Prima mihi debes animi bona, Sanctus haberi,

Iustitiaeque tenax factis, dictisque mereris

Agnosco Procerem

Fő, és leg-első az, hogy birjon az Ember az Elmének Javával, hogy Virtusokkal ki légyen pallérozva, hogy minden Tselekedeteit tartozó Kötelességének Törvényéhez alkalmazassa: az ilyen kétség nélkül Nemes; és valósággal Tíztes Ember.

Birt Dániel Próféta a' Természetnek avál az ajándéki-val is, hogy ő szép Ember, kellemetes tekintetű, ékes ábrázatu, dízes termetű volt minden Ifjak felett, kik a' Király előtt udvarolnak vala. - - Tudom ugyan, hogy a' Testnek szembe tűnő szépsége nem annyira a' Férjfiaknak bölgal ditséretekre, mint az Asszonyi Nemnek. Némelyeknek ítélete szerint, éintén lehetetlenek látzik szép Férjfiakat találni, a' kik egyzersmind *Virtuosusok*-is légyenek,

Rara est adeo concordia formae

Atque Virtutis!

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára

Székhely: Pécs

mintha ugyan a' Természet, mikor a' Testnek külső szépségét alkotja, nem annyira azon iparkodnék, hogy valami nevezetes nagy dolgot csináljon, mint, inkább azon, hogy rútul hibázni ne láttassék. De ez közönségesen nem igaz. Mert a' mint a' Historicusok bizonyítják, *Augustus* Császár, *Titus Vespasianus*, Frantzia Orzágnak *Filep* nevű Királya, a' ki vezeték nével *Szépnek*-is neveztetett, közelebb e' mostani beézelgetésemnek matériája *Dániel* szent Próféta, szépek, egyzersmind pedig derék emberek-is voltak.

Gratior est pulcro veniens e corpore Virtus.

A' *Virtus* magára-is szép; mit mondunk mikor azt szép formájú Testben lakozni látjuk? Nem szóllok a' börnek gyengeségéről, pirofságáról, 's egyéb e'féle piperékről: a' Testnek jól alkotott állása, erőssége, serénysége, magosága, 's
több

több e'félék, kétség nélkül nem meg-vetendő ajándékai a' Termézetnek. Leg-alább azok a' Testben lakozó szép Elme' jeleinek foktak tartatni a' Régieknek ama' közönségsé lett jegyzések szerint: *Qui arcem praeterit aliquam, aut Basilicam, protinus cogitat ibi non habitare rusticum: sic naturam Heroica Corporis statura indicare, quantis animum Inhabitatorem divitiis nobilitaverit.* A' ki valamely fényes Kastély, vagy Királyi Palota mellett el-mégyen, mindjárt gondolja, hogy a'ban nem lakozik valamely alá-való paraszt ember: így a' Termézet-is a' nagy embereknek dízes termetekkel akarja jelenteni, melly nagy elme lakozzék azokban. Talám ez okon vette eredetét a' Szeretseneknek nevetséges fokások, a' kik, a' mint írja *Herodotus*, mikor Királyt akartak válaftani, meg s'ngelték azt elsöben, és ha ki ütötte a' mértéket, úgy emelték föl az Uraságra. Talám innen lett az-is, hogy a' Pogányok, a' magok Isteneiket nagy formában, magas, izmos Testben kívánták le rajzolni. Midön ezeket haljátok meg ne fömorodjátok Sz. H! ha kik hissebbetskén termettetek: Néha a' Kis-is frís; Kítsiny bors fémnek nagy ereje: *Saepe natura breves artus animis ingentibus fingit:* gyakorta meg-efik, hogy a' kised tagokba nagy Elmetéli ajándékokat ölt a' Termézet.

Sierek a' KEDVESSÉGnek és TISZTESSÉGnek harmadik rendbéli, de leg fundamentumosabb okaira. Ezek az elmebéli Jók, az ISTEN különös Kegyelme'nek ajándékai: az Elmesség, nagy és különb különbféle Dolgoknak meg-fogására tületett Tehetség; a' Tudomány; Böltesség; a' Dolgokról, és azoknak különbségéről, folytata'sáról, helyes itélet tétel; az ISTEN Förvé'nyeibez, és Emberek' rendelés'ibez vis'ltetö kéfé engelmesség; a' Kegység, a' tífka erkölt'sokre való tö-reke'lés, és ezekkel öfve köttettett minden jó indulatok Eze-ker, ha valaki kerelt, 's egyenként fel-találta a' külsö

Hitó,

Históriákban említett *Hérosok*ban, vagy akármelly rendű fő emberekben, én csoportosan szemlélem, mint megannyi Orientál drága gyöngy szemeket az Izraélita DÁNIELben.

Gyermeki állapotjában vitettetett vala 'Sidó Országból Babilóniába. Némelyek a' Tudósok között úgy ítélnék, hogy e'kor csak három ezteendő lett volna; mások tíz, mások tizen öt ezteendőre számlálják életét; a' kik leg-többet gondolnak, mintegy húz ezteendő Ifjúnak álitják. Ily nevedékeny Ifjúságában mindjárt világosan ki-tündöklék, hogy nagyra született, és ISTENnek különös végekre el-választott Edénye legyen. Mondják némelyek hogy ez a' *Dániel* az; és épen tizenkét ezteendő volt a'kor, midőn 'Susanna *Fóá-kimnak*, a' maga Nemzetében tisztos 'Sidó Férjfiúnak Felefege ellen kemény Törvénykezés esék a' 'Sidóknak nagygyülekezete előtt. Tudniillik, két ítéletre választatott vén Bírák, de szemtelenül hazug és fertelmes emberek, mondani kezdik egykor, hogy 'Susannát gonosz tselekedetben találták: esküvéssel petsétlik bevédeket; el-hitetik; a' néppel; halálos sententiát kiáltatnak az ártatlan lélek ellen; és, mikor már vinnék a' vézedelemre, próteftálni kezd az Ifjú *Dániel*! *Ilyen balgatagok vagytok-é Izrael Fijai, hogy az Izrael Leányját, jól végire nem mennén a' dolognak, kárboztatjátok? Térjetekek meg az Ítélet tételre; mert havis Tanúbizonyságot tettek ez ellen a' vén Bírák.* Vízvá tér a' fokaság, magok közzé ültetik az Izraelnek vénei az ifjú-Dánielt; ő pedig újjalag kérdőre vézi a' dolgot, 's igen böltsen folytatja: el-választja egy-mástól a' Vádlókat. Kérdi egyiktől, hol? mitsoda helyen látta 'Susannának gonosz tselekedetét? Felel az: *Lev tífus* Fa alatt. Elő-bóllítja a' másikat-is, a' ki ugyan azon kérdésre felel, hogy ő látta *Tólay* fa alatt. Ezeket halván a' fokaság, meg-esimérték a' Vádlóknak álnokul forralt hazugságokat, és azért őket, a' mint érdemlették halállal büntet-

ték; a' Mennyei ISTENT pedig áldották, hogy az ártatlan *Súsánnának* útát mutatott a' szabadulásra. Ha ez igaz Hístória, jeles próbája az ifjú DÁNIEL böltségségének, zintén olyan, mint mikor az ifjú Salamon, ama' két afzonyok között az élő gyermek felett indult pert el igazítani akarván, ketté vágatni parantsolta, és így tanulta ki, mellyiké legyen az. 1 Kir. III. De ha ez az egész dolog elmésen gondolt példabefézd' volna is, elég Virtusok találtatnak DÁNIELben, melyek mindjárt az ő gyenge Ifjúságában Kedvességet okozhattak mind a' Komornyikok Fejedelme, 's más Udyari Tiftek, mind pedig önnön maga a' Király előtt.

Reá figyelmeztét érdemel leg-elsőben is az ő *Mértékletessége*. Rendelt vala a' Király Dánielnek, és az ő Tárfainak minden napi Élését a' maga Királyi ételének részéből, és italát a' maga Borából. De DÁNIEL el-tökéllé az ő fivében, hogy ne ennék a' Király asztalától rendelt eledelekből, ne innék az ő Borából. Mert a' Babylóniaiak éznek vala olyan ételleket, mellyekkel a' Mósesi Törvényje szerént, a' Sidóknak élni nem vala szabad. Dániel pedig jól tudta a' Sidó Vallásnak Törvényeit, félté is az URAT, és inkább kívánta lelki-elfajétét tisztán tartani, mint Testét hizlalni, nyét, torkát kényeztetni. Drága dolog! Ritka példa! Szépen áll a' Komornyikok Fejedelmének, hogy néki és Tárfainak adna Lentsét, Borsót, ételeket, italt, vizet italokra. Tudta t. i. mind azt, hogy az eféle alkalmáros Eledelék a' Testnek táplálására, mind azt, hogy legkevesebbé akadályoztatni meg az Ifjakat a' Tisztoséges Tudományoknak tanulásokban, és a' jó Erkölsnek követésében. Nehezen ugyan egy előre, végre mindazáltal megnyéré kéresét, és éle Tárfáival egyetemben illy' közönséges eledellekkel; de azonban az ő ábrázatok febnék láttaték, és Testekben kövérebbeknek talátatának minden Ifjakkal, kik élnek

nek vala a' Király Életének részével. Így kövériti meg az UR ISTEN a' sovány falatokat azoknak fámokra kik ötét tisztelik! Továbbá

DÁNIEL és az ő Tárfai minden Tudományokban forgalmatoson taníttatván, elébb elébb mennek vala; minden íráfokban és böltsefségben értelmefek valának, hogy nem talátnék ő hozzájuk hasonlót. A' Sidó Mesterek, jóllehet e' DÁNIEL fent Profétának nem mindenekben leg - jobb akároi: még is az ő félefen ki-terjedett Tudományáról, nagy Böltsefségéről ilyen ítéletet téznek: *Si essent Omnes Sapientes Gentium in una lance librae, et DANIEL in altera; solus praeponderaret omnibus.* Ha minden Nemzetségeknak Böltsei a' fontnak egyik serpenyőjébe tétetnének, Dániel a' másikba, egyedül le-nyomná azokat.

Meg - különböztetve birt DÁNIEL az ISTENnek aval az ajándékával, hogy ő a' Látásokat értette, az álmokat meg - magyarázhatta, és ennek nyilvános próbáját mutatta mindjárt azon éltendőben, midőn az Oskolából ki-kelvén, a' Nabugodonozor Udvarába be-vétetett. A' Pogányok kö-zönségesen úgy gondolkodtak, hogy az Istenek ottan ottan meg-jelentik előre minémü változások fogtának következni valamely Orzágra, a'ban ez, vagy amaz Familiára, sőt ollykor a' magános zemélyekre is, és hogy talátnának mindenkor olyatén Emberek, kik az a'féle jelentéseknek egyenes magyarázatját adhatnák. Talán a' Szent Írásnak Könyveiből vették ezt a' vélekedést, a' mellyekben, bizonyos dolog, vagyon emlékezet jövendőt jelentő álmokról, és azoknak magyarázatjokról. Még pedig, a' melly példák ottan emlitetnek, régibbek minden Pogány Filósofufoknak, Poétáknak íráfaiknál, mint p. o. a' Jófes' álmaj, a' Farahónak, s' Tisztjeinek álmaj, 's több e'félek. De ezek, egy átaljában az ISTEN mindenható Kezének munkája által lettek,

kitől egyedül függenek mindenek, és a' ki a' jövőket kinek kinek meg-jelentheti a'kor, és úgy, a' mint ő Felségének ret-
 zik. Álom által szokta volt ő Felsege a' maga rendeléseit ki-
 nyilatkoztatni, néha úgy, hogy az, kevés réa figyelmezőssel
 könnyen meg-értethetnék; ilyen vala már a' József álma, az
 Abiméleké, a' fent Pálé: néha pedig az Álom magában ho-
 mályos volt, de rendelt az ISTENi Gondviseles Embereket,
 kik mind magok értenék, mind másoknak meg-mondhatnák
 annak valóságos magyarázatját. Ilyen vala József a' Farahó
 Udvarában, DÁNIEL a' Nabugodonozoréban.

Láta t. i. a' Babylóniai Király álmot; meg-rettene az
 ő Lelke és igen meg-háborodék, szorongattatván annak ér-
 telme iránt; azonban el-aluvék ifjút; el-felejté az álmát, és
 csak a' meg-háborodásnak zürzavara marada elméjében. Tud-
 ta hogy vagynak Országában a' kik vetik magokat, mintha
 értenék az álomnak magyarázatját, és jövőket mondhat-
 nának: öfve gyűjti mind azokat; bé-menniek a' Király elei-
 be, a' pedig monda nékik: *Álmot láttam, de a' dolog ki-
 esett a' fejemből. Ha meg-nem mondjátok nékem az álmot, és
 annak magyarázatját kontzról kontzra hányatlak Titeket: ha
 pedig az álmot és annak magyarázatját meg-mondjátok, sok
 ajándékokat, nagy jutalmat és tisztességet véftek én töllem.*
 Nagy baj a' fzegény Káldéusoknak! nem kevés gond! Meg-
 mondanák az álmot, és annak magyarázatját, de nints
 tehetségében; meg-vallanák hogy nem tudják, de
 félnek a' véfedelemtől; fzeretnék az ajándékot, de sokkal in-
 kább rettegnék a' fenyegetéstől. Végre; mit tudnak tenni,
 meg-valják betsületesen, hogy nintsen közöttök fenki, ki a'
 Király dolgát meg-jelenthesse: parantsol a' Király azonnal,
 hogy minden Böltsék ölettesenek-meg, a' kik tettetik hogy
 jövőket mondhatnak, holott a' meg-lett dolgokat is
 nem tudják.

Látja

Látja DÁNIEL a' sebes tüz módjára harapozó vefé-
delmet; le borúl az Izraelnek URa ISTENE elöt, könyörög,
kéri a' Jehovának Irgalmáságit e' titkos dologról; meg hal-
gattatik, meg látja álmában mi vólt a' Királynak álma, meg-
tanitratik a' nagy álló Képnek jelentésére; azonnal minden
idő veztegetés nélkül kezd munkálódni, hogy meg tsen-
desithesse a' Királynak háborgó elméjét, meg-tarthassa a' ha-
lálra sententziázott Káldéufoknak életeket. Azok elsöben nem
botsátották vala DÁNIELt magokkal a' Király eleibe, félt-
vén tölle a' reménylett kontzot; most, mikor immár rofra
fordult a' dolog Társaikká kívánják tenni: Ö pedig azoknak
életek iránt fíntén úgy fzigalmatoskodik mint a' maga meg-
maradáásáért, *Hiérónimus* fava fzerínt, *non vult illos perire,*
propter quos fuerat ipse periturus. Kegyes indulat! Követésre
méltó példa! Így kell igen-is jól tenni azokkal, a' kik gyü-
lölnék minket! Így kell a' gonoszt jóval meg-gyözni! De
hogy az útra vízfá térjek:

Tudtára ^{Haaz Rezsö Múzeum Tudományos Könyvtára} ^{szekendvarhely} esik Nábudonozor Királynak, hogy találta-
tott a' ki meg-beféllené az álmod, és annak magyarázatját
adhatná. Maga eleibe botsátja: Igaz-é, úgy fáll nékie, hogy
vagyon tehetséged meg-jelenteni Énnékem az álmod, és an-
nak magyarázatját? Felel DANIEL: azt a' titkot, a' Böl-
tsek, a' Jövendő-Mondók meg nem jelenthetik: de vagyon
ISTEN Menyben, a' ki a' titkokat meg-jelentheti; és ímé
Király! a' Te álmod, és annak Magyarázatja ez 's ez.

Bámulással halgatja vala a' Király a' DÁNIEL befédér,
és midön ö azt el végezte, nagy álmélkodással fel-kiált: *Bí-
zományal a' ti ISTENek az Isteneknek ISTENE!* azonban pedig
artzal le-borula, és maga meg-hajtásával DÁNIELnek tiz-
tetséget tön: e'felett fel-magaftalá DÁNIELt, nagy ajándé-
kokat ada nékie, FÖ-TISZTnek tevé az egész Babylóniai
Tartományán, és Tízpartók Fejedelmévé a' Káldeai minden

Böltseken. Illy' Fejedelmi Rangban, nagy Tízteségben, farkalatos Hívatásban élt azután DÁNIEL nem tsak a' Nabugodonozor, hanem az ő utánna következett Királyoknak idejekben-is, kik közül nevezetefen *Darius Medus*, meg-értvén DÁNIELnek érdemeit, Böltsefégét, nagy dolgok folytatására kézfittetett Virtufsait, nem tsak meg erősítette Nabugodonozornak elébbi rendeléfit, hanem úgy látzik, még nagyobb Méltóságra emelte, *Vicé Királyá* tette őtet, mint vala régebben *Jósef* Egyiptomban.

Nem azok közül való ember vala DÁNIEL, kiknek erköltsöket a' Tízteségek meg-fokták változtatni: Nem-is olyan, a' ki a' Jó Szerentsének vidám fárnyain repülvén elfelejtkezhetett volna Attyafiairól, elébbeni Barátjairól. Állapotjának leg-virágzóbb idején is, meg-emlékezett nyomorúságának Tárfairól, *Sidrák, Mí'sák, Abednégó* Sidó Férjfiakról, és mintha ugyan terhére lett volna, ha minden Tízteség egyedül tsak ő réája háromlanék, kívánta azt ő vélek, mintegy meg-öztani, ki-kérvén a' Királytól, hogy azok-is lennének Babylóniai Tartományának Fő Tíztfjei.

Látjátok Sz. H! ezen Hittóriában az ISTENi Igazgatásnak tsudálatos voltát! Ő Felsege gyakorta némelyeket a' maga hív Szólgai közül, e' Világ fzerint-is fembetünő képen meg-tízfel, külső világi ditsőségre emel; a' midön máfokat ellenben alatson forsbán veztegelni, vagy ollykor fok inségek közt hágy nyomorogni. Amazoknak példájokban azt mutatja-meg, hogy a' Kegyefség, az ISTENi Tíztelet, és Félelem nem rekefzi-el fenki előtt a' világi bődogságra, fényes ditsőségre vezető útakat: ezeknek nyomorúlt forfokkal pedig a'ra tanít, hogy a' gazdagság, nagy Méltóság, és akár-melly nével nevezendő világi Jók, nem valóságos Bődogság: El múlandók mind azok, és máfútt vézi-el egész erőben az Isteni Tíztelet a' maga Jútalmát.

Ki nem próbálta? Szerentsés tselédes Gazda, a' ki meg-tudja válaftani maga főlgálataira az embereket, 's talál is jó főlgákra: Bóldog Fejedelem a'kinek jó Helytartói, bölts és egyenes szívü Tanátsoffai vagynak: de bóldog a' Republicais, jól van ott a' Népnek dólga, a'hol a' Kormány mellett olyan Emberek ülnek, kik egyfelöl Éfel és Tanátsal hatalmasok, más rézről pedig az Igazságot és Irgalmasságot füntelen füveiken vífelik. Parafi Tudós Ér'sek, a' ki, *Institutio Principis*, illy' Tutulus alatt közönségesé lett Könyvet írta, ezen munkájában egy helyen így főll: *Sint Ministri Viri fideles, integri, sagaces, eruditi, Cultores pietatis, Amatores Principis et populi; Omnia Regni Mysteria pernoscant, in tractandis Negotiis diu multumque versati.* A' kik a' Királyok', a' Fejedelmek mellett az Orzágnak igazgatásában sarkalatosabb főlgálatokat téfnek, légyenek azok hívséges emberek, ferény elmék, Tudófsok, Kegyesek; légyenek olyanok, a' kik fzeretik a' Fejedelmet, és a' Népet is; a' kik jól tudják az Orzágnak minden titkait, és annak dolgainak folytatásában jártafsok, gyakorlottak. No! ha valaha valamelly Udvarban vólt *Minister*, vólt Tanátsofs, a' kiben ezek a' *Requisitumok* fel-találtattak; illyen vólt minden bizonyhyal DÁNIEL a' Babylóniai Királyok' Udvarában. Nem tsuda tehát, ha ötet Ifjúságában Nabugodonozor Király Fő Tíftartóvá tette; *Darius Médus* pedig vénségében is azon nagy rangban nem tsak meg-tártotta, hanem, a' mint látfsik, nagyobb Méltóságra - is emelte. Ez azoknak a' Királyoknak tetemes háfnsokra főlgált: az alattok való Népnek is nagy bóldogságára. Mert Plato zavai fzerint, *non tantum situm est in Legibus condendis, quantum in Magistratibus probis constituendis*: Valamint háfnsos és fükséges jó Törvényeket ki-adni, fúntén úgy meg kívánja a' közönséges Tárfaságnak bóldogsága, hogy légyenek jó Tíftvífelök.

DÁNIEL rabságra vitettetett Nemzetből származott Ember, a' Kedveségnek és Tisztességnek illy' magos pontjára emeltetvén, tsuda ha az irigységet el-kerülhette: tsuda, ha ezt a' született Babilóniai Fő Emberek, Káldéabéli marka pökö Böltsek egyenes szemekkel nézhették. Nem semmi-képen. *Eminentis fortunae comes est Invidia.* Mentől magos-fabb az Élő-fa, annál inkább érdekli azt a' fél: mentől virágzóbb valakinek jó szerentséje, és nagyobbra emeltetett dolga, az irigység azt annál inkább ostromolja. Fúrnak faragnak ellene Tízti Társai; keresik a' bogot a' sima kákán-is; vizsgálják ezt, critizálják amazt, ha talám találhatnának, a' mivel a' Király előtt el-árulhatnák. De értette DÁNIEL-is hol áll: úgy vigyázott egész Életének rendére, befédére, maga viseletére, tselekedeteire, ki-menésére, bé-jövésére, minden lépésére, hogy semmit nem találhattak, a' mit ellene mondhatnának.

Egykor a' Király eleibe álván kezdik jovallani: parantsolja-meg kemény büntetés alatt, az egész Országban magát mindenektől Isten gyanánt tiszteltetni. Véghez vízik intézések, ki-mégyen a' parantsolat. Uj példa, mellyhez hasonló az idöig nem hallatott! Uj a' büntetésnek neme is, hogy a' kik nem engednének az Orozlánok vermébe vettessenek. Már mindenek imádják a' Királyt: DÁNIEL pedig; valamint annakelőtte egész életében, úgy most-is, bé-mégyen vala az ő Házában, és az ő Vatsoráló Házának ablakait ki-nyitván Jérúsálem felé, minden nap háromszor térden álva imádkozik vala. Az olyan Udvari Emberek, kiknek a' Vallásra, az Igaz Isteni Tízteletre kevés gondjok vagyon, kétség nélkül meg-hajlottak az Uj Isten előtt, tsak azért-is, hogy *Gratiá*-ban maradhassanak: de DÁNIEL, a' mint nagy Udvari-Ministerhez illendő minden *Qualitásokkal* ékeskedett; úgy más felöl üres vólt az azokhoz ragadni szokott fogyatkozásoktól:
tudott

tudott ő, kívánt-is engedelmeskedni Királyának, de a' Királyok KIRÁLYához, és az Ő Felsege parantsolataihoz tartozó Kötelefségeinek el-múlatások nélkül. Mint lesz a' dolog?

Bé-mondják hogy DÁNIEL régi fokáfa szerint könyörög most-is; azonban öztönözik minden felől a' Királyt, hogy a' parantsolattal ki-adott fenyegetés szerint, vetteffé ötöt az Orozlánok vermébe. Nagy dolog! Éomorú eset! Éorongattatik maga a' Király-is. Mit tselekedjék? Nem tudja. Vifzfa venné ki-mondott ízavait; de nem lehet: meg-mentené DÁNIELt, nem látja jó módját. Mit tud tenni? Lelke fájdalmával is ki-mondja a' kemény Sententiát: bé-vettetik az Orozlánok vermébe.

Már az ártatlannak irigyei örvendenek, mintha valami nagy gonosztól szabadultak volna-meg; mintha nem tsak az a' Tízteség, mellyben, DÁNIEL élt, hanem egyjütt az ő Virtuffai, és minden érdemei réájok állanának.

Dárius ellenben nagy gyötördésben hanykodik: elméjében forgatja DÁNIELnek fok éftendök alatt tett háznos fólglatait: nyóltzvan éftendöknél többet élt tíztes öregségét. Kérdöre véfi mintegy magában, valyon ez az öreg Szólga hibázotté valamit Fejedelméhez tartozó kötelefsége ellen? Söt inkább, nem mások felett hívséges volté? Valyon élté vifzfa *auctoritássával*, hogy el-nyomja az allatta valókat? Söt inkább, nem de nem az egyenes Lelki-esmértenek jóvallása szerint tselekedetté mindeneket?

DÁNIEL az alatt tsendefségben vagon; látja maga körül az ISTENnek mindenható Kezeit az Orozlánok között-is: mások mit gondolhattak volna egyebet, hanem, hogy mikor még a' verem fenekére-is nem érkezett el faggatták a' fene-vadak: ő pedig egész erőben tapasztalja amaz Isteni Igéretnek valóságát, 's bé-telyesfedését:

Az Orozlányon és Sárkányon

Minden kár nélkül járhatz,

Az Orozlány Kölykön és Kígyón

Lábaiddal tapodhatz.

Mond ISTEN: ötet meg-tartom:

Mert engem Szívből fzeret,

Én ötet meg-óltalmazom:

Mert ditséri Nevemet. *Sólt. XCI: 7.*

Mit ítélték Sz. H! Helyheztetiteké ezt a' Hístóriát a' Termézetnek rendes folyása fzerint történhető dolgok közzé? Vagy pedig Isteni különös munka által lett Tsuda-Tételnek álitjátok?

A' Gellius írja *Appion* befzede után, hogy egy Római Fő Embernek *Androchus* nevü szolgája egykor az Urától elfzökik: de, az emberek között foholt nem bátorkodott megmaradni, hanem félen való helyen, valami mezei barlangba vonta magát. Történt pedig míg itten múltatna, hogy egy Orozlány, melly azon barlangban fokott volt lakozni, az erdei vadakat kergetése közben, valami hegyes fába lépven, sántálva és fájdalmait jelentő ifzonyu orditással vízfza mégyen a' barlanghoz, meg-látja *Androchust*, nyújtja néki lábát, jelenteni láttatván, hogy vonja-ki a'ból a' fa tsutkát. Meg bátrodik a' Legény, ki-vonja a' fát az Orozlány lábából, kí nyomogatja a' rusnyaságot, meg-törölgeti a'febet, és így annak fájdalmait meg-fünteti. Illy' jó-téteményért különös háládatofságot mutatott az Orozlány Orvos *Doctorához*; mert három éftendeig táplálta ötet hússal azon barlangban: a'kor pedig *Androchus* a' barlangtól el távozván, valahogy elébbi Ura' Katonáinak kezekbe akadott; az Orozlány-is talám

lám a' tájban el-fogattatott: mind ketten Rómába vitettek. *Androchus* azért, hogy az Urától el-főkött volt, a' Római-aknak akkori szokások szerint, a'ra sententziáztatik, hogy a' közönséges Játék - néző helyen a' fene-vadakkal küzködjék. Ki-vitettetik a' meg-sententziázott fegyény ember, el-borsáttatnak az Oroflányok; ki-válik egy a' többek közül, melly mindeneknél nagyobnak és fenébbnek látzik vala: nézni kezdi, meg-esiméri az Orvofsát; réa esmér *Androchus*-is, és tapasztalhatóképen láttattak örvendezni öfve találkozásfokon. El-bámul ezen a' Sokaság, Grátia adatik a' főkött Szólgának, neki ajándékoztatik az Oroflány-is, kik azután utzánként félllyel járván, mindenek mútogatták: *Hic est Leo Hospes Hominis; Hic est Homo Medicus Leonis.* Akár légyen ez valóságos történet; akár pedig a' Jótételre, és Jótéteményért való Háladatofságra tanító, 's serkentő elmés Példabeszéd: mi azt nem képzeltjük, nem-is hihetjük, hogy DÁNIEL ilyen esmérős Oroflányra tanált volna a' veremben. Minden kétség nélkül különös tsuda-tételnek módja által tartotta meg az ISTEN ötöt a' védelemben, a' mint maga a'ról Vallást tézen: *az én ISTENem, ú. m. el-bötsátá az ő Angyalát; és bé-zárlá az Oroflányoknak fájokat, és nem árthatának énnékem.*

Fel-költ vala jó reggel Dárius, el-ment volt gyorsasággal az Oroflányok verméhez, tudni kívánván mint lett dolga Kedves Emberének: meg-örvend midön halja annak szavát, és idő haladék nélkül ki-véteti ötöt.

No gonof *Achitófelek!* Istentelen *Hámánok!* tartozzátok most, mert majd roszul jártok. Látván Dárius e' nagy tsudát, meg-gyöződik jobban is, hogy DÁNIEL sem az ISTEN, sem a' Király ellen semmi gonofságot nem tselekedett; sőt által látá nyilván az irigységnek munkáit az ártatlannak védelemére: parantsola azért, és valakik DÁNIELt

vádolták vala, magokat, 's minden tselédeiket hányatá az Orozlányok vermébe, kik minekelőtte a' Veremnek fenekére jutottak, már minden tsontaikat özve rontottak a' fene vadak.

Neque est Lex justior ulla

Quam necis artificem arte perire sua.

Annak-felette parantsolá, hogy Országának minden birodalmában féljék és rettegjék a' DÁNIEL ISTENét: mert ő az élő ISTEN, a' ki meg-marad mind örökké, és a' kinek uralkodásának vége nem lézen. DÁNIEL pedig fokkal nagyobb Tíztségbe helyezteteték, és kedvesebb lön a' Királynak szemei előtt, mint vólt az ő tsudálatos meg-tartattatásának idejéig; és ezen Kedveségének állapotjában változhatatlanul meg-maradott nem tsak a' Dárius idejében, hanem az utána következett Monárchának *Cyrus*nak uralkodása alatt-is, míglén jó vénséget ért, mintegy kilentzven éztendőkre terjedett **Kegyes és Tíztes Életét el-végezven**, e' Földi Királyoknak **Purpuratussai** közül hely a' Királyok KIRÁLYának **Dit-sőséges Udvarába** által költöztetett.

Felét sem mondottam-el azoknak a' dolgoknak, melyek a' DÁNIEL szent Próféta életére tartoznak: de meg ne ijedjete Sz. H! nem bádajtom tovább únalommal telyes füleiteket. Mert gyanitom, tsak azokból-is, a' mellyeket e'dig bezzéllettem, könnyen által-láthatjátok az ő Testés Elmébéli, Termézet és Kegyelembéli ajándékait, mint ISTEN 's Emberek előtt való Kedveségének nagy Tíztségének fundamentumofabb okait. Függezzétek immár szemeiteket e' Gyászos Kóporsóra, és a' ki e'ben bé-zároltatva feküzik, Néhai Méltóságos L. B. Vargyasi idősb DÁNIEL ISTVÁN Ur ő Nagyságát, fok meg-érdemlett, 's oda feljebb bővebben elő-fámlált Titulusokkal ékeskedő jeles Uri Férjfiat nagy Méltóságú és

és Tisztességü Herost, tegyétek még egy kevésé gondolkodástoknak matériájává. Reményilem helyben hagyjátok mind azt, hogy e' mi DÁNIELünk, igen k. e. Halottunk, ISTEN's Emberek előtt való Kedvességére, nagy Tisztességére, és ezeknek érdemlő okaira nézve, amaz Izraelbéli DÁNIEL fent Prófétával, fíntén minden mostanában élt emberek felett meg-egyezik; mind pedig azt következésképen, hogy valamint amazt az Angyal, *Vinum Desideriorum*, *Kedves és Tisztos Férjfiúnak* méltán nevezte, úgy én-is, mikor ugyan ezen ditsőséges *Elogiummal* illetém drága emlékezetü Halottunkat mindjárt *Óráziotskámnak* Kezdetében, fundamentum nélkül nem szóltam.

Találatik leg-elsőben nem kevés hasonlatosság és meg egyezés ö közöttök a' régi Nemes és nagy Familiából tár mazás iránt. DÁNIEL, a' mint hallátok, Fő, törsökös E löktől vette vólt Eredetét. Már pedig kitsoda jártas a' Magyar Nemzetről költ írásokban, a' ki nem tudná, hogy minekutánna Nemzetünknek Elei Scythiából ki-jötteének, elsőben egyező lível és erővel fogván a' dolgot, el-foglalták a' mostan is nagyobbár abirtokokban lévő helységeket: de idő fordulásával, a' magok között nagyra nevedett versengés, és a'ból következett veszedelmes Hadakozás, nagy rézit kénferitette elébbeni lakó helyére vízfá menni, maradván meg itt Erdélyben a' Nap-keleti széleken, mint egy négy ezer erős Férjfiak, és ezeknek maradéki immár mind e' mái napiglan, e' mi Nemes Hazánkban a' *Székely Nemzet*, a'mellyről, ha azt mondom, hogy ős nemesi szabadsággal, vitézféggel, és egyéb minden Test és Elmebéli Jóságokkal, az Erdélyben lakozó más Népeket, régentén mebbe felyül fokta vólt múlni, talám senkit meg-nem bántok. Ezen ditséretes és Nemes Székely Nemzetből ki-választott az ISTENi Gondvifelés bizonyos Személyeket, Házakat, és Fa-

miliákat, hogy lennének azok mint a' Tzedrus-Fa a' több Élő-fák között, avagy mint a' Hóld a' több éjjeli Tüzek között; és ímé, egy ilyen ki-válastott Fő Ház, Urához, Hazájához, Nemzetéhez való Hívséggel, Igaz Haza' Fiakat illető szép Virtusokkal eleitől fogva meg-külömböztetve tündöklött Nemzetség volt ama' régi Vargyasi Méltóságos DÁNIEL Familia-is.

Mert hogy mind Tinéktek, mind magannak kedveztek, el-halgatom V. DÁNIEL BALÁSt, PÉTERT, LUKÁTSot, kik ez előtt közel öt-fáz eftendökkel éltenek, és a' mint jeles magok' viseletével Maradékaiknak jó Példát irranak, úgy az a'kori ditsőséges emlékezetü Királyoktól azt érdemlették, hogy minden Székely földi, Fiú ágon forgó Jószágokat különös Királyi *Donatiok* mellett birnak. Nem szóllok, mondom, ezekről többet, hanem emlitem az azutáni időkben élt

V. DÁNIEL SIGMOND Urát, BÁTHORI ISTVÁN Erdélyi Fejedelemnek, és Lengyel Orzági hatalmas Királynak Udvari *Marschallussát*; kinek Fija

Vargyasi DÁNIEL PÉTER, ama' régi híri Méltóságos KORNIS Házból vett KORNIS ANNÁval párosodván, nemzé mind Nevének, mind Jószágainak örökösét.

Vargyasi DÁNIEL PÉTERT, N. Három Széken Fő Kapitányságot viselt ditséretes Uri Férjfiat. Ennek pedig két Fijai forognak emlékezetben: FERENTZ, ki Urát és Hazáját fegyverével mind a'dig szolgált, míg, a' *Mars* mézején tsatázó Vitézeknek gyakor sorfok fészert, Teste a' *Brassái* Hartz-halomba rakattaték; MIHÁLY pedig, BETHLEN GÁBOR ditsőséges emlékezetü Erdélyi Fejedelem, és Magyar Király Udvarában Fő *Marschallusságot* viselt. Kétség nélkül mind ézfél, mind erővel hatalmas Ember volt ez, úgy-mint a' ki

a' ki Nemzetétől érdemlette a' *NAGY Praedicatum*, hogy e'zel több jeles Uri Véreitől, 's Eleitől megkülömböztetve *NAGY DÁNIEL*nek neveztesék. Ezen Vargyasi *NAGY DÁNIEL MIHÁLY* nyert volt az UR ISTENTől három Fijakat: *PÉTER*t, *FERENTZ*et, és *JÁNOS*t. De *PÉTER* magtalanúl meg-halalozván *FERENTZ*en és *JÁNOS*on, mint két *Orlopok*on, nyugóvék-meg a' Méltóságos V. *DÁNIEL HÁZ* mind e' mái napig.

A' mi illeti már *Vargyasi DÁNIEL JÁNOS* Urat, (hogy e'ről, és ennek *Lineájáról* szóljak elsőben) mint hív Szólgájának és Kedves Emberének, *NAGY DÁNIEL MIHÁLY* Urnak Fiját, mindjárt nevedékeny korában maga mellé, 's gondviselelése alá vevé *F. BETHLEN GÁBOR* nagy emlékeztü Fejedelem, hogy a' tisztességes Tudományokra tanitná, 's a' Közönséges Dolgoknak jövődöbéli folytatására kézzitterné. Illy' tzéllal, mihelyt az alsóbb Oskolákat végeze, a' nagyobb Tudományokban léjendö bövebb gyakoroltatás, és félelebb *Experientia* végett, Külső Orzági *Académiákra* kimmennie nem tsak meg engedte, de söt, különös fejedelme által *promoveálta*. Nem-is fogyatkozott-meg a' Felsőleges *Moeccenas* előre fogadott jó reménységében. Mert minekutanna ez hív *Cliens*, bujdosását el-vegezvén, Hazájába és jó Ura mellé visszát tért, Elö-meneteleinek szép jeleit mütatta, és azokért a' N. H. Széki Fő Kapitányságot el-nyerte. Többet mondok. Ez a' *DÁNIEL JÁNOS* Ur volt az, a' kit említett Fejedelme a'ra-is méltónak ítelt, hogy a' hatalmason uralkodó *Brándeburgi Királyi Udvarhoz* Követségbe küldetnének *KATHARINA AMALIA* Hertzeg *Abfzonynak* meg-nézésére, és el-jegyzésére. A' melly Követségét, mint kéz tanúlt Ember, és hív *Eliezer*, véghez-is vitte, jó Urának tellyes tetzése fzerint. Illy' nagyra kézfült, 's nagy dolgot viselt *Férjfiúnak*, nagy volt a' részben-is fzerentséje, hogy

az

az Isteni Gendvifelésből nyerte élete' Párjául GERENDI 'SO-
FIÁT, a' kinek közel való Atyafisága vala, ama' nagy Méltóságu RÁKOTZI, KEMÉNY, HOMONAI, és APAFI Fejedelmi Familiákkal. Ez Uri Párnakzületének három jeles Fiai: MIHÁLY, FERENTZ, és PETER, kik közül Vargyasi DÁNIEL FERENTZ Urnak gyermekei nem maradtanak nygvan, de életében nemzetének egy valóságos díze vala, viselvén ditséretesen Nemes Udvarhely Széken Fő Király Bíróságot; a'midön Uri TestvérBátyja V.DÁNIEL MIHÁLY Ur N.H. Széknek hasonlóképen érdemes Fő Király Bírása vala, kinek is Halalkői Méltóságos HALLER JUDITH Asszonytólzületett nagyobb Léánya, Vargyasi DÁNIEL 'SOFIA Asszony, lön az ISTEN rendeléséből, ama' nagy emlékezetet maga után hagyott Erdélyi Gubernatornak, Néhai Méltóságos Gróf Lofontzi BÁNFI GYÖRGY Urnak első, és igen Kedves élete Párja. Ezen kívülzületének még más gyermekei-is, úgy mint a' febbik nemen, Vargyasi DÁNIEL JUDITH és ÉVA Asszonyok; a' Férjfi ágon pedig, DÁNIEL JÁNOS és LÖRINTZ Urak, kik mind ő magok ezen *Seculum*ban éltenek, mind pedig Uri maradékaik e' mostani időben-is jelesen virágoznak.

Térjünk vizfá feljebb le-írt Nagy DÁNIEL MIHÁLY Urnak két Fijai közül a' másodikra, Vargyasi DÁNIEL FERENTZ Urra. Ez vala életében Nemes Udvarhely Széknek hasznos Fő Király Bírása; a'felett, az Erdélyi Hazának, a'Török Fényes Portához, néhány ízben, *Extraordinarius Követje*; kis, vévén ama' nagy Herosnak BÉLDI PÁLnak Testvér Hugát, BÉLDI JUDITHot, e'tőlzületett egy Fija, V.DÁNIEL ISTVÁN Ur, lön édes Atyja után *N. Udvarhely Széknek* érdemes Fő Király Bírása, az a'kori Törvényes Méltóságos Királyi Táblának Adfessora, együtt, a' Méltóságos Fejedelmnek és az Ország Fő Fő Rendeinek a' ditsőséges emléke-

lékezetű *LEOPOLD* Római Császárhoz *Extraordinarius Követ-
je.* A' fient Házaságnak rendi szerént vette vólt élete' Pár-
jául N. Gyerő Monoftori *KEMÉNY PÉTER* Urnak, a' Néhai
Méltóságos Erdélyi Fejedelem, *KEMÉNY JÁNOS* Testvér
Ötsinek, Nemes Fejér Vármegye Fő Ispánnyanak *TOROTZ-
KAI KLÁRÁTÓL* Éületett Léányát, *KEMÉNY 'SOFIA* Af-
fzonty, kivel párosodott élete megáldattatott vala, hét Uri
jeles Magzatokkal, négy Fijakkal és három Léányokkal.

Ezen Uri Léányok között, (hogy a' jobb rendért a-
zokról szóljak elsőben) *Első* vala *DÁNIEL KLÁRA*, N. Ho-
moród Sz. Mártoni idősb *BIRO SÁMUEL* Urnak, az a'kori
Méltóságos Királyi Gubernium belső Titok Tanátsofsának; a'
második *DÁNIEL JUDITH* Néhai Méltóságos Liber Bárá Lo-
fontzi idősb *BÁNFI LÁSZLO* Urnak, Nemes Kraszna Vár-
megye nagy érdemű Fő Ispánnyanak; a' *harmadik* *DÁNIEL*
KATA, Néhai Petrityévíth idősb *HORVÁT BOLDISÁR* Ur-
nak, a' Házaságnak rendi szerént, Életeknek Párjaik, kik kö-
zül, ezen utolsó magtalanul holt-meg, amaz elsőbeknek pe-
dig maradékai máj időben-is szépen virágoznak.

A' mi nézi a' négy Testvér Uri Fijakat; azok közt,
Első vala N. Vargyasi *DÁNIEL MIHÁLY* Ur, a' ki a' Ko-
losvári Sós Völgyi Hartzon el-esett, hagyván maga után,
ma-is életben lévő Fiját, Méltóságos Vargyasi *DÁNIEL IST-
VÁN* Urat. *Második* Vargyasi *DÁNIEL FERENTZ* Ur, éle-
tében a' Méltóságos Törvényes Királyi Táblának egyik Fija,
a' kitől származott életben lévő Méltóságos Vargyasi *DÁNI-
EL FERENTZ* Ur. *Harmadik* Vargyasi *DÁNIEL PÉTER* Ur,
a' ki nagy Fejedelmi Udvarban tanult bölts Férjfiú, és ugyan
azon jó Urának belső Fegyver hordozó igaz Híve vólt. Ez
élete Párjául vette vala, Néhai Kis Sárosi *SÁROSI*
JÁNOS Urnak, a' Felsőleges a'kori Római Császár belső Ta-
nátsofsának, az Erdélyi Méltóságos Királyi Tábla' *Protono-*

tariussának, és *Provincialis Fő Commissarius* Urnak édes Léányát, SÁROSI ILONA Azzonyt, kitől Fiu magzatja nem még maradott ugyan, de vagyon ma is életben, emlékezetet érdemlő egy nagy Méltóságú édes Léánya, Méltóságos Gróf DANIEL 'SOFIA Azzony ö *Excellentiája*, Méltóságos Gróf és Hallerkői Liber Báro HALLER JÁNOS Ur ö *Excellentiájának*, Felsőes M. és Tseh Orzági Királyné, Erdélyi igen igen Kegyelmes Fejedelem Azzonyunk Arany Kóltós Komornikja, *Status Actualis Intimus Consiliarius*, Erdély Orzága' Királyi Gubernátorának életében Kedves Házastársa, most pedig olly' nagy Méltóságú Férjfiúnak lített - felő Özevegye.

Negyedik vala a' felyebb említett Uri Férjfi Testvérek között, ezen én Kesergő *Oráziótskám*nak, és a' Ti főnörü özve gyülésteknek mostani oka, Néhai K. e. Méltóságos Liber Báro Vargyasi idősb DÁNIEL ISTVÁN Ur ö nagysága, a' Tsáfári és Királyi Felsőnek, Erdélyi Nagy Fejedelmnek Kegyelmeiségéből Nemes Udvarhely Szék Diplomás Fő Király Bírāja, házalmazván e' Világra a' közelebb lefolyt Száznak LXXXIV éltendejében, felyebb illetett Néhai Méltóságos V. DÁNIEL ISTVÁN Urtól mint édes Átyjától, és Néhai Mélt. KEMÉNY 'SOFIA Azzonytól mint édes Anyjától.

Ha, Sz. H! a' Nemes Uri Eredet; ha a' régi időkre felnyúló Familiából, jeles Virtusokkal ékeskedett, és nagy dolgokban dicséretesen forgott Előktől való házamazás valaha valakinek Tisztességére lehetett, a' minthogy lehetett is minden bizonyjal: látjátok, hogy ez a' Néhai Méltóságos Uri Férjfiú ollyan ditsőséges Familiából vette volt Eredetét, a' mellyben, az egy-más után következő Nagy *Hérósok* jeles Virtusaiikkal, nem tsak különösen ékeskedtek, hanem a' Fő Tiszt Méltóságos Hivatalt Familiájoknak mintegy tulajdonává tették mind e' máj napiglan: és így e' részben mindjárt ama'

ama' fok Királyok Udvarában Fő Tifztséget viselt DÁNIEL-
hez méltán hasonlítottathatik.

Mennyünk tovább immár: járjuk-el gondolatainkal az
ő egész Életét, avagy leg-alább annak nevezetesebb szakasza-
it. Alig végezheté-el ditséretesen folytatott Oskolai Tanu-
lását, a' midőn Uri Szüléitől a' Halál által meg-fosztván,
nevedékeny ifjúságában árvaságra marada: de az Isteni Gond-
viselés rende le nemző Attya helyett valóságos Aryákat. Mert
az a'kori Méltóságos Királyi Gubernium iránta különösen for-
galmatoskodván, Néhai nagy hírü, és Méltóságú *Cancellarius*
Bethleni BETHLEN MIKLOS Ur ö *Excellentiájának* ajánlá, ki
mellett, kezdett Tanulását tovább-is folytatná, és magát ké-
zitené a' jövendőbeli szolgálatokra. Itt-is látok némü-némü
hasonlatosságot a' két DÁNIELEK között: amazt a' Király
Fő Emberének gondviselése alá bízza; ezt-is Fő Emberek Fő
Embernek ajánlják: de vagyon szép külömbség-is; amaz ta-
nítottatik, hogy ha lehetne, az Igaz Isteni esmérletnek és tífz-
teletnek útjáról, a' Pogányi babonára vitessek; Ez pedig,
a'dig, az *ATYA, FIU, SZENT LÉLEK ISTENNEK* esmérletén
kívül vala, de itt, és e'kor a' Mennyei Világosság környül
kezdé venni, az Igazság fényes Napjának sugárai szemébe
kezdének ötlödni. Ez után esmeretségebe esék Néhai Mélt-
óságos Gróf, és a'kori Generalis PEKRI LÖRINTZ Urnak,
a' ki ötet nem csak Hadi Fő Tifztségre, hanem különös ba-
rátságára-is fel-vévén, gyakorolta, valamint a' külső Katonai
szolgálásokban, fokkal inkább, és hasznosabban a' Lelki Vi-
téztségben. Történt ugyan-is egyebek között, hogy egykor
a' Keze alatt lévő Katonasággal N. Magyar Országban Zemplin
Vármegyében Téli *Quartélyban* lévén, mint munkához fo-
kott, s nevezetesen az Urnak útait tanulni kívánó Ember,
szerette éjjel nappal olvasni Luncburgi Püspök' *Arnd János-*
nak az Igaz Kerekszékről írott Könyvét, mellyet magyar

nyelvre is kíván vala fordítani: de mint-hogy a' külső foglalatosságok fokzior akadályoztatták, ottan ottan bízza vala azon munkát Kedves *Adjutántjára*. Ez lön immár második alkalmatosság, hogy e' mi *Tiftes* DÁNIELünk a' serétségből a' Világosságra jöne, és a' JÉ'SUS KRISTUS Ottáján fénylő ISTEN' Dits'isége' esméretének világosságát lemlélhertné egész meg-győzödéssel. De nem tudtak mások, mint van a' dolog Lelkében, mind a'dig, míg kevés idő jurtával enlített Gróf és Generalis PEKRI LÖRINTZ Ur meg-halalozván, árván hagyatott három Léányai közül az egyiket Méltóságos Gróf PEKRI POLYXÉNA Afzonyt magának, és Méltóságos Uri Hazának nagy boldogságára, jövendőbéli Hazas-Társául eljegyzé; sőt mind a'dig, míg a' Menyegzői özve köttetésnek rendi szerint, önként, az *ATYA, FIU, SZ. LÉLEK, teljes Sz. Háromság egy igaz ISTENnek Nevére Hitet monda*. Elbámulának mindenek, és örömmel el-telének, olyat látván, 's halván, a' miről ingyen is nem gondolkodtak volt. Így lön a' Méltóságos BETHLEN és PEKRI Hazakban való mulatása, Mennyei és Földi fővebb boldogságára út és alkalmatosság!

Miscetur dolor et gaudium. Szerentsés napok közt van Szerentsétlen is. Alig kezdé ez a' Néhai Méltóságos Uri Férfiú számlálni szerentsés Házasági Életének vidámabb óráit, a' midön mindjárt kedvetlen napok köverkezének ő réája. Mert az a'kori boldogtalan időnek vízföntagságaihoz képest, felsőbb és alsóbb Rendűek feles számmal, kéntelenítettének magokat *Műldevába*, és Havas-al-földébe, mint valami fámki-vetésnek helyére félen vonni. De meg-vígaftaltatának vízföntag; és a' miat amaz Izraelbéli DÁNIEL a' Királynak megbúfult haragja ellen fokaknak mentséglön; úgy lön, némely környül állásoknak külömbségével, ezen mi Uri DÁNIELünk is Nemzete 's Hazájábéliek közül fokaknak vígaftaltatásokra. Innen lett, hogy minekutánna az egész Hazában az óhajtott Békes-fég

fég helyre állott, és a' minden eztendönként tartatni szokott Ország' gyűlései folyini kezdettek volna, alig eshetett valamely *Commissio*, mellynek vagy *Praefesse*, vagy Fő Tagja ne lett volna: alig lehetett valamely Fő Hívatatra való Választás, mellybe bé-nem ment volna; most a' Felsőges Udvari *Cancellariára* *Referendarius*nak 's *Consiliarius*nak, majd Fő Tíztségre, most egy, majd más Sarkalatos Hívatatra választott. Igy jelentette-ki az egész Nemes Haza igaz Fijának *Virtussairól* tett, kedvező ítéletét! Igy valóította azt a' KEDVESSEGET és TISZTESÉGET a' mellyben ötet mindenkor tartotta! Ezen jó Hírü Hívét a' Tsáfári, Királyi és Apostoli Felsőges Udvar-is jeles érdemeiért, és hívséges szolgálataiért kívánta illendőleg kegyelmesen meg-tisztelni, a' mellynek bizonyosága, hogy az ő Régi Nemesi *characteric* méltóztatott Magyar és Tseh Orzági Felsőges Királyné, igen Kegyelmes FEJEDELEM A'fzonyunk Liber Bárói Méltóság-ra emelni, nem csak ez, hanem e'felett, ezen folyó Századnak XLVI-dik Ézteni-lejében Nemes Udvarhely Széknek Fő Király Bírójává-is tenni. A' melly Hívátalt, fíntén olly' e-gyenes szívvel, Jóra való szorgalmatos törekedéssel, Felsőges Urának, igen Kegyelmes A'fzonyának tetézések fzerínt, az alatt valóknak vigáztatlatásokra igyekezte vifelni, mint az Izraelbéli DÁNIEL ama' hatalmas Királyoknak Országokban a' Fő Tízrtartóságot.

De térjünk vizhá egy kevésé az ő Házassági magános Életére. Vette vala, mint felyebb-is emlitém, Világi Élete Társául Néhai Méltóságos Gróf PEKRI LÖRINTZ Urnak Léányát, Néhai Méltóságos Gróf PEKRI POLYXÉNA A'fzony ő Nagyságát, kivel való Pároságát kedvellette, és meg-tíz-telte vala az UR ISTEN, egyéb áldáfai felett kilentz jeles Uri Magzatokkal: de a' kik közül heten a' Halgatásnak He-

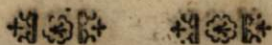
Iyén vagynak immár, és azért én-is most azokról halgatok: Elnek pedig ketten az UR Nagy Neve magasztalására, úgy mint:

Méltóságos Liber Báró Vargyasi DÁNIEL ISTVÁN Ur ö Nagysága, a' Tsázári és Királyi Felsőeknek Udvari Arany Kúltsos Komornyikja, Nemes Udvarhely Széknek igazságát ézerető bölts *Administratora*, tágas *Theátrumot* érdemlő jelles Virtuofus Uri Férjfiú, az Udvarhelyi Reformátum Gimnasiunak Inspector Fő *Curatora*, de söt édes Attya, Ennékem méltóztatott különös Kegyes Patronusom, a' ki, ímé idvezült Ur édes Atyjától lett el-szakasztatása által okoztatott keferüségait le-tsüggedett fővel, és könyvező szemekkel jelentí: ísínét,

Méltóságos *Libera Báronissa Vargyasi DÁNIEL POLYXÉNA* Ur Afzöny ö Nagysága, Néhai Méltóságos Liber Báró *Hadadi VESSELÉNYI ISTVÁN* igen K. e. Ur ö Nagyságának Eletében Szerelmes Házastársja, most pedig Bölts és Kegyes Özvegye, a' ki hasonlóképpen idvezült Ur édes Attyának gyászos Koporsóját Könyveinek árjaival áztatja.

Kedvellette és meg-tíztelte vala az UR ISTEN e' Néhai Méltóságos Uri Férjfiat a'zal-is, hogy láthatta illy' nagyra születt Kedves Gyermekének Gyermekait, Kedves Unokáit, söt Unokájának is szerelmes Gyermekait. A' kik közül, óh fájdalom! némellyek ötet e' Világból való ki-költözésben meg-elözték; némellyek pedig a' Nagy ISTENnek Jóvóltából, életben vagynak, és szépen virágoznak.

Szemlélétek Sz. H! Néhai Méltóságos idösb Vargyasi DÁNIEL ISTVÁN Ur ö Nagyságának a' Pólgári Társaságbeli életét, szemlélétek az ö Házi magános életét-is, vagy legalább annak nevezetesebb szakaszait: találátok ezekben, kétféleg nélkül, az ISTEN 's Emberek, előtt való KEDVESSE-
NEK,

NEK, valóságos TISZTESSÉGNEK sok Jeleit, fundamentos érdeemes okait. Vajha immár az ő Kegyelembeli Lelki Életét illendő éínekkal elötökbe íhatnám! Jobb e'ról Ennékem inkább semmit nem szólanom, mint keveset mondanom. Szóljának amaz ő tölle íratott, és mindnyájunknak háfára közönségeseffké tétettetett Könyvek. Szóllanak is mind a'dig, míg az Évangyéliumi Tízta Tudománynak folyása, a' Kegyességnek betsülleti lézen. Szóllanak mondom ezek, és elő-bezéllek az ő éjjeli, nappali forgalmatos forgolójáfaít az ISTEN útának vizsgálása körül; az ő jártas voltát a' Szent Írásokban; jól fundált Tudományát, Mennyei böltsességét, 's a't. Nem emlitém oda felebb, hogy a' DÁNIEL Proféta írt Udvari főlgálatja, és fényes Hivatalának folyratáfa közben nevezetes egy Könyvet, melly máig is a' Szent Írásnak Könyvei között olvastatik, a' mellynek ISTENI *au-*
thoritássát a' 'Sidó Mesterek tagadni kívánják azért, hogy a' Messziásról főlló Profétziáknak a' Názáretbéli JE'SUSban lett bé-telyesedéseket meg-ésmérni ne kéntelenítteffenek. Könnyen meg-engedem, hogy ezen mi DÁNIELünknek-is írásai a' Testi - Izraelitáknak, akarom mondani, az újjá-füületetlen Lelkes - Embereknek nem mindenekben tetffenek: de ellenben a' Lelki - Emberek, kik már a' Mennyei új Életet elkezdették, lehetetlen hogy ne tsudálják és az Égig ne magabírtalják, lévén azok Isteni Lélekkal bé-tölt, és a'tól egészen el foglaltatott szívöl fármaztak. Szóljának továbbá az ő Lelki Életéről, és tégyenek ellene mondhatatlan Tanubizonyságot minden ő Tselekedetei: az ő füntelen való áldozatai, buzgó Könyörgései, Alamisnátkodásai, a' Kegyesség, Munkáinak gyakorlásai, a' mellyek között Magának, 's e' Világnak telyes meg-tagadásával XC. Éftendöket ért hozzú, Kegyes és füent Életét, nem valami nyavalyáktól erőltetett Halál által, hanem az Emberi Termézetet tápláló Élet' Olajjának

jának lassanként való el fogyása, és végre el-aluvása által ezen folyó Ezer-hétfáz hetven negyedik Éltendőben, Bőjt-Más Havának XXIV. napján, dél utáni egy óraker el-végez-vén, Lelke e' Világi dolgok közül, a' Mennyeiek közé, a' változhatatlan bódog örökkévalóságra által tétetteték. Igy élt Néhai Méltóságos *Liber Báró* Vargyasi idösb DÁNIEL ISTVÁN Ur ö Nagysága! Igy végezé ditséretesen folytatott Tíztes Eletét!

Én pedig minekutánna ennek az áldott emlékezetü Ke-reftény és Tíztes Férjfiúnak Életét 's Példáját rövideden Ti elötökbe terjesztetem: Már leg-elsöben-is Térdeimet a'Szen-tséges Tsáfári, Királyi és Apostoli FELSÉGEKNEK Széke előtt mélységes alázatossággal meg-hajtom, és, mint-hogy ez az Ö Felségek Igaz Híve már többé nem szólhat; Én-is pe-dig azö Hozzája tetemesen és sok részben mutatott Kegyelmes-ségeket illendöleg meg-közfönni nem tudom: tehát annak a' buzgó Háládatosságnak kedves illatu áldozatját, melly az ö szívében, mint valami Oltáron egéz Életében ég vala, Szent ISTENem eleibe bé-vízem: *A' Menynek és Földnek hatal-mas Királya tégyen Szövetséget a' maga Választattával: mind örökké erősítse-meg annak magvát, és Nemzetségröl Nemzet-ségre erősítse-meg Királyi Székét!* 'Sólt. 89.

Meg-hajtom magamat Ti-elöttetek-is Erdélyi Felséges Királyi Gubernium! Ezen N. Mélt. Uri Férjfiúnak, valóságos DÁNIELnek Életében Jó Urai, Faurorai! *Az erős Isten áljon min-denkor a' Ti Gyülekezetetekben; a' Tudománynak, Böltesség-nek, és Egyenességnek Lelke vezéreljen minden jóra; a' Min-denhatónak árnyéka nyugóftaljon-meg kit kit, és minden Gono-fok ellen Kegyelmesen védelmezzen!*

Nemes Hazánk' minden *Circulussainak* Fő Tíztsjei, Méltóságos Urak, Grófok, és *Liber Bárók!* Imé egy Tíztsi

Tárfa-

Társatok promoteáltatott, a' Bárány Széki előtt udvarló Bóldog Lelkek közé vitettetett! Ti-is, mint ő vala, míg e' Világi dolgok között múlatoztok, Légyetek az ISTEN és az Emberek előtt Kedvesek! Éljetek Tisztességben! Végre pedig Tiszteltessetek meg az Igazságnak hervadhatatlan Koronájával!

Tekintetes Nemes Udvarhely Fő, *Barátság és Keresztúr* Fő Székek; és ezeknek minden Tisztjei: Igaz Fijai, a' kik ennek a' bölts és egyenes bívü DÁNIELnek, amaz Izrael Nemzetéből származott DÁNIEL Fő Tisztartóhoz hasonló Fő Tisztnek igazgatására valátok egy ideig bízattatva! Le-tette már végképen azon fényes, Tinéktek hasznos Hivatalát, és fokkal ditsőségefebbre promoteáltatott. Ti tartjátok mindenkor femeitek előtt az ő jó Tanátsait; példáját kövessétek; és az ő Neve maradjon áldott emlékezetben ti-nállatok! Ti, továbbá, és a' Ti egész Helységtek, Városaitok, Faluitok, és ezeknek minden Lakosai légyenek az Urtól áldattak! A' kegyesség, az ISTENI Tisztület, Felsőges Örökös FEJEDELMŰNKHöz az igaz Hívtség, Elöl járóitokhoz a' kéz Engedelmesség, egy-más között a' tiszta Szeretet, barátsági jó indulatok virágozzanak Ti köztetek, és teremjenek kedves ízű fok gyümölcseit.

Te hozzád fordítom immár szavaimat Méltóságos Liber, Báró Vargyasi DÁNIEL ISTVÁN Ur, a' Tsászári és Királyi FELSEGÉKnek Arany Kultsos Kamarás Híve, Nemes Udvarhely Széknek Fő *Administrátora*, az Udvarhelyi Réf. Oskolának vigyázó Fő *Curatora*; ez idvezült Tisztos Urnak Életben lévő egyetlen egy és igen kedves Fija! Ki-mondjam-e? vagy el-halgassam? Önnön magad szavai után el mondom: Harman valátok ISTVÁNok nem fokkal ez előtt e' gyásba borult Házban: de már nem látod többé édes ISTVÁN Ur Átyádat; nem találod, óh fájdalom! óh fájdalom! nem találod

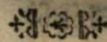
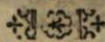
találad Kedves ISTVÁN Fijadat! úgy képzeled magadat, mint a' vizen sebessen futó Hajót, a' melly maga után nem hágy semmi nyomot. Mit mondjak? mi módon vígáztaljalak, a' ki magam-is fok tekintetekre nézve vígáztalálás nélkül zúzkölködöm? A' JEHOVA orvosló kezeivel illesse fajdalmas Szívedet; kötözzé-bé febeidet, és Emberi gondolatok felett építse-fel Házadat! Továbbá, az Igaz Isteni Tiszteletben, a' Kegyetségnek munkáiban, a' mint idvezült Ur édes Atyádnak nyomdokán már régen el-indultál, menyj erőről erőre, nyereségről nyereségre, mig bé jutsz a' Sionra az erős Zebaóth ISTEN eleibe.

Méltóságos Libera Barónissa Vargyasi DÁNIEL POLYXÉNA Afzony, Néhai b. e. Méltóságos Liber Baró Hadadi VESSELÉNYI ISTVÁN Ur ö Nagyságának Életében igen Szerelmes Párja, most pedig, már fokzorozott Gyáft viselő bölts és Kegyes Özvegye, K. e. Halottunknak Életben lévő egyetlen egy Leánya! Én különös ditsőségemnek tartotam volna, *Rezsiké* idvezült Ur *édes Atyádnak* veled való bölts és kegyes befélgetéseit *bár tsak* egyfzer hallani szerentsém lehetett volna. Nem mondanék most egyebet, hanem az ő vígáztaló hathatós szavaival éltetnélek, és az ő Tanátsát adnám újjanon elődbe. Olvastam hozzád küldött egy Levelét, olvastam déák és magyar nyelveken ki-adott némelly munkáit. Ezek a' Szent Irás Tanításainak szép rövid Summája. Ezekre igazitalak; ezek mütátsanak útat vígáztaltatásodra, adjanak jó Tanátsokat Életednek bölts folytatására, nyífsák-fel zemeid előtt Hozzád gerjedező Atyai zívét. *Édes Leányom!* a' mi Kegyelmes és Szövetségés ISTE-Nünk Atyai fogadása szerint legyen Tenéked és Házadnak Gondviselő *édes Atyja*, mindenekre elégséges óltalmában tartson-meg, ennekutánnára minden somorú változások ellen óltalmazzon! Ez vala Néhai Ur *Édes Atyádnak* egykor hozzád intézett bugó kívánsága: most-is, ha zólhatna, kétség nélkül

kül ugyan azt mondaná, mellyre ímé én-is telyes Szívemből *Ament* mondok.

Drága emlékezetű Halottunk' Kedves Léányának Méltóságos Uri Zalogjai! Méltóságos Liber Báró Hadadi VESSELENYI MIKLOS Urfi, a' Tsászári és Királyi Felsegeknek főlgátjokra a' Nemes Barkóianum Lovas Régimentben egyik vitéz Kapitány Ur! Méltóságos Libera Báronissa Hadadi VESSELENYI 'SU'SÁNNA Ur Afzony! és Élete' Szerelmes Párja, Méltóságos Liber Báró és V. Colonellus Losontzi BÀNFI GYÖRGY Ur, a' Ditséretnek és Tízteségnek zöld *Laurussával* ékeskedő jeles Uri Férjfiú! Méltóságos Libera Báronissa Hadadi VESSELENYI MÁRIA Afzony! és Élete hív Párja, Méltóságos R. Sz. B. Gróf Széki TELEKI ÁDÁM Ur Nemes Kö-Vár Vidékinek nagy érdemű Fő Kapitánya! Méltóságos Libera Báronissa Hadadi VESSELENYI ANNA, a' Szüzességnek zöldellő borostyán Korójával ékes Kis-Afzony! Ísínét Néhai Kedves Unokájától, Méltóságos Libera Barónissa Hadadi VESSELENYI POLYXENA Afzonytól, Méltóságos Liber Báró M. Gyerő Monostori KEMÉNY SIMON Ur ö Nagysága', a' Tsászári Királyi és Apostoli Felsegek' Arany Kültös Kamarás Hive', Nemes Krafná Vármegye' Nagy érdemű Méltóságos Fő Ispánnának elébbeni Szerelmes Házas Társától bülettetett, Méltóságos Libera Báronissa M. Gyerő Monostri KEMÉNY DRU'SIÁNA gyenge Kedves Kis-Afzonyka! az Atyafiság és az igaz szeretet úgy öfve kötött Türeket, mintha mindenikben azon egy Lélek lakoznék: azért tudom róf neven nem véfizek, hogy én-is így öfve foglalalak benneteket: ZöldeljeteK, Virágozzatok, mint a' Vizek mellé plántáltatott Élő Fák, teremjeteK az ISTENI és Felebaráti Szeretetnek jó ízű gyümölteit!

E' Néhai Tíztes DÁNIEL Ur ö Nagysága Kedves reftvéreinek Méltóságos Uri MaradéKai, mind a' Férjfiú Ágon,

mind pedig a' febbik Nemen! Minden Méltóságos Uri Familiák, mellyekkel az Atyafiság, vagy Barátság Jussán özve köttetése vala! Méltóságos Gróf és Liber Baró Urak! Mélt. Uri Azzfonyok! Lakozzék az URnak Félelme a' Ti Szíveitekben, hogy az Egek URának tulajdonitsatok Erőt és Hatalmat.

Erdélyi egész *Reformatus Status*, minden *Reformatus Tractusok*, *Collegiumok*, ezeknek Méltóságos és Tekintetes *Curatorai*, Tízteletes Esperestjei, Tudós Professorai, Papjai! Imé az ISTEN Vitézkedő Anyafentegyházának egy Oklópa ki-düle: egyik vigyázó *Curatornak*, dajkalkodó édes Atyának fêmei bé-húnyának: egy Új Testamentumi valóságos Próféta meg-halálozék: Sirjanak a' Sionnak útai, sirjanak az ő Papjai, az ő Szüzei légyenek zomorak. De azonban meg-nevéstetek minden vigasztalást: Ne félj Te kicsiny Sereg, mert az UR gondot visel Te réád.

Maros-Vásárhelyi Reformatum Virágzó Collegium! Udvarhelyi Ref. Nemes Oskola helyentől bővebb vala ezen közönséges *Patronusunknak* adakozása, úgy-mint a' kinek el-felejthetetlen Kegyelesége eztendönként bőven táplál vala: annál méltábban bántódkunk, fájlalván egyaránt Arvasághoz közelítő Sorsunkat, Igaz-é, vagy nem, nem vitatom. Azt írják némelyek, hogy ama' Babylóniai Fő Tízt, DANIEL fent Próféta, meg-halálozván 'Su'sánban, a' mint azon Vározt az által folyó *Tigris* Vize két részre szakasztja, el-temetetett a' vizen túl való részében, és az az után, Népnök sokaságával, borral, búzával, szép gyümölcsös és virágos Kertekkel, egy főval, minden gazdagsággal bővölködő lett; a' midőn, ellenben, a' Városnak vizen innen való része el-fegényedett, és csak nem utolsó puftulásra jutott. Nagy per indúlt ez okon a' Városnak két része között, amazok-is megtartani igyekezvén, ezek-is a' magok Földökbe temettetni kíván-

kívánván: olly' fzent Embernek Testét. Végre úgy egyeztek meg, hogy egyik eztendőben a' vizen túl, másikban pedig a' vizen innen tartatnék; és a' fzerint tselekedtek, míg egykor Perfiának *Senigar Saas* nevü Királya, az egész dolgot meg értvén, illendőnek ítélte, hogy olly' fzent Prófétának teste, helyből helybe hordoztatván, háborgattasék. Parantsolt annak-okaért, hogy térefsék az üveg Kóporsóba, és a' Város között folyó vizen által járó Hidnak függesztésék épen a' közepére, hogy a' Városnak mind két rézeiben lakozók egyaránt zemlélhefsék, mind két réftől egyenlő mezfseségre lévén. E' fzerint tselekedtek: de azt nem írják, mint lett annakutánna ő közöttök a' Gazdagság dolga. Szerentséfebek vagytok Ti Vásárhelyi és Udvarhelyi *Collegiumok*: mert imé ezen nagy *Patronusunknak* tetemei majdon bé-tézetnek ugyan a' *Vezsösi Kriptába*; de közöttünk marad eleven képe, Mélt. L. B. *Camerarius* és Fő Tiszt V. DÁNIEL ISTVÁN Ur ö Nagysága, a' ki nem üvegen által, hanem fokott le-erezkedése fzerint, meg-engedi magát láttatni zemtől zembe. Nézzetek annak-okaért ő réája; mert kétség nélkül hízem, és erőfitem, hogy mind túl, mind innen a' vizen, az ő adakozó Jóvóltából fogtok tápláltatni a' meg-elégedéfig.

Méltóságos Urak, Tekintetes és Nemzetes Haza Fijai, a' kik ezen most gyáfzba borúlt Méltóságos Házhoz Barátsággal, fzeretettel, jó indulattal, hívséggel foktatok viseltetni! imé ezennel el-költözik végképen Ti-közületek Néhai Mélt. L. B. Idösb DÁNIEL ISTVÁN Ur ö Nagysága: Ti maradjatok békefségben, éljetez Tisztéfségben!

Udvari minden Tisztjei, Szölgai, Jobbágyai, Jobbágy Afzfonyai! Jól tselekedtétek, a' kik illy' felid, bölts, és Kegyes Uratokat Életében, Életének vizontagságai között, közelebb utólsó óráiban, és ezen el-remettetése' Pompájának alkalmatofságával, hozzája tartozó Hívségtekkal, engedel-

mességtekkal, serény forgolódástokkal meg-tiszteltétek: Szí-
veiteknek tökéletessége zerint áldjon - meg az UR Titeket
mindnyájan!

Egész Halotti *Frequentia!* vóltaképen meg-bizonyítottá-
tok, hogy ezen Néhai Mélt. Urat, ISTEN és Emberek e-
lött KEDVES és TISZTES Férjfiúnak esmértétek, tartottá-
tok, a' midön illy' szép Sereggel, töbnyire mezőze Földről
ezen előre el-rendelt Napon és Helyen meg-jelenvén, az ő
utolsó Tisztességét meg-adni kívántátok: Tiszteljen-meg az
UR Titeket-is, kit kit Sorsához illendöképen mind-éltetel-
ben, mind halálotokban; végre helyhezteszen a'ma minden
Tisztességeknak ditsőséges Templomába az Egekben!

Nem tartóztatlak Én immár tovább Néh. Mélt. L. B. Var-
gyafi idősb DÁNIEL ISTVÁN Ur! Dániel! Dániel! Te kizána-
tos, Te Kedves és Tisztos Férjfiú! Meny-el immár Te
Harárodig, és el-nyúgfzol, és állasz a' Te állapotokra
a' napoknak végén.

V É G E

Az igaz Híveknek, Világi életek határánál nyerendő édes és
K i v á n a t o s

NYUGODALMOK, ÉS VÉGRE TÖKELLETES ÁLLAPOT-
TYOKRA VALÓ ÁLLÁSOK,

M e l l y e t,

Amaz ISTEN, Király, és Haza Igaz Hívének amaz Igaz és
valóságos DÁNIELnek:

NÉHAI MÉLTÓSÁGOS L. B.

V A R G Y A S I I D Ő S B

DÁNIEL ISTVÁN

UR Ö NAGYSÁGÁNAK

ÉLETÉBEN NEMES UDVARHELY SZÉK,

BÖLTSESSÉGGEL ÉS EGYENES IGAZSÁGGAL FÉNYLŐ

FŐ KIRÁLY BIRÁJÁNAK

Az örök Nyugodalomra lett bé-érkezése után el-
temettetésének alkalmatosságával Veszszösön 1774-
dik Esztendőben Pünkösöd Havának 29-dik nap-
ján, igen fényes Uri Sereg előtt, együgyü
Halotti Tanításban elő adott

D E Á K I F I L E P P Á L,

A Kolosvári Reform. Ekklesiának egyik méltatlan Tanítója.

S Z E N T L E T Z K E .

D Á N . XII: 13.

Haaz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára

És te Dániel meny-el a' te határodig, és el-nyúgóskol és állaf a' te állapotodra a' napoknak végén.

Ma' ditsőséges emlékezerü Római Keresztyén Tsáfárról Első *Maximilián*ról írjak az *Históriák*, hogy a' mint egy felöl e' világi múltandó ditsőséghez méltósághoz nem ragatzkodott, úgy más felöl e' világon tsak bujdosó és jövevény voltát, olly' méljen fíven viselte, hogy annak fűntelen való emlékezerére maga számára kézfitterett Koporsóját mindenkor magával hordozta. Követvén ebben, e' Kegyes Tsáfárnak példáját az ő Unokája-is, és a' Római birodalom-

dalomban *Successora*, Ötödik *Károly* a' ki ha fíntén Tsázári Koronáját, ditsőséget halála előtt két eftendökkel magáról egéflen le vetkezte is, de az alatt az idő alatt-is soha a' maga Koporsóját magától el nem hagyta, halandóságának, és e' földön tsak bujdosó jövevényiségének elötte való hordozására.

Sokkal jobb, és bizonyosabb, végből tudják vala t. i. Sz. H! ezen *Kegyes* és bölts *Imperatorok*, az ISTENnek ki nyilatkoztatott bejédéből azt, a' mit ama' nagy *Orator* a' *CICERO* tsak a' természet világánál-is kéntelenített meg-esméni, hogy e' világon tsak mint valami kevés ideig rendeltetett állásunkban, vagy vendég fogadó házban, és nem mint örökös házunkban lakunk. A' mellynek meg-gondolása bátoritá hajdon, ama' 4-dik *Seculum*ban élt *Caesáriai* tudós és *kegyes Püspököt* *Bafilust*-is arra, hogy midön az *Arrius* tudományával magát meg-béjéget *Valens*, Római *Imperatortól* igaz hite, s vallása mellett való áthatatóságáért örökös fámkivetésben küldetnek, akkor a' *Kegyes Püspök* nagy bátorsággal ezt felelé az *Imperator* Követének: Semmi fámkivettéstől nem félek, a' ki e' földnek semmi helyéhez magamat soha-is nem kötöttem, de a' mint ezen helyet a' mellyen most lakom, tulajdonomnak nem tartom, úgy minden helyét e' földnek, akárhová lakozni mennyek, magaménak vélem; mert az egész föld kerekségén akár-melly felé mennyek, tsak jövevény és bujdosó vagyok.

És vallyon ugyan nem magunkévá tehettyük-é mi is minnyájan K! a' *Kegyes Bafilus'* ezen vallástételét, e' földön való jövevény, és bujdosó voltunkról? Valjon ígerhetnének-é mi-is magunknak állandóságot e' földön? Valjon nem tudjuk-é azt, hogy a' mi életünknek napjai nem tsak nem állandók, hanem közönségesebben a' *Jób Pátriárka* évei fzerént gyorsabbak a' *Takátsnak* karikájínál, és ollykor remén-

remétségünkön kívül el-múlnak, el - múlnak mint a' gyors Pályafutók, és mint a' könnyen folyó hajók. *Jób. VII: és IX.* Nem tudjuk-é azt Mó'seffel, hogy a' mi éztendeinknek napjai 70. vagy 80. éztendő, melly mikor hirtelen el-múlik el-repülünk *'Sólt. XC.* Hol találhatnánk mi-is ez egész földnek kerektségén olly' állandó nyúgodalomnak helyét, az holott nem mint jövevények és bujdosók, hanem mint örökösök örökös és állandó meg maradásunkat remélhetnök? midőn minnyájan arra tanítottunk a' fent Páltól, hogy nintsen itt maradandó Városunk, de jövendőt keresünk, e' földinél jobb hazát Mennyeit kívánunk *'Sid. XI és XIII:* Hogy így e' Világi életre lett bé-lépésünk után világi egész életünk böltsönktől fogva Koporsónkig ne egyéb légyen, hanem az ISTEN örök *Decretumába* el- végeztetet határunkra való fietésünk, hogy azt egyzser el-érvén e' világnak *valét* bútsút mondgyunk, bujdosásunknak véget vessünk, Pálya futásunknak fok féle keferüség~~ei~~ után ha-jól téltünkntsendefen el-nyúgodjunk, és végre a' napoknak végén változhatatlan örökös állapotunkra elé álljunk. A' mint ezt egy férjfiúnak ábrázatyát viselő mennyei Angyal közelebről amaz ISTEN férjfiának a' Dániel fent Profétának példájában ekképpen tette elönkben: *És te Dániel menny-el a' te határodig, és el-nyúgofol és állaf a' te állapotodra a' napoknak végén.* Dán. XII: 13.

A' melly ígékről való elmélkedésben igen tettik énnekem Sz. H! a' Dániel Profétához fálló Mennyei fent Angyalnak szavaiban szorosan meg-maradni, és azoknak három szakaszait együgyü tanításomnak három de rövid Réfzeivé tenni. Mellyre nézve láffuk *Elsöben* Dániel fent Profétának az Angyaltól hirdettetett határaig való menetelit ezekben: *És te Dániel menny-el a' te határodig. Másodfor,* Az ö nyúgodalmát ezekben: *és el-nyúgofol. Harmadfor,* a' Napoknak végén az ö állapottyára lejendö állását ezekben: *És állaf a'*

te állapotodra a' napoknak végén. A' mellyekkel egyfzersmind én-is tsekély tehetségem fzerént érdemlett utolsó tisztességét meg-adni fándékozom ama' gyázos *Theatrumon* fekvő ISTEN Férjfiának, amaz igaz és valóságos DÁNIELnek Néhai Méltóságos Liber Báró Vargyasi idösb DÁNIEL ISTVÁN Urnak ö Nagyságának. Életében Nemes Udvarhely Szék böltseféggel és igafsággal fénylő Fő Király Bírójának, Hazánk nagy tudományu *Nestor*ának, az ISTEN Háza Dánieli buzgó Kegyefségü Ör-állójának, és Oskoláink tápláló Abdiáfsának, de már jaj fájdalom! mind ezeknek és nekünk-is tsak kívánatos kívánságunknak.

A' mi azért az *Elsöt* illeri, nem tartom én fükségesnek hozzás befédekkel annak visgálásában idöt töltöni valyon az a' gyóltsban öltözött Férjfiú avagy Angyal a' ki ezeket az ígékét Dánielnek föllotta, egy völt-é a' teremtett Angyalok közzül, vagy pedig a' mint némellyeknek tettzik az O' Testamentomi fzent Atyáknak fokföz meg-jelent teremtetlen Angyal az UR JÉ'SUS völt-é? mivel elég világos lévén az, hogy a' ki Dánielnek ezt mondotta: *És te Dániel menny-el a' te hatarodik 's a't.* éppen az, a' ki a' tizedik résznek 5-dik versében ugyan azon fzókkal le-íratik, a' pedig mint hogy azon résznek 16-dik versében világoson meg-küloböztetik más égy olyan Angyaltól, a' ki hasonlatos az ember fainak hasonlatosságokhoz, a' melly-is gyakor ízben elé forduló nevezete a' Szent Írásnak levelei között az UR JÉ'SUSnak; tehát innen akárki úgy ítélnet, hogy ezen gyóltsban öltözött Férjfiú, vagy Angyal a' ki a' kezünk alatt lévő ígékben a' Dániellel fzol, hasonló völt a'több teremtett Angyalokhoz. Gyóltsban öltözött Férjfiúnak nevezetvén az ö Mennyei fejer tisztaságának jelentésére, hogy e' fzerint midön a' Dániel fzent Próféjának halála, 's halála után való nyúgodalma Angyal által jelentetik, azzal az Angyaloknak az a'

kézségek, 's szolgálatyok tétetik előnkben az igaz híveknek halálok körül, melly féri az igaz hívek az ő határokra érkeztén, és el-nyúgodván, lelkek azonnal testeknek romlandó sátorából vitetnek az Angyaloktól a' Mennyei Sion romolhatatlan várában, hogy ott az ISTENnek dicséretével zengedező Angyalok és meg-ditsüült Szentek seregében bé-állittassanak. Ezt hát nem tartván szükségesnek hozzáfason ti előtetek műtogatni, lássuk egyenesen *Elsőben* - is Dániel szent Profétának az Angyaltól hirdettetett határáig való-menetelét.

És te Dániel menny-el (úgy-mond) a' te határodig. Az holott-is a' mint minden homály és kétség nélkül a' Dániel világi életének határáról szól az Angyal, úgy ezen szavai-ból egyenesen következik

Először az: Hogy az ember életének vége az Isten örök Decretumában meg-határozott idő legyen. Ki nem vévén innen még azoknak az embereknek-is életük határát, a' kik a' magok rendeletlen életekkel láttatnak az ő napjaikat meg-rövidíteni, a' mellyet tertzik némelly *Theologus*oknak nevezni: *terminum vitae praeter naturalem*, természet kívül való élet határának és a' mellyet az *Augustana Confessio*t követők az ISTEN örök *Decretumának* Könyvéből ki-törölnek, és tsupán csak az emberek rendeletlen életektől függeni állítanak. (a) De valyon ugyan csak a' józan *Philosophia* féri az ilyen mértékletlen, és rendeletlen élet által nyert életnek rövid harára nem *természeti büntetésé* az emberben? Kísoda pedig az, a' ki az embert úgy *formálta*, a' természetet úgy kormányozta hogy gyakorta a' rövid határu élet a' rendeletlen életnek *természeti büntetésé* legyen? Valyon nem

(a) Meg-láthattya ezt a' kinek tertzik, a' többek között a' nagy Tudományú *Mohemius*nál az ő *Dogmatica* Theologiájában, abban a' Rézben melly vagyon az *Istennek Gondviseléséről*.

a' természet URa az ISTENÉ? és így valyon az ilyen *természeti büntetések* nem az ISTEN örök Decretumában meghatározott Isteni büntetések-é? De mi szükség volna Sz. H! a' fényes Nap eleiben-is *Diogénessel* lámpaft gyújtani? Mi szükség volna égy olyan dologban hozzás okoskodásokkal élni, a' mellyet maga a' Szent Irás ki-fejezett főkkal, és minden ki rekeztés nélkül közönségesen tanít? a' többek között Jób Pátriárkánál: *Az ember hónapinak fáma te nálad tudva vagyon, batárt vetettél ő néki, a' mellyet senki által nem hághat.* Jób. ꝛ. XIV: *Nem meghatározott ideje vagyon-é az embernek e' földön, és mint a' bérefnek napja nem olyané az embernek ideje.* Jób. ꝛ. VII. Nintsen-is miért lobbantsa itten valaki előnkben a' Kegyes *Ézékiás* Királynak példáját, a' kinek életéhez még 15, éztendők adattattak, midön életének terjeztéséért illy buzgó fível könyörgött volna az ő ISTENének: *Kérlek óh URam emlékezzél meg arról, hogy én jártam tezelőtted igazságban, és atökéletes fível, és azt miveltem a' mi jó volt teelőtted.* Ésaly ꝛ. XXXVIII. Mivel abban éppen nem a' tanittatik, hogy az ő élete határa az ISTEN örök Decretumában meghatározott időn túl ment, hanem tsak az, hogy az ő terhes söt természet fserint halalos nyavalyájából még az Isteni Kegyelem által meggyógyított, hogy az ISTEN örök végezésében meghatározott életének idejét elérje.

Második következés, az Angyalnak Dánielhez tett ezen favaiból: *És te Dániel meny-el a' te határodig az: hogy az ember világi élete tsak égy olyan útozás, vagy buzdosás legyen, a' mellynek egyfker okvetetlen utólsó határa jár.* Noha ugyan itten igen ki tettző külömbség legyen-is K! az igaz hívekre, és az hitetlenekre az Istent félő Dánielekre, és tsak e' földhöz ragadott *Démásokra* nézve. Mert ha fíntén abban az igaz hívek-is az hitetlenekkel egyenlők, hogy mind-

minnyájon az ő utolsó határokra siető útozók, és bujdosók, e' világ puftáján, de különböznek az ő útozásokban való indulattyokra, tzéljokra, és kívánságokra való nézve; Midőn ugyan is az hitetlenek, e' világhoz ragadott *Démások* tsak e' földön való útozásokban járásokban, tartják minden bődögságokat, midőn e' földi útozásokban tödögölő életeken kívül magoknak jobb életet nem kívánnak, leg-alább annak meg-nyerésére semmiben-is nem törekednek, de ezen a' világon egészlen othon vagynak, és azért neveztetnek-is egész erőben e' föld lakosainak, *Apoc. R. VIII.* e' világ embereinek kiknek rézek tsak ez életben vagyon, *'Sólt. XVII.* és a' kik minden javokat e' világon el-vették *Luk. XVI.* Akkor ellenben az igaz hívek, az ISTEN előtt Kedves Dánielek, a' mint e' világ puftáján való útozásokban fűntelen a' jövendő életre törekednek, úgy nem-is tsak arra nézve tartják magokat útozóknak, bujdosóknak, e' földön hogy kevés idő múlva határokra érkezvén, e' világot el-kell hagyniok, hanem arra nézve kiváltképpen hogy az alatt-is míg testekben e' földön bujdosnak, fívek lelkek az Egekben mulatoz, arra nézve, hogy még itt e' földön magokat Mennyei Polgároknak tartják, és igaz Hazájokat azt az ő előttök kedves társalkodást, édgyütt való nyájas mulatozást, a' mellyet egyedül kívánnak, a' mellyben egyedül gyönyörködnek, tsak Mennyben láttyák, nézvén e' világ puftáján való útozásokban-is Mó'seffel ama' tickos Jordánon az halálon által ama' Mennyei Jérúsálemre, melly útozásoknak, e' földön való bujdosásoknak égyetlen égy tzélja és határa. Egy szóval az igaz hívek az ISTEN előtt kedves Dánielek örömmel mondgyák azt: *Victor sum*, útozó vagyok, mert mind annyifor utánna tézik azt-is: *ad aeternae quietis portum propero*, az örök nyúgodalomnak rév-partyára sietek, örömmel mondgyák azt a' szent Pállal: Nintsen itten maradandó várafunk, mert mind annyifor utánna tézik azt-is: Jövendőt keresünk *'Sid. R. XIII.* a' mellye-

mellyeket-is az hitetlenek e' világhoz ragadott *Démások* épen nem mondhatnak ; Kik e' világban mind a' kígyó a' porban egézfén belé keveredvén, azon kívül semmi gyönyörűséget, semmi bódogságot nem tartanak, és nem-is kívánnak, de annak javaival mint hajdon a' *Ruben* nemzettsége az ő kövér réttyekkel tökéletesen meg-elégetnek.

A' mellyet-is már midön egy igaz és Dánieli buzgóságú Keresztény bujdosó voltaképpen el-zevlél, zoros kötelelségének és bujdosása tulajdonságának esmérí.

Elsőben-is ugyan azt : *Hogy ezen állapottját, e' földön tsak útozó és bujdosó jövevényiségét elméjéből joba-is ki nem veti.* Mellyre nézve zúntelen előtte forgattya mi most, és mi légyen jövendőben, és ezért akármelley felé fordittsa szemeit e' világon, akár valamelly fényes pompájú és ditsőséges, akár alá való dologra, akár örvendetesre, akár bánattal tellyesre, akár kedve szerint, akár kedve ellen valóra, de minden azt sugalja füleiben : *Viator es et ad portum properas,* tsak útozó vagy, és határodra, az örök nyúgodalomnak révpartyára fietz. Az egész természetnek rende mintaz ő végző határára hamar el-jutó világi életnek példája úgy tűnik eleiben. Ha a' fényes napot az égre fel-jöni, és kedves sugárait a' föld felett ki-terjesztteni láttya, azonnal ekképpen elmélkedik : Imé a' mint a' fel költ nap estvére vízfönt enyészetére jut, ki tudja ha az én földi életem-is akkorra végző határára érkezik, s' utolsó enyészetére mégyen. Ha a' komor Télnek kedvetlenségeit fel-váltó Tavának és Nyárának kellemetességeit valamelly kies virágos kertben szemléli, azonnal azt forgattya : Ki tudja ha az én földi életemnek virágzása-is tsak addig tart, míg ezen hamar el hervadó virágoknak virágzása? Ki tudja ha ugyan ezen virágok közzül, a' mellyeket most látok, még valamellyik az én temettségemre szakabtatik-le? Az honnan fel-kiált gyakorta a' kegyes *Dáviddal*, és azt mondja:

mondja : *Imé URam én te előtted tsak jövevény és bujdosó vagyok, miképpen minden én Atyáim voltanak.* 'Sólt. XXXIX. és hogy ennek meg-gondolása annál hathatófabb, és fogantofabb légyen fívében, ekképpen esedezik Mó'sseffel buzgó fível az ő Istenének. Taníts-meg URam én Istenem engemet, hadd tudhassam-meg az én napjaimnak fámát, és jár-hassák bölts fível te előtted. 'Sólt. XC.

Innen *Másodszor.* Egy olyan igaz és Dánieli buzgóságú Kerefztény bujdosó, a' ki tudja azt, hogy az ember világi élete tsak olyan bujdosás légyen, a' mellynek egyfzer okvetetlen utólsó határára jut, e' világnak tölle hirtelen elmúló javait fzerfelett nem kedvelheti. Bizony ha tsak a' Pogány *Epictetus*nak tanítása fzerint is az okos ember valamelly dolognak meg-fzeretésében az ő fzeretetét mérsékli mindenkör a' fzerettetett dolognak természetéhez: mennyivel inkább tselekezi ezt e' világ puftáján, az ISTEN befédének világánál az örökkévalóság felé mendegelő Kerefztényen útozó, midőn láttya, hogy magok az ISTEN Lelkétől illetett Szent Irók, e' világnak és annak javainak fzer felett való fzeretetől hennünket el-fogni, kívánván, arra e' világnak természetéből, és annak javainak változandó és tollünk hirtelen elmúló voltokból véfznek erőfseget. Ezt tévén a' többek között elönkben a' fzent Pál Apostol ezen fzaibaiban: *A' kiknek Feleségek vagyon, úgy tartsák mintha nem volna, a' kik vígadnak, mintha nem vígadnának, a' kik véfnek valamit, mintha nem bírnák és a' kik e' világgal élnek, mintha nem élnének. Miért azért mert el-múlik tollünk e' világ, és annak ábrázattya.* 1Kór R. VII. Hogy így a' maga e' földön való jövevényiségéről vóltaképpen meg gyözettetett Kerefztény tsak úgy fzeresse e' világot, és annak javait, mint valamelly kedvesen illatozó virágot, a' mellyet míg kezében vagy fzeimei előtt lát, fzeret, kedvel, de el-hervadván ahoz való fzerete-

te-is el hervad, és azon tsak leg-kiffebben-is nem bánkódik, nem búsul, mert tudja hogy tsak hirtelen el-hervadó virág volt a' mit fzeretett.

És ugyan azért *Harmadkor*, Szívén viselvén azt az igaz Kereftény, hogy az ember' világi életet tsak egy olyan utózás légyen, a' mellynek nem sok idő múlva utolsó határára jut; minden foglalatofságát, és forgalmatofságát, tsak e' világiakban nem meriti. Ugy-mint a' ki nagyobb gorombaságot annál nem tart, mint a' ki fővebb foglalatofságát, forgalmatos munkáját, tsak azok körül tézi, a' mellyek hirtelen el-múlnak, azok körül pedig a' mellyek mind örökké meg-maradnak, vagy tellyességgel semmit sem, vagy igen keveset munkálódik, forgalmatoskodik. Jól tudja ugyan-is azt, hogy midön valaki minden foglalatofságát, forgalmatofságát e' világon tsak abban helyhezteti, hogy magának kintsset gazdagságot gyűjtsön, azonban igen könnyen meg-eshetik, hogy az halál hozzá bé közfönvén Kints-tartójának kúltsát kezéből ki-vevő, és ő néki azt mondja: Imhol már el-érkeztél földi életednek határára, fies kézfűlj a' más világra, az örökké-valóságra, nints tovább szükséged kintsre gazdaságra, mezitelen jöttél e' világra, mezitelen mégy-is el abból. Hogy ekkor o'zrán ha életében fíve, lelke, minden-kívánsága, tsak a' kints, tsak a' gazdagság volt, méltán fájára végye ama' Jób Pátriárkánál lévő kesergő fókát: *Az én napjaim el-folyának, reménségeim meg-tsalának, fívemnek gondolatai el-enyékének, napom setétséggé változott, jaj bová lettenek a' mellyeket reménlettem, imé velem edgyütt a' porban fállottanak.* Jól tudja hogy midön valaki minden foglalatofságát, forgalmatofságát, tsak abban helyhezteti, hogy magának fényes lakó helyeket készítsen; gyakorta azonban gradítsaim mégyen hozzá az halál, és néki azt mondja: imhol életednek határa, fényes lakó helyedet a' Koporsó mind-

mindgyárt fel-váltya. Jól tudja hogy midön valaki minden foglalatosságát, szorgalmatosságát csak a' maga mulatságában helyhezteni; gyakorta azomban vendégeskedései között mint hajdon ama' *Babyloniai* utolsó Királynak *Balthasárnak* hirtelen el-haloványódnak ortzáji, el-fogyatkozik derekának ereje, egyben verődnek térdei, 's azonnal vég *válét* vég bútsút mond e' világnak. *Dán. 5. V.* Vagy pedig ha ma vont aranyból készült fátor alatt mindenféle gyönyörüségek között *Cléopátrával* kedvére hajókázik e' világ gyönyörüségének tengerén, majd égy két nap múlva áfpis Kígyónak mérgétől meghal. És jól tudja, hogy az ő éjjeli nappali törekedések után e' világi ditsőségeknek leg-felsőbb pontyán lévők közzül is gyakorta a' kiket a' fel kelő nap talál szerentséjeknek virágzásában, azokat majdon el-enyézvén hadgya a' Kóporsóban, ama' szerint: *Quem dies vidit veniens Superbum, hunc dies vidit fugiens jacentem.* 's a' t.

Sőt *Negyedker* és *utólför.* Vgyan azért hogy az igaz, és Dánieli fívíü Kereftény csak az ő határára fiető, útozó és bujdosó akármelley kedvetlenségeit, és keferüségeit földi bujdosásának békével szenved, örömmel várja bujdosásának végét, és Mennyei örök Hazájában való el-jutását. Tudniillik a' leg-nagyobb kedvetlenségekben, és szomorúságokban-is nagy vígasztalás az, ha azok nem sokáig tartanak, annál nagyobb ha azokat nagyobb és állandó öröm követi: Már pedig ilyenek e' világ puztáján bujdosó igaz, és Dánieli fívíü Kereftényeknek e' világi minden kedvetlenségek, nyomorúságok, és keferüségek, úgy mint a' mellyeket a' szent Pál Apostol csak egy szempillantásig valóknak, és könnyeknek az azokat követő ditsőségeket pedig örökkévalóknak, és állandóknak nevezi. *2Kör. 5. IV.* Hogy így a'ki voltaképpen meggyőzöttetve vagyon arról, hogy világi egész élete nem egyéb, hanem végső határára fiető útozás; az eléggé fel-fegyverkez-

retve vagyon az ötet lövöldöző akármelly keferüségek, és nyomorúságok mérges nyilai ellen. Szalafza-el ugyan is bátor femei elöl az halál által kedveseit, szerelmeseit, azt békével fenvedi, mert tudja hogy az azok után el-índult, és azokat majd el-érő útban vagyon. Légyen e' világtól megvettetett, és alatson forsban; azt békével fenvedi, mert tudja hogy tsak útban vagyon, és majdon határára el-jutván e' világ fiaitól való megvettetését az Angyalok és a' meg-ditsöült Szentek előtt való kedveség, alatson forsát Mennyei ditsöség követi. Szükölködjek ez vagy ama' nélkül, azt békével fenvedi; mert tudja hogy tsak útban vagyon, ki a' pedig a' kinek az útban minden kívánsága teljesedhetnek. Egy szóval akármelly titkos, vagy nyilván való kereftvifelései légyenek is, azokat békével fenvedi; mert tudja hogy földi életének rövid határára jutván, azok a' melyeket fenvedett ingyen sem hasonlittathatnak a' ditsöséghez, melly néki akkor meg-jelentetik. Róm. R. VIII. És ezért nem lehet hogy irtózzék attól az órától, melly ötet földi életének határára juttattya, nem lehet hogy örömmel ne várja únalmas útozása után Mennyei örök Hazájában lejendő el-jutását, melly a' mint únalmas útozásának végét szakasztja, úgy örök nyúgodalmát meg-adja.

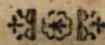
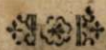
El-kísérétek eddig velem együtt Sz. H! Dánielt, és ő benne minden ő hozzá hasonló szívü, és buzgóságú igaz híveket az ő életeknek határáig. Jertek már, *Másodszor*, és lássuk az ő életek határánál nyerő nyúgodalmatokat-is, az Angyalnak Dánielhez tett ezen szavai szerint: *És el nyúgodokol.*

A' melly tsendes és kedves nyúgodalmokat-is az ő életeknek határára érkezett Dánieli szívü és buzgóságú igaz híveknek minek-elötte világosabban szemléltetném ti veletek; nem lézen úgy ítélem fűkségtelen azt előre meg-jegyezni, hogy midön itten a' Dánielnek álló Angyal az igaz híveknek

nek halálokat *nyúgodalomnak*, más fent írók pediglen gyakorta el-aluvásnak, tsendes álomnak nevezik *1Thess. R. IV.* azt koránt is nem olyan végből tselekezik, mint azok az ISTEN igaz esméretin kívül lévő pogányok, a' kiket az haláltól való félelemnek rebegése egészlen el-foglalván, azt meg említeni sem akarták, de ha mikor még is említeni kéntelenítettének azt ollyatén szókkal kívánták le-rajzolni, a' mellyek az halálnak még csak emlékezetét-is hívekből ki-irták. E' végre nevezvén már azt most e' világból való kimenésnek, most az ő utolsó végek el-érésének, most pedig álomnak, tsendes aluvásnak. Nevezvén sokkal inkább az híveknek halálokat a' mint a' fent írók álomnak, tsendes aluvásnak, az abból végre mint egy édes álomból lejendő ditsőséges fel-ferkenésért, a' bődög fel-támadásnak napján, úgy a' Dániellel szólló Mennyei fent Angyal *nyúgodalomnak*, azért mert ők *mint az Urban meg holtak meg-nyúgoznak az ő fárvasságoktól, és az ő tselekedeteknek jutalma követi őket. Jel. R. XIV.* Ha azért már világosabban szemlélni kívánnátok Sz. H! miért legyen a' Dánieli zivü és buzgósgú igaz híveknek halálok tsendes nyúgodalom, figyelmezzetek e' következőkre.

Tudniillik *Elsöben* nyúgodalom még pedig kedves, és kívánatos nyúgodalom az igaz híveknek halálok amaz ő vezedelmes és gonóz ellenségekre a' *bünre nézve*. Mert valyon ugyan a' leg-fentebb, leg-kegyesebb ember is míg tarvilági élete, nem ekképpen panaszolkodhatik-é a' Dáviddal: *Imé én álnokságban fogantattam, és az én Anyám bünben melegített engemet az ő méhében.* 'Sólt. LI. Nem azt kérheti-é az ISTENTől az ő büneire nézve ugyan ő velle: *URam ne perélj én velem; mert egy igaz sem találtatik te előtted az élők között.* 'Sólt CXLIII. És nem azt mondhattya-é a' Jób Patriárkával, *Kitsoda tehet tiftát a' tiftátalanból* Jób. R. XIV.

Jár ugyan ő amaz egyenes úron, a' kegyefségnek, az Isteni-
 felelemnek után de vallyon hányzor nem botlik azon- meg?
 hányzor nem láttya azt a' maga példájában, *bogy a' lélek*
ugyan kéf de a' test erőtelen? hányzor nem kéntelenítettik
 zemeiből ki-tsorduló könnyhullatásai között ekképpen keseregni:
Ki tudná büneinek fámát esetinek, én fok büneimet, titkos
vétkeimet, Uram nékem bötásád-meg! 'Sólt. XIX. Az honnan
 vallyon mitsoda egész világi élete egyéb, hanem a' véllé zü-
 letett romlottsággal való hartz, tufakodás, és viadal, a'melly
 most a' Sácánt, most a' világot, most a' maga Testét tá-
 maftya ostromúl ellene, most a' Mennyei és lelki dolgokhoz
 való indulatait óltya-ki zívéből, most lábait békózza-meg
 hogy ne járjon az ISTENnek útain, most kezeire vét lán-
 rzot, hogy a' jóságos tselekedetekben ne foglalatoskodgyék,
 most pedig nyelvének kerekeit köti meg hogy az ISTENnek
 ditséreteit ne zengedezze, és mind ezekben úgy annyira os-
 tro-noltatik, hogy gyakorta el lankadott zívvel, bánatra erefz-
 tett zóvel kénteleníttefsék azt mondani a' kegyes Á'sáffal:
El-fogyatkozott immár az én testem és az én zívem, 'Sólt.
 LXXIII. Kénteleníttefsék a' zent Péterrel azt kiáltani: *Uram*
JÉ'SUS tarts-meg mert el-vefek! és a' zent Pállal azon fi-
 ráncozni: *Oh én fegény ember kitsoda fabadithat meg enge-*
met ezen balálnak testétől. Róm. R. VII. De az halál által e-
 zen vezedelmes és gonofz ellenségen tellyes gyözedelmet vé-
 zen; *mert a' ki az igaz hivek közzül meg-hólt, meg-fabadult*
a' büntől. Róm. R. VII. Meg-fabadult annak nem tsak bün-
 tetésétől, nem tsak uralkodásától, hanem minden benne va-
 ló maradványától is az ő Jéfussá érdeme által. 1 Kór. R. XV.
 Ekkor mondja nagy örömmel: *evafi,* az az, a' bünnek min-
 den tsalogatásai, minden ostromai alól már ki hatoltam, ek-
 kor kiáltya gyözedelmének jeléül haldokló Jéfussával: *Con-*
sumatum est, el végeztetett, az az, már minden hartzomnak
 's tufakodásomnak a'bün ellen zereintsés vége lett, ekkor ajánlja
 gyöze-

győzedelmet vett lelkét az örök nyugalomra Jéussának kezében a' szent Istvánnal ekképpen: *Jövel Vram Jésus vedd hozzád lelkemet!* Tsel. R. VII. És ekkor bútsúzik örömmel, és vig kedvel e' világtól a' vén Siméonnal ekképpen: Mostan botsátod el Uram a' te szolgádat békével. Hogy így a' kit büntetése a' bünre hozott vala e' világra, a' kit újjá büntetése abból nagy részén meg-fabadított, halála végre attól tökéletesen meg-mentett.

*Másodszor Nyugalom, még pedig kedves és kívánatos nyugalom az igaz, és Dánieli szívű híveknek halálok e' világi életnek sokféle keserűségeire; és viscontagságaira nézve. Mert avagy a' leg-szentebb ember-ise' földön nem azt valja-é a' Mó'ssellel: A' mi életünk napjainak a' leg-java-is nyomorúság és fáradtság. 'Sólt. XC. Avagy nem láttya-é azt a' Jób Pátriárkával, hogy a' mint az eleven fénből fel-mennek a' firkák, úgy következnek e' világi életben a' nyomorúságok Jób. R. VII. Avagy nem tudgya-é azt ugyan a' Jóbbal, hogy valaki csak e' világot meg-látta, bővölködik báborúságokkal Jób. R. XIV? és ezek között gyakrabban az igaz hívek többel: vagy az ő híteknek próbáltatására, vagy e' világtól való nagyobb el-vonattatásokra, vagy más egyéb okokra nézve. Vallyon ugyan nem a' kegyes szívű és buzgó lelkű Ilyéfnék kesergése é ez: *Elég immár az én életem, mostan azért óh Uram vedd-el az én lelkemet* 1 Kir. R. XIX. Vallyon nem a' kegyes Ásáf fíralmas panázza-é ez: *Hijába tartottam tiftán az én fivemet, hijában mostam ártatlanságban az én kezemet, mert minden napon nyomorgattatom és minden reggel ostoroztatom* 'Sólt. LXXIII. És vallyon még ma is nem fok kegyes lelkek láttyák-é keserves szível magokat a' sokféle világi nyomorúságoktól, keserűségektől mintégy fel-kézfült hadtól és ütközetre ki rendeltetett seregtől ostromoltatni? nem fok kegyes Dávidok fohajtoznak-é még ma-is ekképpen: *Vajha**

Vajha valaki nekem fárnnyat adna mint a' Galambnak, elrepülnék és nyugodnám, szetnek ki-fabadúlni a' sebes féltől, a' nyomorúságoknak forgó feléből. 'Sólt LV. Bizony Sz. H! midőn e' világra bé-lépünk, akkor lépünk in vallem lacrymarum a' fokféle keserves könnyhullatásoknak szomorú völgyében, az előtt első szónk a' sírás, a' következők pedig a' sohajtás, és a' jajgatás. Az honnan nem tsuda hogy Kérdésben tette vala azt régentén a' tudós és kegyes Augustinus: Ki volna az a' már meg-élemedett emberek közzül, a' ki inkább nem válaftaná azt, hogy meg-baljon, mint sem azt, hogy tsetsemőségére ismét vízká térjen, a' mellyben életét nem nevetéssel, hanem sírással kezdette, réa ez életben következő sokféle nyomorúságainak keserves víkontagságainak előre való jóvendülésére? Már pedig mind ezeknek örökös végét szakasztja az igaz hívekre nézve az halál. Ez az igaz hívek életék szelvezes hajókázásának tsendes rév partya, ez az ő hozzás, és terhes hartzok után nyerő gyözedelem, ez az őket meg-újító, meg-früfitő *requies laborum ac miseriarum*, nyomorúságoknak, és fárattságoknak édes nyugodalma, melly szomorúságokat örömmel, könnyhullatásokat, az ISTEN Jóbja felől mulatozó gyönyörőségekkel, erőtelenkedéseket, 's kínos fájdalmakat örökké tartó egésséggel, szükölködéseket a-páthatatlan kintsel, fárattságos munkájokat örökké való nyugodalmmal váltja fel. Oh kedves nyugodalom! oh kívánatos nyugodalom! melly által a' kik születtettünk vala a' nyomorúságokra, mégyünk a' boldogságra, a' kik születtettünk vala a' fárattságra, mégyünk a' nyugodalomra, és a' kik születtettünk vala a' nyavalyáságra, mégyünk az idvefségre, amaz idvefségnek egyedül való vezére a' JÉ'SUS által.

Az honnan Harmadkor nyugodalom, még pedig kedves és kívánatos nyugodalom az igaz és Dánieli szívű híveknek haláluk a' *Kegyelemre nézve*. Tudniillik Sz. H! A' mint

e' Világra lett születésünkör minden bennünk lakozó belső Kegyelem nélkül vagyunk, a' mint a' JÉ'SUS Vére, 's érdeme által lett újjá születésünkör a' Kegyelemnek kezdetét vélfűk, úgy az ISTENnek tsókja által nyert halálunkör (mert ilyen minden igaz Híveknek halálok) a' Kegyelemnek tökéletességét vélfűk lelkeinkre nézve. Mert vallyon ugyan hiteknek általa a' JÉ'SUS édes ölében tsendefen nyugovó igaz Híveknek-is az ő esméretek e' világon nem tsak rész szerínt való-é 1Kör. 13. XIII. Vallyon az idvefség dolgában-is, míg tárt világi életek nem tsak tükör vagy *Perseptiva* által, és nem de nem tsak homályos befűdek által látnak é 1Kör. 13. XIII? Nem kéntelenítettnek-é a' szent Pál Apostollal sokszor ekképpen sohajtozni: *Oh Istenbűltességének, és tudományának mélységes gazdagsága, melly meg-foghatatlanok az ő útai, és végére mehetetlenek ítéletei.* Róm. 11. XI. És vallyon a' mint az esméret úgy a' meg-szenteltetés-is nem tsak rész szerínt vagyón-é ~~ő benne~~ ~~ez életben?~~ De ellenben halálok után nem de nem ~~zínről zínre~~ néznek-é lelkekben a' benne lévő Kegyelem által, ugyan a' szent Pál szavai szerínt *ama' Mennyei Sion-begyén, amaz élő Isten várofsában, ama' Mennyei Jerúsálemben és amaz első fűlötteknek gyűlekezetekben, kik fel-trattattanak menyben.* 2Sid. 12. XII. És így légyen bátor az halál az igaz, és Dánieli fűvű Hívekben az ő testek bomlandó Sátorának el-rontója, de bizony a' Kegyelemnek benne építője, rontsa rothasza bátor amaszt, de bizony ezt építi, és nagyobb tökéletességre vízi. *Tudgyuk azt mondgya a' szent Pál Apostol, hogy ha e' földi házunknak bajléka el-bomlik azomal épűlésünk léfén menyben* 2Kör. 5. V. Tudgyuk hogy a' mint bűnre, és tisztátalanságra, születettűnk e' világra úgy a' tökéletes tisztaságra, és meg-szenteltetésre mégyűnk: (ha igaz hívek vagyunk) az halál által a' Mennyei dűrsűségben.

Es innen már *Negyedker* és utólzör Nyűgodalom még pedig kedves és kívánatos nyűgodalom az igaz, és Dánieli
buzgó

büzgő szívű Híveknek haláluk az örök Ditsőségre nézve. Az halál ugyan is az Kl. melly az igaz Híveknek ama' valóságos *porta triumphalist*, ama' mennyei ditsőség várának győzedelmi Kapuját megnyitva, mert a' szent Pal szavai szerént nem azok a' kik futnak, hanem a' kik futásokat elvégeznek, nem azok a' kik hartzolnak, hanem a' kik hartzoló helyekről győzelelmmel mennek-el, nem azok a' kik híznak, hanem a' kik hiteket mind végig, életeknek végéig áthatatofon megtartják nyerik-el a' ditsőségnek Koronáját *2Tim. R. IV.* Míg e' földön élünk csak olyan halandó 's erőtelen emberek társaságában vagyunk, kiknek életek, szerentséjek, 's boldogságok ha ma fénylik, hólnap enyéznek, ha ma virágzik, hólnap elhervad, de az halál által ad minket amaz halhatatlan, romolhatatlan lelkeknek az Angyaloknak kezekben, hogy ő töllök az Ábrahám kebelében vitettefűnk *Luk. R. XVI.* és ő vellek abban a' ditsőségnek helyében mind örökké örvendezzünk mellynek Templóma a' Mindenható ISTEN, Szövetneke a' Bárány JÉ'SUS, *Jel. R. XII.* és az hollott nem mégyen foia többé alá a' mi napunk, és a' mi hóldunk, nem fogyatkozik-el; mert az UR ISTEN lézen minékünk örökké tartó világofságunk, és a' mi keserűségünk napjainak örökösön vége szakad. É'sa. *R. LX.* Míg e' földön élünk csak jövevények és az URtól távol valók vagyunk, *2Kór. R. V.* de az halál által vízfá térünk az ISTENhez, és az URhoz közel mégyünk lakni *2Kór. R. V.* Míg e' földön élünk csak nyögünk mint a' Galambok Ézékiással, de az halál által mégyünk az URnak ditsőséges örömében, *Mát. R. XXV.* hogy ott az igazaknak lelkekkel légyünk az ISTEN Kezének ótalma alatt, és semmi nyomorúság minket ne illessen a' mint szól a' Böltsefég Könyve írója *R. III.* hogy így a' mint egy kegyes és tudós ember szól, e' világra való születésnek napja rothadásnak, romlandóságnak, az halálnak napja pe-

diglen romolhatatlanságnak , 's ditsöfségnek termö ideje légyen.

És a' midön illy' fokféle kedves nyúgodalmát fémle-
 litek Sz. H! az igaz Hívek halálának , vallyon ugyan tsudál-
 kozhatnátok-é még-is azon, hogy azt, az igaz Hívek illy' fí-
 vek szakadva várják a' kegyes Dáviddal, Oh vallyon mikor
 mehetek -el hogy bé-mútassám magamat az ISTEN előtt!
 'Sólt. XLII. Tsudálkozhatnátok -é azon, hogy azt ama' ke-
 gyes Aryával a' Bernárdal ekképpen óhajtyák: *Mi Jesu quan-
 do venies. Me lactum quando facies.* Oh mikot jöz-el szerel-
 mes JE'SUSom. Oh vallyon mikor adod meg örök vígafsá-
 gom! Tsudálkozhatnátok-é azon hogy azt az erőszakos kí-
 noztatáfok; mézfároltatáfok között -is fok kegyes MártYROK
 minden félelem nélkül való bátorsággal, söt örömmel ki-ál-
 lották. Tsudálkozhatnátok -é azon, hogy ama' kegyes *Theo-
 logus* RIVETUS halálos kínyjai között -is nagy örömmel azt
 mondhatta: *Kínáim ha nagyok-is de el-fenvedhetök; mert maj-
 don nyerenő boldogságomon való örömöm ki-befélhetetlen.* Oh
 bizony ki-befélhetetlen-is a' K! mert a' mint más égy u-
 gyan haldakló kegyes *Theologus* MOLINAEUS állott halálos
 ágyában, az a' Mennyei öröm a' mellyet ő akkor érzett,
 söt a' mellyet gyakrabban minden igaz hívek éreznek, főval
 ki nem fejeztethetik, 's azért ki sem befélthetik, a' lévén ama'
 fejér követske, 's az arra íratott új név, mellyet senki nem
 tud, hanem csak a' ki el-vézi azt, a' mint szól a' titkokat
 látó szent János. De nem fándékom K! hogy fokféle pél-
 dákkal mútogassám ti előttetek, melly kedves, melly kívá-
 natos nyúgodalom légyen az igaz híveknek halálok, a' lévén
 inkább fíveimnek forró kívánsága, hogy ennek tulajdon ma-
 gatok légyetek példáji annak idejében, és kiki közzületek a'
 maga példáján tapasztalhaffa azt meg, melly igaz légyen a'
 Mennyei szent Angyalnak a' Dániel Prófétahoz tett azon fava,

hogy a' midön ö és minden ö hozzá hasonló igaz Hívek az ö életeknek határokra érkeznek, el-nyúgoznak, kedves és kívánatos nyúgodalomra mennek minden tovább való zenuvés nélkül, kedves és kívánatos nyúgodalomban örvendeznek, addig-is míg a' napoknak végén az ö állapottyokra állanak. A' melly utolsó szavait-is a' Daniellel szóló Angyalnak ideje lézen már minékünk-is utóljára, de csak egy két szóval zemlélni.

El-hízem minden kétség nélkül látrjátok azt ti-is minnyájan Sz. H! hogy ezekben az ígékben a' Dániel Prófétával szóló Mennyei szent Angyal fel-tézi *Előfür* is azt világozon, hogy e' mostani világnak a' mellynek lakosli vagyunk egyfzer vége légyen. * De a' mellyről-is sokat állani halgatván aunak módjáról a' Szent Irás, éppen nem lehet. Elég az itt hogy midön a' Szent Irás e' világnak végéről a' napoknak végéről emlékezik, azt csak e' mi földünkről és annak ~~végéről érti, melly fzerint annak a' mostani formája,~~ ábrázattya, az abban ~~mostani~~ talátrató birodalmok, uralkodások, földi ditsőségek, lakozások el-töröltetnek, maga pedig e' föld semmivé nem tétetik, hanem tüz által meg-friffeltetik, és azért új ég és új föld mondatnak elő állittanni *2Pét. 3. III.* A' mellynek-is már mitsoda különös hafna, mitsoda vége

* Vagyon ugyan egy tudós ember, a' ki abból hogy Dániel a' napoknak végén mondatik, az ö állapottyára állani, azt hozza-ki hogy a' Dániel egy volt azok közzül a' szentek közzül, a' kik a' Kristussal fel-támadtanak; azért mert ez a' állásnak formája; a' napoknak vége gyakorta a' Szent Irásba a' Messias idejéért vétetetik, lásd ezt bővebben mint a' maga vélekedését *Schöttgeniusnál* abban a' munkájában, a' mellynek Titulussa ez: *Jesus verus Messias*. De mi légyen az erőszakos, és erőltetett magyarázat ha e' nem, én meg-vallom nem tudom.

vége légyen, én ugyan a' magam részéről jobbnak tartom ar-
ról egyenesen azt mondani: *Nem tudom*, mint sem azt né-
melly tudófokkal meg-határozni, és azt más, az embereket
nyomban fel-váltó okos teremtett) állatoknak lakó helyéül
rendelni. (a)

De *Másodszor* fel-téli még az Angyal Dánielhez tett
ezen szavaiban: *állak a' te állapotokra a' napoknak végén*, bi-
zonyoson a' Kereztvény Vallásnak ama' farkalatos, és ki be-
félhetetlen vizsgálásokkal tellyes tudományát, a' halottak-
nak a' napoknak végén lejendő fel-támadásokat. A' midőn
az ISTEN e' földön vitézkedő Anyafentegyházának az az
egyedül való Feje és Fejedelme az UR JÉ'SUS, a' kit haj-
don felhők vittek vala-fel e' földről Mennyei Királyi Szeké-
ben, ugyan azon felhőkben el-jő ismét Menyből e' föld-e,
hogy az ötet kísérő Szent Angyalok seregétől a' halottakat
fel-ferkentő ISTENnek trombitái meg-fuvattassanak, és az
Árk-angyaloknak szavai az egész földnek kerektségén min-
denütt ekképpen zengedezzenek: *Nó már oh halottak! Kel-
jetek fel a' ti porotokból, és valakik a' JÉ'SUS balálában bál-
tatok volt-meg, mennyetek-bé az ő örömeben.*

A' melly-is mint-hogy égy olyan nevezetes ágazattya
az egész Kereztvény Vallásnak, a' mellyre annak minden tu-
dományai, minden tanításai, mint közönséges végre tzeleoz-
nak. És mint-hogy az égy olyan tsalhatatlan *tesserája* meg-

Q3

esmér-

(a) Lássad ha tettzik ezt a' vélekedést bővebben, és égy
néhány erősségekkel meg-mútoztatva ama' tudós Theologusnak
Stapfernek abban az elmés Dissertációjában, mellyet írt *De Con-
firmatione operum Divinorum in Mundo Physico et Mystico* a' Sz.
Péter 2-dik Levele, 3-dik Réze 10-dik 12-dik 13-dik *vers*-einek
világosítására.

esmérhető jele a' Kerefztyéneknek, hogy a' ki abban kételkedik, vagy tsak gántoskodik is bizony már azzal Kerefztyén Valását egészben gyanúban, kétségsben hozta. Erre nézve ítéltétek meg ti magatok Sz. H! avagy nem nagyon kételkedni láttarnám-é én a' ti igaz Kerefztyénségtekben, ha majdon hozzás, és fokféle erősségekkel kezdeném mütogatni ti előtetek a' Kerefztyények között ezt az igen világos igazságot, a' halottaknak fel támadásokat? Bizony ha tsak a' józan okosságnak világánál, az ISTEENnek mindeneket tudó véghetetlen esmérétére, mindeneket meg - tselekedhető véghetetlen hatalmára figyelmeztünk - is, már láttuk az halottak fel támadásának *lehetőségét*. Ha e' földnek piartzán a' természet rendének vizsgálására mint femes és tzirkáló *Spectatorok* ki-állunk; már előnkben tünik annak *bíbető volta*. Nézzed ugyan is a' Télben fekete színben lévő mezőknek, erdőknek, és kerteknek Tavafra kelve meg-újuló kellemetes zöld színben öltöző, és kedves virágokkal kedveskedő vízföntagságokat. Nézzed a' Télben minden levelek és virágok nélkül lévő fának tavafra kelve zöldellő ki-leveledzésekét, ki-virágzásokát. Nézzed az el-vettetett és a' földben el-rothadott búza magoknak ismét lejendő ki-keléseket; ugyan kérlek mit mütathatnak mind ezek egyebet, hanem annak hihető vóltát, hogy a' mint ezek meg-esnek, úgy meg eshetik az-is, hogy a' mi el forvadott, sőt porrá vált testeink is annak idejében meg újjúljanak, és előbbeni állapottyokra állyanak. Az honnan látunk az ISTEEN igaz esméréttin kívül lévő Pogányok között is olyanokat, a' kik az halottaknak fel támadásokat hanem olly' bizonyosan-is mint a' Kerefztyének, de ugyan tsak hitték, és tanították. Illyen vólt p. o. a' Dániel Próféta idejében élt amaz híres *Zoroáster*, illyen a' Görögöknél *Plátó*, és mások. (b) Ha pedig továbbá

(b) Sőt a' kik a' *Plutárchus*, *Herodotus*, és *Heraclides* írásokat forgattyk, találhatnak tollök ollyan személyeket előfám-

vábbá mind igaz Keresztyénekhez illik, az ISTENnek befédét kezeinkbe vérfűük; az halottak fel-támadásának ellene mondatatlan igazságát örömmel szemléljük, annak abban lévő emberi, Angyali, és ISTENi bizonyításáiból. Az elsőt tézi Jób Pátriárkának ama' nemes Vallástétele: *Tudom hogy az én meg-váltóm él, és hogy amaz utolsó a' pornak feliben all. Minekutánna a' férgék az én testemet meg-rágják, és minekutánna fel ébredék, ebben a' testben meg-látom az ISTENT, én magam látom meg nem más, és az én femeim láttják meg minekutánna az én veséim én bennem meg-eméftetnek.* Job. 13. XIX. A' másodikat tézi a' Dániellel álló szent Angyalnak kezünk alatt való bizonyosága. Az harmadikat pedig magának az Idvezítőnek amaz igen nevezetes szava: *El jö az óra a' mellyen mindenek a' kik a' Koporsóban vagynak meg halják az ő favát, és a' kik jókat tselekedtenek, ki jönnek az életnek fel-támadására, a' kik pedig gonofokat tselekedtenek a' kárbotatnak fel-támadására.* Ján. 13. V.

Niutsen-is Sz. H! ok tellyességgel arra, miért gántskodhatnék valaki azokkal a' fokféle, és csak nem véghetetlen változásokkal, a' mellyeken gyakorta a' meg-hólt testek által mennek; mert mennyenek-is bátor képzelhetetlenül fokféle változásokon, vizontagságokon által; de ugyan csak igaz marad a' még-is mindenkor, hogy azok tellyességgel semmivé nem tétettetnek, hanem leg-utóljára arra az első *elementumokra* kezdő réferskéjekre, a' mellyből a' bölts Teremtőtől vétettek vólt, ismét vizzá térnek melly-is az ISTEN

min-

fémláltatni, a' kik halálok után fel-támattaknak mondatrattanak. A' mellyeknek igazságok ámbár méltán kérttségben hozattathaszanak-is; de elég az, hogy azokból ki-hozattathatik az, hogy sokan a' Pogányok között-is az halottaknak fel-támadásokat éppen lehetetlen, és hitel-felett való dolognak nem tartották.

mindentudóságának *Conservatorium*ában, akár a' föld, akár a' viz, akár a' levegő ég, akár más egyéb hely légyen is már az meg-marad, és meg-tartatik min' a' napoknak végéig. (c)

És ez a' napoknak végén lejendő halottak fel támadása lézen már Sz. H! az a' ditsőséges *Scena*, a' midőn minden igaz Hívek Dániellel édgütt az ő állapottyokra állanak. Melly állapottyokat is az igaz Híveknek vagy úgy gondolhattuk mint *Statum Physicum* természetű állapottyokat, vagy mint *Statum Moralem* erköltsbéli állapottyokat.

Az elsőre tartozik mind az, hogy akkor léznek az igaz Hívek a' Mennyei boldogságnak forsofi, mint egész emberek, kik azt mind ez ideig tsak lelkekre nézve szemlélik, mind pedig az, hogy akkor nyerendő állapottyok már soha többé femmi változáson által nem mégyen, de a' mint

égy-

Haáz Rezső-Múzeum Tudományos Könyvtára

Székelyudvarhely

(c) A' kiket az ő képzelődésbéli tehetségek igen el-ragad, a' fel-támadáfról való tudományban, és fokféle nehézségeket tézen elejekben; azoknak mint égy zabolául lehet ama' tudos Atyának a' *Tertullianus*nak az az okoskodása, melly vagyon a' Keresztényen Vallásnak tolle írott Mentségében a' 48-dik Kézfben: Gondold meg (úgy mond) mi vóltál minekelötte lennél az az femmi; mert különbben réa emlékeznél mi lettél vólna. A' ki azért femmi vóltál minekelötte lennél, ha ísmét femmivé lézeék midőn az halál által lenni meg-üzünöl, miért nem lehetnél vízont a' femmiből? Mitsoda új dolog történik rajtad? Tudniillik a' ki nem válál lettél, és a' midőn lenni meg-üzünöl, ísmét lézeék. Adjad ha lehet okát mi módon lettél a' teremtés által, és azután vizsgáljad azt mi módon lehetz ísmét halálad után. Noha könnyebb dolog testednek meg-maradó *elementum*ából, kezdő rézetskéjéből az Isteni hatalom által a' lételre ísmét elő-állani, fel-támasztatni mint sem a' femmiből előzőr teremtetni.

égyzer fel-támasztott, és meg-ditsüült testek lelkekkel edgyesülnek, úgy mind örökkön örökké azon állapotban maradnak, hogy a' miképpen lelkek úgy már ez után testek-is halhatatlanok légyenek. A' mellyeknek természetü állapotokat, 's abból származó ditsőségeket ekképpen tette előnkben a' szent Pál Apostol: *El vettetik rothadandó test; fel-támasztatik rothadatlan, el-vettetik gyalázatos test, fel-támasztatik ditsőséges, el-vettetik erőtelen test; fel-támasztatik hatalmas, el-vettetik lelkes test; fel-támasztatik lelki test,* 1Kór. 15. XV. Melly szerint az ő természetü állapotok testekre nézve e' következőkből áll: *Elsőben,* Hogy a' miképpen ez életben rothadandó, és halandó testben éltenek, rothadandó, és halandó testhez vólt lelkek köttetve, úgy ellenben fel-támasztások után halhatatlan és rothadást nem szenvedhető testben élnek mind örökké, abban a' *Mennyei hazában,* a' *mellyben nem mégyen-bé semmi valami meg-fertéztetett, vagy a' ki útálatosságot, és bazuugságot tselekezik, hanem a' kik bé-irattattanak a' Bárány életének Könyvében.* Jel. 19. XXI. *Másodszor,* Hogy a' mint ez életben sok tisztátalanságnak, gyalázatnak alája vettettetett testben éltenek, úgy ellenben fel-támasztások után ditsőséges test vézi halhatatlan lelkeket körül, melly a' levegő égnék vékonyságához, az égen fénylő napnak fényességéhez lézen inkább hasonló, mint ezen mostani durva testhez, mellyet hordozunk, és a' mellyben mint a' testben öltözött Angyalok minden fáradtság, pihegés, és hofzu idő nélkül mehetnek, égy helyről más helyre. *Harmadszor,* Hogy a' mint ebben az életben sok-féle erőtlenségeknek, hibáknak, nyavalyáknak ki-téttetett testel birtanak, úgy ellenben fel-támasztások után birandó testeket soha többé sem erőtlenség, sem hiba, sem nyavalya, sem fájdalom, sem az idő, sem az éztendő nem fogyasztja, nem bádgyasztja, de minden változás nélkül mind örökké azon égy állapotban maradnak. Végezetre *Negyedszer,* Hogy a' mint ez életben csak lelkes testek vólt, úgy ellenben fel-tá-

madások után lelki lézen testek, az az 1-ben Ollyan melly mindenekben a' léleknek lézen alája vettetteve, tsak annak kívánságaira, indúlataira halgat mindenekben, nem úgy mint ebben az életben, a' mellyben óh melly igen sokszor az igaz Hívekben-is a' lélek vagyon a' test indúlatainak alája vettetteve. 2. *for.* Ollyan melly a' léleknek erejéhez lézen erejére nézve hasonló. Ki vólna ugyan-is abban jövevény, hogy a' lelkeknek a' Szent Írásban különös erő tulajdonittatik, innen mondatván a' többek között az Ördög-is lelki ellenségnek; azért mert erős, és hatalmas ellenség. és 3. *for.* Ollyan melly semmi testi dolgok nélkül, a' minéműek az étel, az ital, álm, nyúgodalom, öltözet nem zúkolködik, úgy-mint, a' mellyekre tsak annyi zúkségek lézen mint az Angyaloknak. Ha már azt kérdi itten valaki én töllem: Vallyon ezen természeti állapotra nézve hasonló lézen é a' fel-támadandó Híveknek testek, a' fel-támadandó és az örök kárhozatra menendő hitetleneknek testekhez? jegyezze-meg azt: Az hitetleneknek testek-is fel-támadások után szintén úgy mint az Híveknek testek romolhatatlan, rothadatlan, és nem olly' vastag és durva lézen mint ebben az életben; de a' többekre nézve, a' mint a' szent Pál Apostol vézi a' ditsőséges, az hatalmas, és a' lelki testet bizony azok az örök kárhozatnak helyéhez, mellyben léznen az hitetlenek, tsak úgy illenének mint az arany Korona a' sárban, a' drága gyöngy vagy gyémánt a' fertőben, a' bibor és a' bárfony köntös egy kormos Kunyhóban, Kalyibában.

Hogy ha továbbá 2. *for.* a' fel-támadandó Híveknek állapottyokat mint *Status Moralist* erköltsbéli állapotot gondoljuk, magában foglalja az ő benne, mint már meg-ditsőült testből álló valóságokban az értelemre nézve azt a' tizta, tellyes, és tökéletes esméretet melly által a' mélységesebb titkait-is a' vallásnak nem tsak lelkekben, hanem testekben

lelkek.

lelkekben édgýütt minden homály nélkül zemlélik. Akkor fénylik ő előttök egéz erőben az ISTENnek e' világ *Theátrumában* el-intézett véghetetlen böltsefége. Akkor zemlélik ez egéz látható földet a' romlandóságnak rabságából megfabadittatotnak, és az ISTEN fíjainak szabadságokhoz illő ditsőségben helyhezteternek lenni. Akkor láttyák azt az új eget és földet, mellyben tsak az igafság lakozik. Akkor érik-el annak tellyes tökélettefségét, a' mit hiteknek általa ekképpen reménlettenek vala a' Dáviddal: *Meg-látom a' te Ortzádat, és még elégítettem a' te ábrázatoddal mikor fel sernek.* 'Sólt. XVII Magában foglalja továbbá a' fel-támadandó Híveknek *Moralis* erköltsbéli állapottyok, a' mint égy felöl *akarattyokra nézve* azt a' minden hiba nélkül való tökéletes zentséget, igafságot ditsöült lelkekben testekben, melly zérínt semmit - is egyebet igafságnál, zentségnél, tökéletesfégnél még tsak gondolni sem tudhatnak. Az ISTEN ditséretinek meg-zűnés nélkül való fáradhatatlan gyakorlását, melly az ISTEN Mennyei *szekelyu várhely* zent Templomában lejendő éjjeli és nappali főlgálattal téterik-ki a' titkokat látó zent Jánostól. Ugy másfelöl *indúlattyokra nézve* azt a' tökéletes *Cándort*, egyenességet, melly minden tettetéstől, két zűnségtől, hipokritaságtól véghetetlenül távol vagon. Ne bízzatok hát ide valakik ama'pokolra vezető *Florentziai Ákbitófélnek*, a' *Makbiavellusnak* tanitvánnyai vagytok, és a' kiknek nyakatokon tsüggő kedves *Hélénátok* az: *Simula, Dissimula.* Ne bízzatok ide valakik ama' tévelygő *Fariséusoknak* kedves baráttyi vagytok, és a' kiknek kegyefségtek, zeliűségtek, barátságtok, nyájafságtok tsak ál-ortzás tettetés, és mesterséges hazugság. Végezetre magában foglalja még a' fel-támadandó Híveknek erköltsbéli állapottyok *az életre nézve* azt a' le-írhátalan, kibefélhetetlen ditső boldogságokat, az ISTENben vég nélkül örvendező ditsőségeket, mellyet egéz tökélettefségben ekkor érnék - el, nem tsak annyiban, a' mennyiben eddig

csak lelkek , de már ekkor lelkek testek édgyütt vígadoznak a' Mennyei ditsőségekben, a' *Sérafok, Kérubok, és Arkhangyalok* bődög feregében; hanem annyiban is a' mennyiben lelkekre nézve-is egész tökéletességü ditsőségeket, bődogságokat, és feljebb le-írt nyúgodalmokat akkor érik-el egészzen. Az honnan a' Szent Irók-is az igaz Híveknek tellyes mértékü, tellyes tökéletességü ditsőségeket, bődög állapottyokat amaz utolsó nap után, ama' napoknak vége után tulajdonittyák egész erőben fent Pállal egy néhány helyen, fent Péterrel, és fent Já-nossal. De mint-hogy az igaz Hívek jövendő bődogságok ál-lapottyok még a' harmadik égben ragadtatott fent Pál nyel-vétől is ki-bezélhetetlen volt e' földön; azért én is annak ki-bezélhetetlen ditsőségének le-rajzolásában halgatok, és a' mint arról többet nem mondhatok, hanem hogy az minden hijjánofság nélkül való tellyes tökéletességü, tökéletes ből-dogságu ditsőséges állapot lézen; úgy annak minnyájan ti tölletek lejendő meg-nyeréséért, szívemben ekképpen foház-kodom a' Móseffel: *Székérlek öb Uram menynek földnek Istene! mütassad-meg minnyájunknak annak idejében ezt a' nagy di-tsőséget, mint a' te különös ditsőségedet.* 2Mós. R. XXXIII.

Imhol el-femléltetem ti veletek Szomorú Halgatóim! azt az élet határát, mellyet az igaz Hívek e' földön egy-fer el-érnek, az abból folyó tulajdonságokkal, kötelefségekkel édgyütt. Imhol meg-mutatám ti-néktek azt a' Kedves, és kívánatos nyúgodalmat, a' mellyben az igaz Hívek az ő életeknek határokra jutván, mingyárt bé-mennek, és a' mellyben kedvesen nyúgoznak addig-is, míg nem végre a' napoknak végén az ő tellyes, és tökéletes állapottyokra ál-lanak. Mit várhatnátok hát már most én töllem egyebet, hanem hogy mütassam-meg ti-néktek egyfersmind azt az ú-tat-is, a' mellyen ti-is minnyájan életeknek határára ér-kezővén, ebben a' Kedves, ebben a' kívánatos nyúgodalom-ban

ban bé-mehesfetek, és oltán a' napoknak végén ti-is Dániellel édjyütt a' ti tökéletes állapotokra álhaffatok.

Én azért Szomorú Halgatóim! ebben a' dologban ha ti-néktek-is úgy tetteztik azt jovallanám, mint-hogy ez egész világi élet a' mint halhátok, csak egy olyan bujdosás, ütozás, a' mellynek nem fokára végső határára jutunk: és mint-hogy az, annak határánál nyerendő Mennyei kedves és kívánatos nyúgodalom, amaz hajdoni Kanaán Földének nyúgodalmában rajzoltatott le fok helyyeken a' Szent Irásban; kövefsétek itten azokat a' Pufztában régentén bujdosó Izraélitákat, a' kik a' rabotás Égyiptomból a' Kanaán Földének kívánatos nyúgodalmára bé-érkeztenek, és a' mint az ISTENnek vezérlése alatt ök tselekedtenek bujdosásokban, ti-is úgy tselekedjete e' világ pufztáján az öröke-valóság felé, az örök nyúgodalomra való bujdosáftokban, míg nem éltekteknek határára érkezvén, el-nyúgoztok, Mennyei kívánt nyúgodalmatokat el-éritek, és végre oltán a' napoknak végén tökéletes állapotokra állatok.

Tudniillik Sz. H! A' pufztában bujdosó, és a' Kanaánnak nyúgodalmára bé-érkezett Izraéliták ki mentenek az ISTEN útai ellen járó *Égyiptomból*; oda hagyták annak életmeit, halait, dinnyéit, ugorkáit, párhagymáit 4Mós. 14. XI. Így fíntén hát ti-is mennyetek-ki ama' titkos *Égyiptomból* e' Világból, és hadgyátok el annak minden tsalogató, de csak hijában való gyönyörüségeit. A' melly-is úgy léfzen, ha az alatt az idő alatt-is míg az Isteni tettezsből, rendelésből féméllyetekre, léreletekre nézve e' világon léfztek-is, de fívetekben, lelketekben ahoz nem ragafzkodtok, söt fíveteknek, lelketeknek kívánságaira nézve arról egészlen el-távoztok. Ugy léfzen, ha ámbár magatok e' világban léfztek-is, de e' világ és annak kívánsága nem léfzen ti-bennetek. Ugy léfzen, ha e' világnak vezendő javait az életnek fűkségén,

illendőségén, és szabados gyönyörűségén kívül mint botránkozónak követ, és vezedelemre vivő all-útakat így tartjátok. Egy főval úgy lézen, e' világból való ki-meneteltek, ha mindenekben amaz Apostoli arany régulat követitek: *Szerelmestm kérlek hogy mint jövevények, és bujdosók e' földön meg-tartóztatok magatokat a' testnek kívánságaitól, mellyek vitézkednek a' lélek ellen.* 1Pét. 2. II. Hogy így ti is elmondhassátok azt valójában a' fent Pál Apostollal: *Már megfűtött e' világ énnékem, és én-is e' világnak.* Gal. 2. VI.

De nem csak ki-mentenek a' Puztában bujdosó, és a' Kanaánnak nyúgodalmára elérkezett Izraéliták a' rabotás Égyiptomból, hanem el-is indultanak a' Kanaánnak nyúgodalma felé. Keljetek-fel hát ti-is és induljaro - el óh örök nyúgodalomra fiető Lelkek! ama' Mennyei Kanaánnak örök nyúgodalma felé. Nehéz ugyan nem tagadom, az út, sikamló az ösvény foros és keskeny az hely, a' mellyen kell menni örök nyúgodalmatokra, és az-is nem rósákkal, hanem tövissel van meg-rakva, sőt a' mi kefervesebb fokféle ellenségekkel-is tellyes út az, és a' miképpen hajdon ama' Jérusálemből Jérikóba útozó Izraélita ötöt meg-ölni akaró ellenségekre talált, úgy bizony Ti is e' Földi Jérikóból a' Mennyei Jérusálem felé fel-vert útatokban fok titeket abból ki-tériteni kívánó ellenségekre találtok. Illyen ellenség lévén magatokon kívül e' világ, és a' sátán, tulajdon magatokban pedig a' test, és a' vér, a' kikkel el-kerülhetetlenül szemben kell állanotok, és okvetetlen meg-is kell hartzolnotok a' Mennyei Kanaán nyúgodalma felé fel-vert útatokban. De mind ezek se rettentsenek-el benneteket óh örök nyúgodalmatokra fiető Lelkek! mert, mellettetek áll amaz hatalmas Vezér a' JÉ'SUS, a' ki a' sátánt ti-hellyettetek még gyözte, e' világot meg-zégyenitette, és a' testnek 's a' vérnek indulatait-is ti bennetek az ő Kegyelme által bizonyoson le-

tsen-

tsendefiti. Indúljatok hát bizvást minden akadály nélkül útnak, mennyetek minden tartózkodás, és félelem nélkül az örök nyúgodalomra törekedő útatokon, illy' hatalmas Vezér alatt míg nem útozástoknak végét szerentséfen el éritek. béjuttok Mennyei nyúgodalmatokra, és fáratságos útozástok 's hozzás hartzotok urán Mennyei hazátoknak kapujin ama' gyözedelmi énekekkel mentek - bé: *Amá' nemes hartzot meg-hartzoltam, furásomat el-végeztem, hitemet meg-tartottam, jövel hát Jéfusom ad-meg Koronámat. 2Tim. R. IV.*

Továbbá még ezeken kívül a' Puztában bujdosó, és a' Kanaánnak nyúgodalmára bé-érkezett Izraélitak követték fiúntelenül az őket vezérlő tűznek és kődnek *Oflopát*. Igy fiúntén kövessétek hát ti - is meg-fiúnés nélkül óh Mennyei nyúgodalomra siető el-bádgyadott Lelkek! ama' ti lábaitoknak *Szövétnékét, ösvényiteknek tündöklő fáklyáját, az Istennek befédét.* 'Sólt CXIX. és annak titeket vezérlő kettős *Oflopát*, a' *hitnek ágazatait, és az erköltsüknek reguláit*; mert a' mint a' hitnek ágazatait magában foglaló hit idvezit, Márk. R. XVI. Ugy a' fiúnt, és kegyes élet juttat bennünket az ISTENnek látására. 'Sid. R. XII. Válaszák mások ha tettik magoknak Vezérül vagy tsak a' természetit vallást, vagy az emberek hagyományokat, vagy a' restnek kívánságait; de ti járjatok álharatoson az örök nyúgodalom felé fel-vett útatokban, tsak az ISTEN befédének világánál, és attól se jobbra, se balra soha-is ki ne térjete. E' lévén az ő nyúgodalmokra siető Hiveknek az a' szükséges út-múatójok. a' mellytől való vezéreltetésre magától ama' Fő Vezértől a' JÉ'SUS-tól ekképpen ferkengettetnek: *Visgáljátok az Irásokat, mert azokban örök életetek vagyon. Ján. R. V.*

És mind ezek után oztán a' miképpen a' puztában bujdosó, és a' Kanaánnak nyúgodalmára siető Izraél Népe utóljára a' Jordán vizén által menvén nagy örömmel, véget vetett
hozzás

hozzás bujdosásának, és leg-ottan el-jutott a' Kanaánnak várt nyugodalmára: Igy szintén ti-is minnyájan által menvén leg-utóljára (ha ezek szerént útoztatok) minden félelem és irózzás nélkül, sőt tellyes örömmel, víg kedvel, ama' titkos Jordánon az halálon; el-éritek, meg-találjátok mindjárt várt és óhajtott nyúgodalmatokat, örvendeztek, vigadoztok, abban meg-fűnés nélkül lelketekre nézve addig-is, míg végre testeitekre nézve-is oda el-érkeztek, de a' melly-is nem e-lébb lézen, hanem a' midön a' napoknak lézen óh melly igen ditsőséges vége.

* * * * *

Légyen vége hát itten-is eddig folyt darabos befédem-nek, és fordítsátok már velem edgyütt fremeiteket ama' gyá-zos *Theátrumon* fekvő, ISTEN előtt kedves, és az igaz-ságnak útiban találtató vénségnek Koronájával ékes nagy Uri Férjfiúra. Néhai Mélt. L. B. Vargyasi idősbb DÁNIEL IST-VÁN Urra. *Életében Nemes Udvarhely Széknek böltsefséggel, és igazsággal fénylő Fő Király Birájára, Hazánk nagy tudományu Nestorára, az IETEN Háza Dánieli buzgó kegyességü Ör-állójára, és Oskoláink tápláló Abdiássára.* A' kit-is már hogy ha amaz ISTENéhez, Vallásához, Hazájához, buzgó, kegyes, és bölt Dániel szent Profétával egyben vetünk, a' kinek példájában mutatám eddig tinéktek az igaz Hívek halálok után nyerő kedves nyúgodalmokat, és a' napoknak végén lejendő tökéletes állapotokat, a' kit-is mondom ha ezen Dániel szent Profétával egyben vetünk, bizony az ő egymáshoz való hasonlatóságoknak fel-találásában szerentsé-febbek léfűink, mint vala hajdon ama' Német Ország *Phoenixe*, 's halhatatlan díze LEJBNITZ, az *Hannoveriai* Hertzeg Aßzony Kertében két egymáshoz hasonló virágoknak, vagy Plántáknak fel-találásában.

Tud-

Tudniillik *elsőben*, A' miképpen amaz ISTEN előtt kedves Férjfiú a' Dániel Próféta a' Királyi lineához közel járó nagy Familiából született vala. *Dán. 9. I.* Igy szintén ezen gyászos *Theátrumon* fekvő ISTEN drága *deposituma* kedves ajándéka, Néhai Méltóságos L. B. Vargasi idősbb DÁNIEL ISTVÁN Ur ö Nagysága régi fényvel Uri Virtusokkal tündöklő nagy Familiából vette vala hármazását. Születvén e' Világra az el-múlt *Seculumnak* 48 dik Eftendejében, ama nagy Uri Férjfiútól: Néhai Méltóságos Vargyasi DÁNIEL ISTVÁN Urtól. *Életében Nemes Udvarhely Szék Fő Király Bírájától, az Erdélyi Mélt. Királyi Tábla' egyik Adsefforától, és az akkori Erdélyi Fejedelem, és a' Statusok Felséges LEOPOLD Római Tsáfárhoz küldött Követyétől, mint édes Attyától.* És Néhai Méltóságos KEMÉNY 'SOFIA Ur Afzonytól, mint édes Annyától. De a' kiktől-is életének mosolygó Tavaszán meg-foztatván, Oskolai tanulásának végezése után az Erdély Orzagi *Excelsus Regium Gubernium* Atyai kegyességéből, tudományja nagyobb gyarapítála végett adatott vala amaz akkori bölts *Cancellarius*, Néhai Méltóságos Gróf BETHLEN MIKLOS Ur mellé. A' kinek bölts, és kegyes Udvarában sok egyéb haznai között, amaz ő előtte legdrágább kintset, JÉ'SUSának igaz esmérétét óh drága óh kedves Kints! meg nyerte. És ohtán, ez után válahtott, de nem soká tartott hadi életét *resignálván* fényes Familiájának terjesztésére, az ISTENnek bölts rendelése szívét arra hajtá, hogy magának élete Parjául válahtaná e' mostan folyó *Seculumnak* 9-dik Eftendejében ama' nagy emlékezetü Uri Férjfiúnak, Néhai Méltóságos Gróf PEKRI LÖRINTZ Urnak drága Virtusokkal ékeskedő Léányát: Néhai Méltóságos Gróf PEKRI POLYXÉNA Afzony ö Nagyságát. A' ki által-is tettetett vala kilentz jeles Uri Magzatoknak édes Artyokká, de a' kik közzül heten már régen az örökké-valóságra által költöztenek, úgy-mint Néhai Méltóságos Vargyasi DÁNIEL

LAJOS, DÁNIEL LÁSZLO, ugyan DÁNIEL LÁSZLO, DÁNIEL IMRE Urfiak, és Néhai Méltóságos DÁNIEL 'SU-'SÁNNA, DÁNIEL ER'SÉBET, és DÁNIEL MÁRIA Kis-Afzonyok. Ketten pedig még ISTEN kegyelméségéből életben vagynak, és áldott emlékezetü édes Attyoknak imhol mindnyájunk előtt utolsó tiszteiséget téznek. Ugy-mint ama' ritka virtufokkal, tudománnyal, kegyességgel, Isteni félelemmel ékes nagy Uri Afzonyosság: Méltóságos L. B. Vargyasi DÁNIEL POLYXÉNA Afzony ö Nagysága, ama' kedves emlékezetében, Hazánkban és az ISTEN Házában még ma-is élő igaz és valóságos *Inculpatus Politicus*nak, Hittel és Szent Lélekkel tellyes ISTVÁNNak, Néhai Méltóságos L. B. Hadadi VESSELENYI ISTVÁN Urnak kegyes Özvegye. És vizont ama' szép tudományu, mefze látó okofságu, és buzgó kegyességü Uri Férjfiú, Méltóságos L. B. Vargyasi ifjabb DÁNIEL ISTVÁN Ur ö Nagysága: a' *Felsőes Tsáfári, Királyi, és Apostoli ditsőségesen uralkodó Koronás Felsőes Arany Kóltos Camerariusza, és Nemes Udvarhey Szék bölts, és igazságot kerető fő Administrátora, Hazánknek és az ISTEN Házának egy igen féltő dífe.*

De másodkor, a' miképpen amaz ISTEN előtt kedves Férjfiú a' Dániel Próféta, bölts és okos vala, és ugyan ezért nagy betsületben, nagy tiszteiségben tartatott, mint a' 'Sidó Országot el-pužtitott Babilóniai hatalmas Kiralytól *Nabukodonozortól*, a' kinek Udvarában vitetett vala a' 'Sidó Nemzet fomorú el-pužtittatása után, mind pedig idő telve a' Babilóniai Országot el-foglalt *Dárius Médustól*, avagy 2-dik *Ciaxárestől*: Igy fíntén ezen gyászos *Theátrumon* fekvő ISTEN drága *deposítuma*, kedves ajándéka, bizony a' mint az ISTEN útaiban találtató Vénségnek Koronájával, úgy a' böltsétségnek, és fok-féle tudományoknak *Laurussával*-is máfok felett óh melly igen kellemetesen ékeskedik vala. Szóljanak itten,

itten, és tégyenek bizonytságot a' következendő Nemzettség előtt-is az ő böltsefségéről, és ritka tudományáról az ő Világ eleiben botsátott fok számu tudós munkái: *Monita Paternai*, *Miscellaneai*, *Egyenes Utai*, és más egyebek feleszámmal. A' mellyekben a' böltsefség a' kegyelséggel, a' tudomány az Isteni félelemmel ragyognak, és tündökölnek. És ugyan ezen ő ritka tudományának, böltsefségének eleven tanú bizonytsága már az-is, hogy e' mi Hazánkban nem igen esett olyan Ország gyűlése, a' mellytől rendeltetett *Commissiok*nak, *Deputata Sessziok*nak akár melly terhes, és nehéz dolgokban vagy *Praefesse*, vagy Birája ne lett volna. Sőt nem igen estenek, olyan fényes hivatalokra való válaftások-is, a' mellyekre való válaftásban *Candidatioban* bé-nem tetetett volna, minek-utánna már ezen *Seculum*nak 13-dik Ektendejében ama' fényes hivatalra a' Felséges Bétsi, Udvari *Cancellarián* lévő *Referendariusságra*, és *Consiliariusságra* Medgyefen az Orzágtól válaftatott volna; noha ugyan az ISTENI bölt igazgatás ötet, ennél egyébre tartá.

De bizony még mind ezek felett-is hathatósfabban bizonyitva az ő ritka böltsefségét, és akár melly dolognak folytatásban való okoságát, amaz halhatatlan emlékezetű ditsőséges Tsáfárnak, a' Magyar Nemzet hajdoni Védelmének 's örökös Urának: Felséges Hatodik KÁROLY Tsáfárnak rólla tett bizonytsága, mellyet az ötet Bárósággal meg-tízte-lő *Diplomájában* ekképpen fejezett-ki: *Dignitatem Baronis tibi conferimus tuos, spatio viginti octo annorum Nobis fide-liter praeftitos labores considerantes 's a' t.* Ugyan ezt bizonyitván ma ditsőségesen uralkodó Felséges Afzonyunk-is M Á R I A T H É R É S I A Kegyelmes Királyunk és örökös Fejedelmünk, midön ötet nem csak *titulo Senis Venerandi* nevezte, nem csak kegyelmes beszélgetéseire méltóztatta, hanem egyfersmind e' mostan folyó *Seculum*nak 45-dik Ektendejében, az ő Eleitől már régtől fogva birattatott Nemés Ud-

varhely Széki leg-első *Diplomaticus* Fő Király-Bírósaági hivatalal meg ajándékozta, midőn a' Királyi és Tsafári Szentséges Felsegek Udvarlásokra nem annyira a' maga *privatumáért*, mint Nemes Zaránd Vármegyének terhes bajaiban teendő Követségért ment volna. Melly fő tisztségi hivatalát is minémü nagy okofsággal, és egyenes igafsággal folytatta légyen, míg hanyatlott ideje, 's ereje engette, tudom soha nemes Udvarhely Széktől, sőt egész Erdély Országától-is feledékenységben nem mégyen.

Harmadfor és utólför. A' miképpen amaz ISTEN előtt Kedves Férjfiú a'Dániel nem tsak bölts, és okos Férjfiú, hanem mindenek felett olly' Kegyes, olly' ISTENT-felő Proféta vala, a'ki kézebb vólt az Orozlánok vermében inkább vettettetni, mint sem ISTENéhez való buzgósága mellől tsak egy pontban is elállani: Igy fíntén ama' gyáfós *Theátrumon* fekvő ISTEN drága *deposituma*, Kedves ajándéka amaz igaz, és valóságos Dániel, bizony mindenek felett, és kiváltképpen a' Kegyességgel, az ISTENI felelemmel mint az Arany Korona a' drága gyémántokkal akképpen tündöklök és ékeskedik vala közöttünk. Állyanak elé itten, és szóljanak ennek bizonyosságára azok a' kegyességnek tüzevel buzgó szívöl, fázma-zott könyörgések, mellyek ő tölle íratattanak, és e' világ eleiben botsáttattanak. Állyon elé itten amaz ő tölle íratattott, és tsak az ISTENnel való egyesülést, tsak az ISTENhez való el-jutást óhajtó *Hattyui Ének*. Állyanak elé itten (hogy az ő Udvarában minden nap fozorossan meg-tartattott közönséges ISTENI tiszteletről halgassak) állyanak elé mondom azok az ő *Soliloquiumi*, ISTENével magára való beszélgetései, melly fzerínt mind írásában, mind magános gondolkodásaiban, már régtől fogva bizony nem egyebet tselekezik vala, hanem az ő ISTENével 's igazán meg-esmért JE'SUSSával járt és tárfalkodott. Ugy hogy ha már régen

Énök

Énok az ő buzgó kegyességéért ISTENnel járónak mondat-
tatott; bizony ez a *redivivus Énok* is az ő ISTENével való magá-
nos tárfalkodáfiért, föntelen tsak az ISTENről, és nem e'
Világiakról való elmékedésiért méltan mondathatott ISTEN-
nel járó *Énoki* kegyességü Dánielnek. Ha Dániel Prófeta IS-
TENéhez, Vallásához való buzgóságáért méltán ISTEN előtt
kedves Férjfiúnak mondatatott, bizony ez az ISTEN drága
ajándéka - is mind ezeknek benne lévő nagy mértékéért az
ISTEN előtt kedves nevezetet méltán viselhetette, és már vég
nélkül viseli is Mennyben. És ugyan ennek bizonyosságai va-
lának ő benne mind azok a' fel halmazott Kerefztýén Virtu-
fok, mellyek a' zín mutatás nélkül való kegyességből, IS-
TENi félelemből mint Kút-főből származnak. Tudniilik *el-
sőben*, Az ISTEN akarattyában való tökéletes és tsendes
meg-nyúgovás. A' mellynek benne lévő tellyes tökéletes-
ségét óh melly igen hathatóson meg-bizonyította fok egye-
bek között amaz ő vígáztaló, és Világ eleiben jött *Levelé-
ben*, mellyel kedves Léányát Méltóságos L. B. Vargyasi DÁ-
NIEL POLYXÉNA Ázfony ő Nagyságát szerelmes Férje ha-
lálán vígáztalta, úgy-mint a' mellynek veleje, és *fundamen-
tuma* az I S T E N akarattyában való tsendes meg-nyúgovás.
Másodszor a' tiszta szívből származó alamisnálkodás. A' melly-
nek tölle lett ki-folyása a' mint közönségesen ez Hazában
lévő fok zegény Ekklesiáktól, el esett KRISTUS Szólgaitól,
gyámoltalan Özvegyektől és Árváktól, úgy különösön a'
Maros-Vásárhellyi R. Nemes Collegiumtól el-felejtethetlen lé-
zen. *Harmadszor*. A' felidséggel egyben köttetett, tette-
tés nélkül való egyenesség. A' melly olly mély gyökeret
vert vala szívében, hogy azért bizony minden jóktól (mert
az irigy és rágalmazó nyelvekről nem szóllok) méltán úgy
tartatik vala a' Magyar Izraelben, mint amaz igaz Izraélita,
amaz ISTENtől adattatott *Náthánael*, a' kiből álnokság, és
tsalárdság nem találtatott.

Vallyon ugyan tsuda é hát a' Sz. H! Hogy ez az ISTENnek, illy' fok Virtusokkal meg ékesítettett drága *deposi-tuma* kedves ajándéka, a' mint életében az igafságnak útai-ban találtató Vénségnek dízes Koronáját csak nem finte pél-da nélkül viseli vala e' seprejére, és allyára szállott időben, úgy halálában-is nem meghólt, hanem lassu de buzgó fo-házkodásai között édes JÉ'SUSSának ölében tsendesen el-alutt, és Dániellel édgüütt az igaz Híveknek halálok után nyerő kedves és kívánatos nyugodalmokra által ment, e' mostan folyó Eftendőben, *Martiusnak 24-dik* napján, tellyes világi életének *90-dik* eftendejében, hasonlítván ebben-is a' Dániel fent Próférához, a' ki a' tudósbaknak közönsége-sebb *calculussok* szerént világi életének éppen *90-dik* eftende-jében jutott hátárára és örök nyugodalma.

Vigasztaljalak é hát már most hozzás befédekkel ben-neteket, ez ISTEN drága ajándékának életben lévő két Méltóságos Magzattyai: Mélt. L. B. Alfzony, és Mélt. *Camera-rius* és Fő *Administrator* Ur, kegyes Patróna Alfzonyom, és kegyes Patrónus Uram? De bizony a' mint börtsebek vagy-tok ti mind ketten, mint sem hogy az halandóságnak, ezen fokott törvénye, benneteket mód nélkül meg-háborithatna: Ugy jártasabbak a' Kegyelemben mint sem azt ne tudhatná-tok, hogy a' mint minden igaz Híveknek, úgy ez ISTEN ritka ajándékának, e' ti áldott emlékezetü édes Atyátoknak halála által lett örök nyugodalma 's földi únalmas élete után vég nélkül való boldogsága. Botsáfsátok hát azt JÉ'SUSSa eleiben örömmel, a'ki ezt az órát már ez előtt tíz eftendök-kel illy' híve szakadva óhajtotta az ő Hattyui Énekében: *Veni Chris-te Jesu o! diu expectata beata spes veni cito!* az az, Jövel lelkemnek régen várt kedves reménye, Jövel hamar hívem kívánsága JÉ'SUS! Tudom ugyan Mélt. *Camerarius* és Fő *Ad-ministrator* Ur, hogy te réád nézve még más bánat is történt nem régen e' Mélt. Uri Házban, midőn ez előtt nem fok idővel

idövel el-falasztád végképpen feneid elöl ama' te nagyra bü-
 letett égyetlen-égy kedves ISTVÁNodat, Néh. Mélt. L. B.
 Vargyasi ifjú DÁNIEL ISTVÁN Hadnagy Urfit, *amorem ac
 delicias omnium bonorum*, minden jóknak szerelmét és gyö-
 nyörüségét; a' mellyért nöha ugyan még ma-is igen eleven,
 és ki-nyílt sebeket viseljen-is kefergö édes Atyai fíved, én
 mind-azon-által itten-is halgatok, és követem amaz böltskép
 író *Timántest*: Ki is midön *Agamemnonnak* meg-áldoztatott
 gyermekén kedves *Ifigeniáján* való bánattyát vóltaképpen ki-
 festeni nem tudná, a' bánatos fízü és kefergö édes Atyát
Agamemmont égy *Velummal* el-fedezte; úgy én-is e' te mély-
 séges bánatodat az halgatásnak *velumával* el-fedezem, és ab-
 ból lejendö vigasztaltatásodat bizom az idöre, és a' nállad lé-
 vö Isteni nagy Kegyelemre. Az alatt pediglen még hátra lé-
 vö utolsó két három szavaimat forditom ez ISTEN drága a-
 jándékának, tsak ti-tölletek kedves Gyermekaitól, szerelmes
 Unokájitól való vég bútsujára, mivel már közönséges bútsu-
 zását el végezte. Bútsúzik hát már utóljára is

Elsöben Ti-tölletek kedves gyermekeitől: Mélt L. B.
 Vargyasi DÁNIEL POLYXENA Afzonytól, és Méltós. L. B.
 Vargyasi DÁNIEL ISTVÁN Urtól, és azt kívánnya tinétek
 édes Atyai buzgó fívéből: Állyon sfrását a' Jehova fíüntelen
 mellettetek, adjon Háltzioni tsendes napokat Uri Házatok-
 ban, végre pedig midön ti-is élteteknek határára érkeztek,
 vezéreljen bé a' Dánieli fízü igaz Híveknek Mennyei örök
 nyúgodalmában.

Másodszor Bútsút vézen ti-tölletek szerelmes kedves U-
 nokájitól, Mélt. L. B. Hadadi VESSELÉNYI 'SU'SANNA tizta er-
 költsü, válastott szépségü Ifjú Uri Afzonytságtól, a' te életed
 Párjával Mélt. L. B. Los. BÁNFI GYÖRGY *Obristlieutenant*
 Urral, a'ti Házaitokban lévő szerelmeseitekkel édgyüitt. Mélt.
 L. B. Had. VESSELÉNYI MÁRIA ritka virtusu hiba nélkül való
 erköltsü kellemetes Uri Afzonytságtól, és életed kedves
 Párjá-

Párjától Mélt. R. Sz. B. Gr. Széki TELEKI ÁDÁM Fő Ispány Urtól, a' ti kisdedeitekkal édgütt. Mélt. L. B. Had. VESSE-
LÉNYI ANNA ritka szépségü drága erköltsü Kis-Afzonytól.
Nem különbben Mélt. L. B. M-Gy-Monost. KEMÉNY DRU'SIÁNA
jeles és kellemetes Kis-Afzonytól, és a' te ritka virtufu pél-
dára méltó felidségü édes Atyádtól, Mélt. L. B. M-Gy-M.
KEMÉNY SIMON Fő Ispány Urtól, kívánván ti-néktek éd-
gyenként a' vidám Szerentsének helyéből ki nem mozduló ál-
landóságát, végre pedig örökös hazául a' Mennyei Sion Várát.

Végezetre *Harmadfor*, Meg-áld tégedet és rezkető A-
tyai kezeit fejedre tézi, mint régentén a' haldokló Jákob az
ő kedves Unokájára Efraimra, nagyra fületett Vitéz Kapi-
tány, Mélt. L. B. Had. VESSELÉNYI MIKLÓS Urfi, és azt kí-
vánnya tenéked, a' mi vagyon a' 91. dik 'Sóltárban: *Paran-
tsoljon a' Jehova az ő Angyalinak te felölled hogy őrizzenek tége-
det minden te útaidban, és bordonozzanak kezeiben, hogy meg-
ne üsséd lábaidat a' köbe, Hamel-esnek mellőled ezereen, és job-
kezed felől tiz ezereen, bozzád a' véfedelem ne közelítsen.*

Te pediglen óh ditsőséges, óh igaz, és valóságos Dá-
niel: Néhai Mélt. L. B. Vargyasi Idősbb DANIEL ISTVÁN
Ur, Hazánknak és az ISTEN Hazának eddig tartott nagy
díze, tudománnyal, és kegyefséggel ékeskedett *Nestora*,
meny-el immár a' te örök nyugodalmadra, és a' mint itt e'
földön az igafságban, és az ISTEN útiban találatott Vén-
ségnek dízes Koronájával közöttünk ékeskettél; úgy ékes-
kedgyél már vég-nélkül Mennyben az Idveségnek
hervadhatatlan Koronájával.

A M E N.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely